EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „1. Suveranii vor numi pentru fiecare Universitate câte un împuternicit special(...). Datoria lui va fi (...)să observe cu atenție spiritul în care profesorii îşi țin prelegerile publice şi private (...) şi să acorde o atenție constantă oricărui fapt care ar putea servi la întărirea ordinii printre studenți.(...)

2. Guvernele statelor Confederației [Germane] se angajează reciproc să înlăture din universități şi din celelalte instituții de învățământ pe acei universitari, care îndepărtându-se de datoria lor, (...)care subminând bazele instituțiilor existente, s-ar dovedi că sunt nedemni să dețină funcția importantă ce le-a fost acordată. (...) Un profesor îndepărtat în acest fel nu poate să mai fie numit în nicio instituție publică de învățământ în niciun stat al Confederației."

(*Decretele de la Karlsbad,* 1819)

B. „*Regulamentul Universitar* din Rusia (1863) prevede:

<90. În afara studenților, li se permite şi altor persoane să asiste la prelegeri. (...)

107. Pentru ajutorarea studenților nevoiaşi, universitațile pot să aprobe scutiri de plată, reduceri de 50% sau chiar gratuități. (....)

114. Gradele [acordate profesorilor universitari] pot fi obținute atât de cetățenii ruşi cât şi de străini. (...)

129. Universitățile au dreptul să importe, la discreție şi cu scutire de taxe, orice fel de cărți de specialitate.>(...)

[Țarul]Alexandru al II-lea s-a preocupat personal şi îndeaprope de elaborarea Regulamentului Universitar. " (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, spațiile istorice în care se aplică deciziile adoptate în domeniul învățământului. **2 puncte**
3. Menționați două categorii sociale precizate atât în sursa A cât şi în sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care demonstrează intervenția statului în domeniul învățământului în scopul modernizării acestuia, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care demonstrează intervenția restrictivă a statului în domeniul învățământului, precizând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o practică totalitară, din epoca contemporană, precizând şi statul în care ea s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Legea din 1857 [prevedea] să se deschidă două şcoli - una de fete, alta de băieți – pentru fiecare 500 de locuitori, (…) iar învățământul avea să fie plătit, exceptând cazul săracilor. Municipalitățile* trebuiau să recruteze şi să remunereze profesorii. Adeseori, [se făceau] presiuni asupra municipalităților ca să refuze creditele necesare şcolilor publice, iar părinții neavând de ales, îşi trimiteau copiii la şcolile private.(…) În 1860, se estima la puțin peste 20.000 numărul şcolilor publice, una la 840 de locuitori, dar aceasta era doar o medie. În fapt, doar 30% dintre băieți şi 13% dintre fete erau şcolarizați. Aceste cifre oferă o imagine despre ponderea analfabetismului."
(J. Pérez*, Istoria Spaniei*)

*municipalitate – administrația/ totalitatea organelor de conducere ale unui municipiu

B. „Învățământul primar a fost de asemenea aşezat pe o bază națională prin *Actul asupra educației*, din 1870, al lui William Edward Forster. Unde nu existau şcoli, s-a înființat câte o şcoală supusă unui comitet şcolar ales. Pe de altă parte, în zone în care existau şcoli, aceste şcoli <sprijinite voluntar> au fost menținute prin subvenții mult sporite din partea Trezoreriei* (...). Legea a înzestrat, în sfârşit, Anglia cu o populație care ştia să scrie şi să citească, a dat o pregătire şi o disciplină mulțimilor de copii din cartierele sărace şi a inițiat marele progres al educației din următoarea jumătatea de veac." (G. M. Travelyan, *Istoria ilustrată a Angliei*)

*trezorerie – oficiu al unui stat unde se păstrează şi se administrează tezaurul public

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, statele în care se aplică legile din domeniul învățământului. **2 puncte**
3. Precizați o deosebire între modalitatea în care se realiza subvenționarea şcolilor, pe baza sursei A şi a sursei B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține ideea că aplicarea legislației determină eradicarea analfabetismului, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia aplicarea legislației determină eradicarea analfabetismului, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din epoca modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană, în afara celor precizate în texte precizând şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Cel de al doilea domeniu principal în care Alexandru* a promovat reformele a fost învățământul. El şi-a dat seama că sistemul educațional de atunci [din Rusia] era ineficient şi lipsit de vigoarea necesară ca să producă oamenii de care era nevoie pentru armată şi serviciul civil."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

* Alexandru I - țar al Rusiei în perioada 1801-1825

B. „În 1817, [Golițân] a preluat conducerea noului Minister al Problemelor Spirituale şi al Învățământului. Golițân (...) avea o înclinație firească spre Biserica Ortodoxă (...). Principalul scop al lui Golițân a fost [ca prin lectură şi educație] să existe cât mai mulți oameni capabili să citească Biblia şi să descopere singuri adevărurile divine. El credea că Scripturile* aveau să fie singurul antidot eficace împotriva raționalismului promovat de liber-cugetători, în care a identificat principala cauză a problemelor Rusiei şi ale întregii societăți europene din acele vremuri. <Gândirea liberă> presupunea contestarea tuturor structurilor sociale şi politice existente."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Scripturi – scriere bisericească cuprinzând Vechiul şi Noul Testament, Biblie

C. „ În 1819, la Universitatea din Kazan [s-a] descoperit un focar de liber-cugetători radicali şi i [s-a] recomandat țarului să închidă imediat universitatea. Alexandru nu era pregătit să meargă atât de departe şi [a cerut să se] curețe universitatea de ideile şi influențele periculoase. [S-a] demis aproape jumătate din corpul profesoral. (…) Tinerii la care se depistau tendințe [ireverențioase] erau obligați să poarte însemne care-i stigmatizau drept<păcătoşi>."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din textul B, numele instituției având caracter religios în Rusia. **2 puncte**
2. Selectați, din textul B respectiv, din textul C, numele câte unei instituții din domeniul învățământului în Rusia. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul B, şi o alta din textul C, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare textului care susține punctul de vedere conform căruia promovarea reformei învățământului are şi o motivație laică, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare unui text care susține punctul de vedere conform căruia promovarea reformei învățământului are şi o motivație religioasă, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați alte două politici practicate în domeniul culturii în secolele al XIX-lea – la XX-lea, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural din Europa modernă sau contemporană, precizând şi secolul apariției sale. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Un nou dezastru se abate asupra cartierului [Operei din Paris]. La [galeriile] Durand-Ruel se deschide o nouă expoziție [în 1876], pe care am numi-o a fi de pictură (…) Cinci sau şase alienați, (...) atinşi de nebunia ambiției s-au alăturat pentru a-şi expune lucrările. (...) Aceşti aşa-zişi artişti se intitulează <intransigenții, impresioniştii>; ei iau pânzele, vopseaua şi pensulele, aruncă la întâmplare câteva culori şi semnează tabloul." (*Le Figaro*, 3.04.1876)

B. „Tinerii pictori [impresioniști] expun în aprilie-mai 1874. (...) Noutatea recentă a tuburilor de vopsea pe bază de ulei le permite să lucreze în aer liber. Adevăratul subiect al tabloului devine lumina (...). Punând în practică descoperirile legilor optice* referitoare la lumină, la culoare şi la percepția vizuală (...), impresioniştii îşi schimbă felul de a realiza amestecul culorilor. Acestea nu mai sunt combinate pe paletă, ci prin [alăturarea] pe pânză a tuşelor** celor mai pure posibil: este vorba în acest caz de un amestec <optic>."

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*legile optice vizau difuziunea şi descompunerea luminii albe în culorile componente, prin intermediul prismei
**tuşă – fel de a aplica culoarea cu pensula pe pânza unui tablou, care defineşte stilul unui pictor

C. „La începutul anilor '60, cei mai importanți artişti din grupul impresioniştilor (...) revendicau dreptul şi plăcerea de a picta în aer liber. Se afirmă, către 1865, un principiu fundamental: alegerea subiectului nu trebuie să fie restrictivă pentru artist, care dimpotrivă, trebuie să se simtă liber să exprime propriile impresii în fața oricărei teme."

(*Pictura modernă. Impresioniştii şi avangardele secolului al XX-lea*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei surse istorice. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, o altă denumire dată impresioniştilor. **2 puncte**
3. Menționați o asemănare între sursa B şi sursa A referitoare la evenimentul desfăşurat la Paris, în 1874, respectiv, în 1876. **3 puncte**
4. Menționați mediul în care impresioniştii doreau să lucreze precizat atât în sursa B cât şi în sursa C. **3 puncte**
5. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei A, referitor la impresioniști şi creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei B, referitor la impresioniști şi creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați câte o caracteristică a totalitarismului, respectiv, a democrației, în Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
8. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă sau contemporană, precizând şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „*Planul Calomarde*, stabilit [în Spania] în plină perioadă absolutistă, în 1825, prevedea să fie creată câte o şcoală elementară în toate aşezările cu mai puțin de 50 de gospodării, în care avea să se învețe catehismul*, citirea, scrisul şi matematica. Legea din 1857 era şi mai precisă: scolastica** era obligatorie pentru copiii între 6 şi 9 ani (...). Municipalitățile trebuiau să recruteze şi să remunereze profesorii. (…) Clerul intervenea în alegerea profesorilor şi controla materiile de predare." (J. Pérez*, Istoria Spaniei*)

*catehism – expunere a principiilor religiei creştine, sub formă de întrebări şi răspunsuri
**scolastică – sistem filozofic apărut în Evul Mediu, bazat pe dogmele bisericii creştine şi caracterizat prin raționamente abstracte

B. „[După 1849, în Rusia] universitățile nu au fost închise dar au fost controlate strict. [De aceea] s-a înregistrat o scădere a numărului de studenți cu 25%. (...) După 1861, s-a decis dezvoltarea învățământului primar la sate, sarcină care a fost trecută în scurt timp în răspunderea zemstvei*. Duma** a îndeplinit aceiaşi sarcină în mediul urban. Ambele au fost încurajate să dezvolte învățământul. [Ca urmare], între 1861-1881 numărul şcolilor primare şi gimnaziale a crescut de patru ori. În 1862 şcolile noi au trecut de sub controlul Bisericii sub autoritatea Ministerului Învățământului, măsură menită să le elibereze de obişnuitele influențe ale clerului."
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*zemstvă – consiliu local ales în districtele şi provinciile Imperiului Țarist
**Duma – consiliu local ales în oraşele Imperiului Țarist

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse. **2 puncte**
2. Numiți din sursa A şi din sursa B statele în care se aplică legislația din domeniul învățământului. **2 puncte**
3. Menționați o deosebire dintre sursa A şi sursa B, referitoare la organizarea învățământului. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține ideea că învățământul a fost scos de sub controlul bisericii, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia învățământul a fost scos de sub controlul clerului, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă sau contemporană, în afara celor precizate în texte precizând şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Dadaismul a anticipat suprarealismul în jumătatea vestică a Europei, dizolvându-se apoi în el. Dadaismul respingea orice fel de artă. Scandalul era principiul lui de coeziune.(...) Tot ceea ce putea provoca nemulțumirea iubitorilor burghezi de artă era acceptabil pentru dadaism. Suprarealismul [a fost] la fel de preocupat să respingă arta aşa cum a fost ea cunoscută până atunci şi la fel de predispus la scandal [ca şi dadaismul]." (E.Hobsbawm, *Secolul extremelor*)

B. „[Zarva] provocatoare a ramurii pariziene a dadaismului şi acțiunea sa exclusiv distrugătoare îi va determina pe membrii săi cei mai creativi să părăsească mişcarea. [Astfel], A. Breton, L. Aragon, P. Éluard şi R. Desnos vor lansa, în 1922, curentul suprarealist al cărui *Manifest* va fi publicat doi ani mai târziu de A. Breton. Ca şi predecesorii lor dadaiştii, [suprarealiştii au] recurs la provocare. Se adaugă grija de a reclădi o cultură bazată pe sinceritatea care există în orice ființă omenească. De aici, ideea de a crea noi forme de artă şi poezie dând curs universului oniric* al fiecăruia, practicând scrierea mecanică <fără niciun control exercitat de rațiune>."

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*oniric – privitor la vise

C. „Arta [suprarealistă] se deschide către inconştient şi către vis pentru a scăpa de <dictatul gândirii >. (...) Acesta este crezul şi ambiția suprarealiştilor care se vor a fi revoluționari, visători, năzuind să schimbe lumea, pentru a schimba viața. Denumirea de *suprarealism* este extrasă dintr-un subtitlu dat, în 1917, de G. Appolinaire unei piese de teatru".

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din sursa A, spațiul istoric în care dadaismul a anticipat suprarealismul. **2 puncte**,
2. Selectați, din sursa C, originea denumirii suprarealismului. **2 puncte**
3. Menționați o trăsătură a suprarelismului precizată atât în sursa B cât şi în sursa C. **3 puncte**
4. Menționați o asemănare, între sursa A şi sursa B, referitoare la caracteristicile dadaismului. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia suprarealismul se aseamănă cu dadaismul, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia suprarealismul se deosebeşte de dadaism, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați alte două curente culturale din secolul al XIX-lea – al XX-lea, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
8. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană precizând şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „I. Se scutesc de cenzura* preliminară: (…)
2. Toate publicațiile cadrelor universitare (…).
XXVIII. Al treilea avertisment [al ministrului de interne] atrage suspendarea publicației"
(*Legile Presei*, Rusia, 1865)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

B. „Criticii susțin că [după adoptarea *Legilor Presei*] de fapt cenzura s-a menținut strictă. Este adevărat că unele publicații au primit avertismente la câteva săptămâni de la apariția primului număr. Este la fel de adevărat că în 1866, ziarul radical *Contemporanul* a fost interzis. Totuşi se pare că primele decizii au fost luate după ce editorilor li se pusese în vedere că întrecuseră măsura, iar ultima a fost luată ulterior tentativei de asasinare a țarului [Rusiei, Alexandru al II-lea]".
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

C. „Detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată [prin *Legile Presei*](…), însă prin comparație cu ceea ce se întâmplase mai înainte în Rusia [acest fapt] reprezenta o creştere considerabilă a libertății ideilor şi a expresiei. [Ca urmare], numărul cărților noi publicate anual (...) s-a triplat [până în1881]. (…) A existat o schimbare în relația dintre editor şi cenzor, în care cooperarea a înlocuit în bună măsură spiritul de represiune de până atunci."
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți statul la care se referă cele trei texte. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei B, funcția deținută de Alexandru al II-lea. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, şi o alta, din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia *Legile Presei* reduc cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia *Legile Presei* reduc cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa secolelor al XIX-lea – la XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană, în afara celor precizate în texte, numind şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „[După 1817], literatura şi teatrul au avut parte de o supraveghere tot mai vigilentă, ca nu cumva să exercite <o influență corupătoare>.(...). În 1819, [când s-a descoperit un focar de liber cugetători radicali şi s-a recomandat țarului să închidă universitatea din Kazan*, s-au] scos din rafturile bibliotecii sute de cărți [considerate] suspecte, inclusiv, cele ale lui Newton şi Copernic. (…) 1820 pare să marcheze adevăratul sfârşit al eforturilor lui Alexandru I** de a rămâne un autocrat liberal. El credea că [scrierea unor constituții sau impunerea unor monarhii constituționale în Spania, Neapole, Portugalia] amenințau situația din interiorul imperiului. [La sfârşitul domniei sale] cenzura*** a devenit atât de strictă încât până şi un articol anonim în care era atacată dur ideea constituțiilor, a fost respins pe motiv că nu era voie să se facă nici un fel de comentariu pe marginea acestui subiect. Iar dacă apărea totuşi necesitatea unor comentarii, acestea aveau să fie făcute de guvern." (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Kazan - oraş în Rusia
**Alexandru I – țar al Rusiei, în perioada 1801-1825
***cenzura - control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor şi în anumite condiții a corespondenței şi a convorbirilor etc.

B. „ În 1865, au fost publicate relativ progresistele *Legi ale Presei:*
<I. Se scutesc de cenzura preliminară:
A. În ambele capitale [Moscova şi Sankt Petersburg] (…)
2. Toate scrierile originale a căror lungime nu este mai mică de 160 de pagini.
B.Pretutindeni
1. Toate documentele guvernului.
3. Toate publicațiile în limbi clasice şi traducerile lor.(…)>
Cenzura a revenit cu adevărat abia în ultimii ani [în care] Alexandru al II-lea [a condus Rusia]." (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)
*Alexandru al II-lea – țar al Rusiei, în perioada 1855-1881

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Numiți țarul, din sursa A şi pe cel din sursa B. **2 puncte**
3. Menționați instituția precizată atât în textul A cât şi în textul B. **3 puncte**
4. Menționați asemănarea între textul A şi textul B referitoare la perioada intensificării cenzurii în cadrul domniei fiecărui țar. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia în Rusia se promovează exclusiv cenzura, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia în Rusia se promovează exclusiv cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale din Europa modernă şi /sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană, în afara celor precizate în texte, numind şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „După 1815, au apărut grupări studenţeşti. Un student care aparținea unei astfel de grupări l-a ucis pe dramaturgul anti-liberal Kotzebue. Metternich* s-a folosit de acest asasinat ca pretext pentru decretele de la Karlsbad, din [1819], care includeau măsuri de cenzură şi supraveghere dură a învățământului secundar şi superior. Actul final de la Viena, din 1820, a încorporat aceste măsuri în legea constituțională a Confederației [Germane]. Reacția conservatoare provocată de Metternich a dus la concedierea profesorilor subversivi, la disoluția grupărilor de studenți." (M. Fulbrook, *O scurtă istorie a Germaniei*)
*Metternich – ministru de externe austriac, între 1809-1848 şi cancelar din 1821

B. „ Regulamentul Universitar, din 1863 (...) a modificat bazele învățământului [superior din Rusia. El] a permis o libertate de expresie care cu siguranță că nu existase [mai înainte]. Universităților li s-a acordat practic autonomie administrativă. (...) A existat o libertate mult mai mare din punctul de vedere al prezentării tematicii propuse. (...) Reglementările demonstrează o schimbare radicală a atitudinii față de libertatea şi nevoile individului şi ale grupului de indivizi din societatea rusă.(...) Au fost înființate burse pentru sprijinirea celor mai buni studenți. Au fost încurajate expedițiile de documentare în alte țări." (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Numiți statele la care se referă sursa A, respectiv, sursa B. **2 puncte**
3. Menționați o asemănare între textul A şi textul B referitoare la nivelul sistemului de învățământ. **3 puncte**
4. Menționați categoria socială precizată atât în textul A cât şi în textul B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia principiul libertății se aplică în învățământ, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia principiul libertății se aplică în învățământ, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale din Europa modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, din secolul al XX-lea, numind şi un stat care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1874, fotograful Félix Nadar, unul dintre pionierii reproducerii tehnice a imaginii, găzduieşte în propriul studio parizian o expoziție de pictură organizată de Degas. Este o dată intrată în istorie, care marchează oficial prima expoziție colectivă a unui grup de artişti (...): E. Manet, C. Monet, P.A. Renoir, A. Sisley, C. Pissaro, P. Cézanne. Încă nu au un nume şi pentru că nu s-au simțit niciodată <o mişcare> propriu-zisă, structurată în jurul unui text teoretic (…) sunt conştienți de adevărata revoluție pe care tablourile lor o realizează în istoria picturii. Datorită sensibilității față de lumină, peisajele de tinerețe ale lui Monet, Renoir, Sisley [deschid] drumul către modelul unui nou raport al artistului cu natura."

(*Pictura modernă. Impresioniştii şi avangardele secolului al XX-lea*)

B. „Impresionismul este o chestiune de instinct şi de temperament. Numele îi vine de la o pânză de C. Monet, *Impresie, răsărit de soare* [care a fost] expusă în 1874. Epitetul acesta implicând ceva brusc şi trecător, legat de o operă de artă care ar trebui să exprime o emoție durabilă, prinsă pentru eternitate, a apărut aşa de nepotrivit unor critici puțin binevoitori, încât pornind de la această denumire, ei au calificat întreaga mişcare de impresionism şi au denunțat-o opiniei publice." (G. Oprescu, *Manual de istoria artei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse istorice. **2 puncte**
2. Selectați, pe baza sursei A, rolul lui F. Nadar în arta fotografică. **2 puncte**
3. Numiți pictorul menționat atât de sursa A cât şi de sursa B. **3 puncte**
4. Menționați evenimentul artistic precizat în ambele surse istorice. **3 puncte**
5. Menționați un punct de vedere al impresioniştilor despre ei înşişi şi creațiile lor, din sursa A, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați un punct de vedere al unor contemporani referitor la impresionişti şi creațiile lor, din sursa B, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați alte două curente culturale din Europa modernă şi/ sau contemporană, în afara celui precizat în texte. **6 puncte**
8. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană, precizând şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Evenimentele interne l-au făcut pe Nicolae I să se teamă şi mai mult [decât s-a temut de revoluția din Europa în 1848]. Țarul a luat din nou măsuri. (…) Cenzura* a fost impusă cu o mână de fier. Reeditarea operelor lui Gogol** a fost interzisă. Formulele gen <remediul suveran> sau <forțele naturii> au fost scoase din manuale. A fost pusă la index*** toată literatura străină, inclusiv, poveştile lui Andersen****. Ziarelor li s-a permis să publice foarte puține ştiri, îndeosebi de peste hotare. (…) Faptul că [lui Nicolae I] nu-i plăcea să delege altcuiva răspunderea l-a făcut să se aglomereaze atât de mult, încât nu a mai reuşit să aibă un impact eficient asupra felului cum îi erau transpuse în practică politicile." (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.
**N. Gogol – dramaturg şi romancier rus
*** a pune la index – a trece o carte în lista cărților interzise
****H. C. Andersen – scriitor danez, cunoscut pentru povestirile pentru copii

B. „În 1863, (…) răspunderile legate de cenzură i-au fost delegate [de Alexandru al II-lea], ministrului de interne. (…) În 1865 s-au publicat *Legile Presei*. (…) Deşi detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată (…) criticii susțin că de fapt cenzura s-a menținut strictă. Este adevărat că unele publicații au primit avertismente la câteva săptămâni după apariția primului număr. (…) [Ca urmare], numărul cărților noi publicate anual s-a dublat între 1855-1864 şi s-a triplat [până în] 1881. (…) Cenzura a revenit cu adevărat abia în ultimii ani de domnie ai lui Alexandru al II-lea, dar nici măcar atunci nu a fost comparabilă cu cea de pe vremea lui Nicolae I."
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Selectați din textul A, funcția deținută de Nicolae I. **2 puncte**
3. Menționați deosebirea dintre textul A şi textul B referitoare la delegarea răspunderii în timpul lui Nicolae I, respectiv, în timpul lui Alexandru al II-lea. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza textului A, atitudinea lui Nicolae I față de cenzură susținând-o cu două informații selectate din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza textului B, atitudinea al lui Alexandru al II-lea față de cenzură selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare în secolul al XX-lea, numind şi un stat care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „La salonul din 1863, Eduard Manet cel mai cultivat şi mai <clasic> dintre viitorii impresionişti expune *Dejunul pe iarbă*, una dintre capodoperele sale, inspirându-se în mod declarat dintr-o compoziție a lui Tiziano*. (...) Omagiul față de arta renascentistă este exprimat în modul cel mai înalt şi inteligent: nu ca imitație ci ca relansare a spiritului libertății şi adevărului în artă." (*Pictura modernă. Impresionişti şi avangardele secolului al XX-lea*)
*Tiziano Veccelio– pictor renascentist (1490-1576)

B. „Academia de arte frumoase îşi impune tezele prin organizarea Salonului oficial*. (...) În 1863, la cererea lui Napoleon al III-lea [împăratul Franței] se organizează la Paris un <Salon al refuzaților>, în afara celui oficial de unde fuseseră refuzate două mii de pânze. (...) [Printre alții], aici expun tinerii pictori care vor da naştere impresionismului P. A. Renoir, C. Monet, J. Whisler şi alții, cu E. Manet în frunte, cel care declanşase un scandal răsunător la prezentarea tabloului *Dejunul pe iarbă."*

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)
*Salonul oficial consacra marii pictori, acordându-le medalii şi nominalizări pentru viitoarele comenzi publice şi private

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse istorice. **2 puncte**
2. Numiți oraşul în care expun impresioniştii, pe baza sursei B. **2 puncte**
3. Numiți pictorul precizat atât în sursa A, cât şi în sursa B. **3 puncte**
4. Numiți tabloul precizat atât în sursa A, cât şi în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A referitor la impresionişti şi la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B referitor la impresionişti şi la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați alte două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană, în afara celui precizat în texte. **6 puncte**
8. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/sau contemporană, în afara celei precizate în texte, precizând şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Un student [radical] l-a ucis pe dramaturgul anti-liberal Kotzebue [în 1819]. Metternich* s-a folosit de acest asasinat ca pretext pentru decretele de la Karlsbad, din acel an, care includeau măsuri de cenzură** şi supraveghere dură a învățământului secundar şi superior. (…) Reacția conservatoare provocată de Metternich a dus la (…) suprimarea unor ziare şi la cenzura oricărei publicații de mai puțin de 20 de coli (în jur de 320 de foi de hârtie) – o măsură care a condus la scrierea de pamflete tipărite fie cu litere foarte mari, fie pe foi foarte mici pentru a evita cenzura prin realizarea unor cărți de 321 de pagini sau mai mult."

(M. Fulbrook, *O scurtă istorie a Germaniei*)

*Metternich – ministru de externe austriac, între 1809-1848 şi cancelar din 1821
**cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

B. „ În 1865, au fost publicate relativ progresistele *Legi ale Presei*. (…) Deşi detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată (…), în 1866, ziarul radical *Contemporanul* a fost interzis (…) [decizie] luată (…) ulterior tentativei de asasinare a țarului [Alexandru al II-lea*]. Cenzura era strictă conform standardelor britanice moderne însă prin comparație cu ceea ce se întâmplase mai înainte în Rusia reprezenta o creştere considerabilă a libertății ideilor şi a expresiei. [Ca urmare], numărul cărților noi publicate anual (…) s-a triplat între 1864-1881. (…) A existat o schimbare în relația dintre editor şi censor, în care cooperarea a înlocuit în bună măsură spiritul de represiune de până atunci." (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Alexandru al II-lea – țar al Rusiei, în perioada 1855-1881

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Numiți cancelarul austriac, din sursa A şi țarul Rusiei, din sursa B. **2 puncte**
3. Menționați din textul A şi din textul B, câte o informație referitoare la contextul în care se adoptă cenzura. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei A, referitor la consecințele cenzurii în spațiul austriac, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei B, referitor la consecințele cenzurii în spațiul rusesc, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din epoca modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei democrații contemporane în Europa, precizând şi secolul în care a fost promovată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiţi cu atenţie textele de mai jos:

A. „Impresionismul a apărut la Paris în deceniul al şaptelea al secolului al XIX-lea, ca o artă nouă, în care pictorii nu s-au mai mulţumit să oglindească realitatea concretă ci o realitate aşa cum apărea ea simţurilor şi sensibilităţii lor. Pânzele acestor pictori reprezentau, aşadar, numai aparenţa realităţii, trecută prin filiera psihică a creatorului de artă. Ele redau *impresia* artistului despre obiectele reale şi despre lumea înconjurătoare, cu ajutorul culorii şi luminii create prin culoare." (M.Nicolau – Golfin, *Istoria artei*)

B. „Fotografia, prin încadrare, zone clar conturate şi zone neclare, prin distrugerea spaţiului, influenţează munca impresioniştilor. Ea le permite lui Degas şi Toulouse – Lautrec percepţia exactă a procesului de descompunere al unei mişcări, în special în cazul reprezentării dansatoarelor şi a cailor. Posibilitatea de a opri mişcarea, de a sesiza momentul, de a lua ca unic material de construcţie expresia luminii provoacă o dispută asupra percepţiei şi analizei impresiei vizuale."

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

C. „Pictura [impresionistă prezintă] spaţii deschise: însorite pământuri, pajişti şi crânguri (…) plimbări pe malul râului, perechi dansând la baluri câmpeneşti (…) Opera , baletul (…) inspiră intrarea specatcolului în pictură. Luminile rampei urmăresc evoluţia dansatoarelor (…) Cursele [de cai] nu pun accentual pe protipendada din tribune ci pe alergători. Manet adoptă perspectiva frontală, dând sugestia [neprevăzută] a dezlănţuirii la linia de start."

(V.G.Marica, *Ipostaze ale picturii moderne. Incursiunea solară*)

Pornind de la aceste texte, răspundeţi următoarelor cerinţe:

1. Numiţi oraşul în care a apărut impresionismul, conform sursei A. **2 puncte**
2. Numiţi doi pictori, pe baza sursei B şi/sau C. **2 puncte**
3. Menţionaţi două subiecte abordate de impresionişti precizate atât în sursa B, cât şi în sursa C. **6 puncte**
4. Menţionaţi un punct de vedere exprimat în sursa A referitor la impresionişti şi la creaţiile lor, susţinându-l cu o explicaţie din text. **5 puncte**
5. Menţionaţi un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la impresionişti şi la creaţiile lor, susţinându-l cu o explicaţie din text. **5 puncte**
6. Prezentaţi două caracteristici ale unei ideologii totalitare în secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentaţi o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană, precizând şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Cenzura* s-a intensificat: în 1850, existau 12 organisme distincte cu atribuții specifice în domeniu. Turgheniev** a fost arestat la domiciliu pentru simplul fapt că [pledase în favoarea] lui Gogol**. Nici chiar slavofililor*** nu li s-a dat voie să publice o serie de articole în care să-şi exprime ideile, pe motiv că, deşi se pretau unei discuții între experți, puteau fi interpretate greşit de un public mai larg. (…) [Nicolae I] a fost dominat de teama de ideile noi şi de credința în valorile vechilor metode ale vechiului sistem. Şi mai important, credința lui de nezdruncinat în autocrație şi în metodele tradiționale nu a dat voie Rusiei să se dezvolte." (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.
**Turgheniev şi Gogol – scriitori ruşi
***slavofili – grupare, apărută după 1836, care promovează progresul însă doar în concordanță cu valorile Rusiei aşa cum le percepeau ei

B. „ După suirea pe tron a lui Alexandru al II-lea, situația s-a mai destins câtăva vreme [în Rusia]. (…) În 1865, s-au publicat relativ progresistele *Legi ale Presei*. (…) Detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată. (…) Numărul cărților noi publicate anual s-a dublat între 1855-1864 şi s-a triplat între 1864 şi 1881. (…) Pe scurt, Rusia a fost transformată (…) într-un stat modern, cel puțin teoretic." (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Numiți, din textul A, statul condus de Nicolae I. **2 puncte**
3. Menționați, din textul A şi din textul B, câte o informație referitoare la dezvoltarea statului în timpul lui Nicolae I, respectiv, al lui Alexandru al II-lea. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia în stat se promovează libertatea de exprimare, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia în stat se promovează libertatea de exprimare, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, numind şi un stat care a promovat această ideologie. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ştiința şi filozofia contestă principiile constitutive ale societății, sistemul său de valori (...) exprimând astfel profunda criză de valori a secolului al XIX-lea. Această criză se reflectă în arte, în poezie, în literatură şi pânzele pictorilor [expuse] la Salonul de Toamnă, din 1905, care se vrea un salon provocator la adresa conformismului saloanelor oficiale*. (...) Cubiştii nu fac decât să accentueze această explozie.(...) Ei se află departe de realismul lui Corot şi de impresionismul lui Manet."

(J.-M. Gaillard, A.Rowley, *Istoria continentului european. De la 1850 până în sfârşitul secolului XX*)

*Salonul oficial consacra marii pictori, acordându-le medalii şi nominalizări pentru viitoarele comenzi publice şi private

B. „Pentru a înțelege originile cubismului, trebuie să ne întoarcem la expoziția retrospectivă dedicată lui Cézanne, în 1907, la Paris. Mulți pictori găsesc în [pictura acestuia] ceea ce căutau: posibilitatea de a depăşi schemele picturii de la sfârşitul secolului al XIX-lea legate de gustul publicului, de moştenirea impresionismului*. Exemplul lui Cézanne îl impresionează în special pe Picasso şi pe Braque. [Tratatrea naturii prin cilindru, sferă şi con] deprinse de la Cézanne şi vitalitatea expresivă, brutală şi puternică a artei primitive [catalane-Spania] îl conduc pe Picasso la punerea bazelor cubismului." (*Pictura modernă. Impresioniştii şi avangardele secolului al XX-lea*)

*impresionism – curent cultural

C. „Cubismul a abordat spațiul; atunci, fireşte, toate elementele picturii au fost puse în serviciul acestei căutări. Deci culoarea trebuia readusă în spațiu. (...) Împins de dorința de a merge mai departe în manifestarea spațiului, am vrut să mă folosesc de tuşă. Eu sunt acela care s-a gândit la aşa ceva, dar toate astea sunt valabile numai pentru cel ce le face şi le simte ca o necesitate. Am vrut să fac din tuşă o formă a materiei (...) Sunt lucruri - nu-i aşa? - pe care le descoperi încetul cu încetul şi care, o dată descoperite, aduc după sine altele. Aşa se face, că mai târziu am introdus în tablourile mele nisip, rumeguş de lemn, pilitură de fier."

(Convorbiri cu Georges Braque, după I. Fortunescu, *Braque*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți oraşul precizat în sursa B. **2 puncte**
2. Selectați, pe baza sursei A, două domenii ale culturii afectate de criza de valori de la sfârşitul secolului al XIX-lea. **2 puncte**
3. Menționați o asemănare între sursa A şi sursa B, referitoare la un eveniment desfăşurat în 1905, respectiv, în 1907. **3 puncte**
4. Menționați curentul artisitic de care doreau să se distanțeze cubiştii precizat atât în sursa A cât şi în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați un punct de vedere al sursei B, referitor la arta cubistă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați un punct de vedere al sursei C, referitor la arta cubistă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare din epoca contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o politică culturală din epoca modernă şi/sau contemporană numind şi statul care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Mişcarea *Dada* fondată, în 1916, în Zürich [oraş elvețian], (…) se constituie ca o replică împotriva diverselor frontiere – geografice, lingvisitice, dintre tehnică şi cultură – care au grăbit şocul* din 1914. Pornind dintr-o țară neutră, proliferând apoi în Germania învinsă, la Berlin, Hanovra şi Köln, traversând Rinul pentru a ajunge la Paris [Franța], înaintând până la Bruxelles [Belgia], Amsterdam [Olanda] şi New York [SUA], mişcarea poate [fi considerată] o ruptură violentă [cu trecutul]. Doar că refuzând să explice ce este de fapt sfârşitul anunțat al centralismului European (...), această avangardă îşi vede efectele sale reduse la cele ale unei mode."

(J.-M. Gaillard, A.Rowley, *Istoria continentului european. De la 1850 până în sfârşitul secolului XX*)

*Primul Război Mondial

B. „Mişcarea Dada [apărută într-o] lume dominată de absurdul războiului*, reprezenta, în primă fază, o atitudine socială, negăsind, însă, nici o soluție constructivă."

(M. Ernst, *Întâlnire între prieteni*)

* Primul Război Mondial

C. „Dada [este o] mişcare ce ocupă un loc aparte în istoria artei şi culturii moderne, prin susținerea unui program (între anii 1916-1923) de absolută negare a tuturor valorilor creației, a tuturor atitudinilor, inclusiv cele venite din interiorul acestei orientări. Este prin excelență produsul crizei spirituale, al dezorientării şi incapacității de a găsi soluții, într-o lume zguduită de Primul Război Mondial. Artiştii şi scriitorii dadaişti înțeleg să nege, să pulverizeze principiile artei (şi societății) vremii lor, atacându-le cu vehemență. Ei manifestă un spirit pesimist activ, cu accente anarhice." (C. Prut, *Dicționar de artă modernă*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A şi C. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, două categorii socio-profesionale care promovează dadaismul. **2 puncte**
3. Menționați evenimentul politico-militar la care se referă toate cele trei surse. **3 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, limita dadaismului. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care abordează dadaismul din punct de vedere artistic, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care abordează dadaismul din punct de vedere istoric, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați alte două curente cultural-artistice din epoca modernă şi/ sau contemporană, în afara celui menționat în texte. **6 puncte**
8. Prezentați o caracteristică a democrației, în Europa contemporană, precizând şi un stat care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „ În 1924, [scriitorul] A. Breton publică *Manifestul suprarealismului,* care va fi urmat, în 1929, de alte două manifeste. Foarte repede, grupul atrage pictori, sculptori şi arhitecți. Printre aceştia, germanul M. Ernst, spaniolul S. Dali şi belgianul R. Magritte."

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

B. „Suprarealismul implică (…) o lume de vis, ilogică, subconştientă, metafizică, aflată dincolo de cea logică, conştientă, fizică. Membrii mişcării credeau în realitatea superioară a visului față de starea de veghe, a fanteziei față de rațiune, a subconştientului față de conştient. (…) Pictorul S. Dali s-a alăturat mişcării în 1929, devenind unul din principalii ei promotori. El îşi defineşte picturile drept <fotografii de vise pictate manual> şi le ornează cu simboluri reprezentând diferite complexe, fobii şi halucinații." (W. Fleming, *Arte şi idei*)

C. „În picturi, în desene, în sculpturi, în obiecte realizate prin montajul arbitrar, se cultivă straniul, insolitul, neprevăzutul. Hazardul devine un principiu al compoziției suprarealiste. Adeseori, mai mulți artişti lucrează în comun un tablou, fiecare plecând, cu desenul, din punctul lăsat de precedentul; [se crează] o imagine în care părțile ființei reprezentate sunt desenate de un alt artist. Nevoia aceasta de hazard, considerat ca drum spre revelarea adevăratului chip al realității, îi face pe artiştii suprarealişti să aplice tehnici ce presupun o notă de imprevizibil."

(C. Prut, *Dicționar de artă modernă*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A şi sursa B. **2 puncte**
2. Numiți scriitorul precizat în sursa A. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte un eveniment desfăşurat în 1929. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la creația suprarealiştilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la creația suprarealiştilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare din epoca contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural din epoca modernă şi/ sau contemporană în afara celui menționat în texte, precizând şi secolul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Expresionismul se naşte aproape în acelaşi timp în diferite oraşe germane în climatul de transformări din arta primului deceniu al secolului XX. Centrele culturale, (Dresda, München, Berlin) se bazează mai ales pe căutările şi pe experimentul artiştilor locali. În vibrantă opoziție față de moştenirea istorică a Dresdei, apare [mişcarea] *Podul*. Caracteristica acestei prime avangarde expresioniste este [reprezentarea] unor imagini voit sintetice şi grosolane. Folosirea culorii este limitată la pete vaste [de culoare]. De cu totul altă factură intelectuală este grupul care se formează la München, *Călărețul albastru*, [considerat] versantul cel mai liric al întregii mişcări expresioniste. (…) Primul Război Mondial, o barieră netă pentru multe mişcări şi curente nu întrerupe dezvoltarea expresionismului german, dimpotrivă [apar] *Constructivismul* rațional din Weimar (…) şi realismul exasperant al grupului berlinez *Noul obiectivism*. (...) Expresionismul în ansamblu este considerat de regimul nazist <artă degenerată>. Toți pictorii care pot emigrează din Germania nazistă, lăsând un vid cultural greu de completat."

(*Pictura modernă. Impresioniştii şi avangardele secolului al XX-lea*)

B. „Expresionistul este deplin conştient de lumea vizibilă (…) închide ochii pentru a explora mintea, spiritul, imaginația. […] Expresionistul este conştient că trăieşte în mai multe lumi complexe ce se suprapun şi că mai există şi alte lumi de explorat, pe care ochiul nu le vede, iar logica nu le poate interpreta. Picturile expresioniste se concentrează mai mult asupra psihologicului decât asupra firescului, descriind lumi intangibile, cu ajutorul unor tehnici şi simboluri noi, prin culori discordante şi forme denaturate." (W. Fleming, *Arte şi idei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din sursa A, spațiul istoric în care se instaurează nazismul. **2 puncte**
2. Selectați, pe baza sursei A, evenimentul politico-militar care reprezintă o barieră pentru multe mişcări şi curente culturale. **2 puncte**
3. Precizați, din sursele A şi B, câte o caracteristică a modului în care este folosită culoarea de către expresionişti. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la expresionism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la expresionism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa în secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural în Europa modernă şi/sau contemporană, precizând şi secolul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În Italia, (...) în 1909, U. Boccioni scrie manifestul picturii futuriste, inițiind oficial activitatea grupului. (...) Futurismul refuză arta din muzee şi exemplele trecutului, exaltă progresul, maşina, dinamismul. [Apogeul este atins în 1912-1915]. Anotimpul futurismului se stinge în mod dramatic în anii [Primului Război Mondial]. Pentru futurişti, războiul a avut o semnificație aparte: furați de declarațiile retorice, futuriştii susținuseră intervenția italiană în război. Experiența tranşeelor este un şoc violent (...). [După 1918, futurismul pierde din importanță datorită strânsei sale legături cu fascismul].” (*Pictura modernă. Impresioniştii şi avangardele secolului al XX-lea*)

B. „În paralel cu cubismul parizian, în Italia se dezvoltă futurismul. Manifestul-program al mişcării [futuriste], publicat în 1909 de scriitorul F.T.Marinetti, [preciza]: <Noi declarăm că splendoarea lumii s-a îmbogățit cu o nouă frumusețe: frumusețea vitezei>.”
(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

C. „Futurismul [este un] curent literar şi artistic apărut, în 1909, în Italia (...). Tabloul *futurist* cuprinde într-un montaj de stări succesive, traiectoria spațială a obiectului sau a ființei dinamice. Descompunerea mişcării, în secvențe, duce la o translație a formelor, care se imprimă în imagine. Se ajunge la multiplicarea volumelor, astfel încât fiecare indică schimbarea poziției, în timp, a volumului concret.” (C. Prut, *Dicționar de artă modernă*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă cele trei surse istorice. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei B curentul artisitic contemporan cu futurismul. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte un eveniment desfăşurat în 1909. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la futurism, selectând o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la futurism, selectând o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa în secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural din epoca modernă şi/sau contemporană, în afara celui precizat în texte, numind şi spațiul istoric în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Tema predilectă în picturile impresioniste o constituie peisajul, deşi au fost abordate multe alte subiecte, printre care oameni şi animale. În 1874, impresioniştii au deschis prima expoziție de grup la Paris, independent de Salonul oficial al Academiei Franceze."

(*Enciclopedie ilustrată de Istorie Universală*)

B. „După incendiul de la Operă, iată un nou dezastru. (...) La [galeriile] Durand-Ruel [din Paris] se deschide o nouă expoziție [în 1876] despre care ni se spune că este de pictură. Trecătorul oarecare (...) intră şi ochilor săi speriați li se oferă un spectacol crud. (...) Sunt indivizi care pufnesc în râs în fața acestor lucruri, dar eu am inima strânsă. (...) A-l face pe Pissarro să înțeleagă că arborii nu sunt violeți, că cerul nu are culoarea untului proaspăt, că în nicio țară nu se pot vedea lucrurile pe care le pictează el şi că nicio persoană inteligentă nu se poate adapta unor asemenea rătăciri [este imposibil]". (*Le Figaro,* aprilie 1876)

C. „O pictură trebuie să fie o descompunere a luminii în componentele ei, iar strălucirea se obține folosind culorile primare ce alcătuiesc spectrul. În loc ca artistul să-şi amestece nuanțele de verde pe paletă, el trebuie să alăture pete de galben şi albastru, lăsând amestecul în seama ochilor spectatorului. Ceea ce pare confuz, din apropiere, se clarifică la distanța cuvenită. Încercând astfel, să sporească luminozitatea pânzelor lor pentru a da iluzia luminii solare trecute printr-o prismă, ei obțin un adevărat carnaval al culorii, în care ochiul parcă participă la un dans de intensități luminoase vibrante. Ca rezultat al acestei reevaluări a mijloacelor tehnice, impresioniştii descoperă un nou procedeu de reprezentare vizuală. " (W. Fleming*, Arte şi idei)*

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A şi B. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, o temă abordată de impresionişti. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B, câte o informație referitoare la un eveniment desfăşurat la Paris. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la impresionişti şi la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la impresionişti şi la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici totalitare, aplicate în Europa, în secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică culturală din epoca modernă şi/ sau contemporană, numind şi statul în care se adoptă. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A . "Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagonişti, acela de democrație (...) şi acela de liberalism care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Dar acest tip de democrație se vrea şi liberală pentru că ea are drept scop menținerea şi apărarea libertăților individuale (...) Libertățile politice [vizează] libertatea presei, întrunirilor, libertatea de conştiință, dreptul de a-şi exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv. Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale şi că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea. Liberalismul economic (...) se proclamă apărătorul celor două postulate de bază ale libertății economice: inițiativa individuală şi proprietatea privată. Libertatea socială strâns legată de libertatea economică presupune că statul nu trebuie să intervină în raporturile dintre patroni şi salariați." (P. Milza, S. Bernstein, *Istoria secolului XX*)

B. „Ceea ce caracterizează statul democratic sunt obiectivele pe care şi le propune şi mijloacele prin care el caută să le atingă. […] Într-o democrație veritabilă există o singură limitare a libertății: instituțiile statului trebuie să fie ocrotite de violență şi de acțiuni distrugătoare. Orice reformă, orice revendicare pot face obiectul nu numai al unei discuții libere, ci şi al unei acțiuni individuale sau colective pe lângă puterile publice, în formele prevăzute de lege."

(R. Schuman, *Pentru Europa*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din sursa A, o caracteristică a liberalismului economic. **2 puncte**
2. Precizați tipul de stat la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, şi o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care demonstrează faptul că libertatea este limitată, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate faptul că libertatea este limitată, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din epoca modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o practică totalitară din secolul al XX-lea, precizând şi statul în care ea s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Noi, național-socialiştii, am găsit pentru stat o definiție foarte precisă, spunând că statul nu poate fi o organizație oarecare de oameni oarecare, ci el are sens numai atunci când scopul său ultim este menținerea unei identități vii a poporului. El trebuie să fie nu doar îngrijitorul unui popor, ci, prin aceasta, în primul rând, păstrătorul ființei, păstrătorul sângelui unui popor. (...) Statul însuşi are misiunea să pună la adăpost poporul ca atare, să păstreze poporul ca atare şi astfel să garanteze viitorul pentru toți. Noi nu cunoaştem, aşadar, un stat cu o determinare imprecisă a scopurilor, ci cu o determinare limitată a scopurilor. "

*(*A. Hitler*, Despre Statul Führerului*)

B. "Din 1934, nimic nu mai stătea în calea instalării unui regim totalitar în [Germania]. Centralizarea este împinsă până la limita extremă. Hitler stăpâneşte perfect Partidul Socialist-Național [al Muncitorilor Germani]. (...) Aparatul polițienesc este învestit cu putere redutabilă. (...) Cât despre politica rasială, punctul central al sistemului, acesta se manifestă prin măsuri de protejare a rasei şi printr-o legislație [antisemită]." (S.Bernstein, P.Milza*, Istoria Europei)*

C. "Tendința identificării dintre stat şi partid (în Germania între anii 1933-1945) i-a permis acestuia din urmă să se bucure de mai multă sau mai puțină autonomie, în funcție de exigențele tactice. Această contopire instituțională a fost evidentă în cazul responsabililor circumscripțiilor regionale, care cumulau funcția de membru de partid şi funcționari statali, unii dintre aceştia ajungând chiar miniştri (precum Goebbels) sau îndeplinind alte funcții în administrația publică. Alături de conducătorii regionali ai partidului nazist, existau o serie de organizații de partid (...) prin intermediul cărora s-a exercitat una dintre funcțiile fundamentale al NSDAP*: educația națiunii şi alegerea celor care urmau să îndeplinească funcții de răspundere în stat."

(Al. Minerbi, *Istoria ilustrată a nazismului*)

*NSDAP – Partidul Socialist-Național al Muncitorilor Germani

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele B şi C. **2 puncte**
2. Precizați spațiul geografic la care se referă sursa B şi C. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A şi o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere al național-socialiştilor cu privire la stat, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere al național-socialiştilor cu privire la stat, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației în Europa contemporană, numind şi un stat în care a fost promovată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "În octombrie 1922, când Benito Mussolini a fost însărcinat cu formarea unui nou guvern după <Marşul asupra Romei> al trupelor de asalt fasciste, în Italia s-a produs o schimbare de importanță istorică: sfârşitul statului liberal şi al instituțiilor sale reprezentative. Pe lângă organizarea corporatistă a societății, care a anulat libertatea sindicatelor şi a extins intervenția statului asupra fiecărui domeniu al vieții, fascismul a introdus un nou stil politic (…) Corporatismul* intenționa să organizeze economia şi raporturile dintre clase, depăşind conflictele pentru a le concilia în numele <interesului superior> al națiunii. Construirea statului corporatist a început, în 1926, prin *Legea sindicală* care instituia <organe centrale de legătură> între asociațiile lucrătorilor şi cele patronale. În acelaşi an, este creat Ministerul Corporațiilor, gestionat de Mussolini, care, până în 1929, când preia majoritatea atribuțiilor Ministerului Economiei Naționale, funcționează ca un centru de studii. (...) Corporațiile sunt create abia în 1934. Rolul lor a fost puțin mai mult decât consultativ (de exemplu în domeniul tarifar) şi nu afectat raportul direct dintre guvern şi lumea industrială." (*Istoria ilustrată a fascismului*)

*corporatism – doctrină social-politică apărută în perioada interbelică, care susține înlocuirea sindicatelor muncitoreşti cu corporațiile, organizații profesionale din care fac parte muncitorii şi patronii

B. „Într-un stat totalitar, partidul comunist îşi disimulează statutul de partid unic prin intermediul unei vaste, dense şi complicate rețele de organizații menite a cuprinde cât mai mult din populația țării. Este vorba despre ceea ce ideologia comunistă numeşte <organizații de masă>. Lenin a fost primul care, în anul 1902, în faimosul text programatic *Ce-i de făcut?*, a distins între funcțiile partidului de avangardă (conspirativ, disciplinat, puțin numeros şi compus doar din revoluționari de profesie) şi cele al organizațiilor de masă (cum ar fi sindicatele, care trebuiau să aibă o cuprindere cât mai largă şi, sub controlul secret al partidului, să prelungească influența acestuia spre toate categoriile de muncitori). După câştigarea puterii de către bolşevici, [în Rusia, în 1917], Lenin s-a opus <fracțiunii de stânga> din partid reprezentate de Troțki, care, printre altele cerea desființarea sindicatelor şi a altor organizații profesionale socotite <revolute> în noul context. Lenin a cerut, în schimb, preluarea, transformarea şi controlul strict al acestora pentru fi utilizate conform scopului partidului unic. Menținerea organizațiilor de masă era, după cele afirmate de Lenin, de a funcționa pe post de <curele de transmisie> între partidul comunist (care, pentru a-şi păstra caracterul revoluționar, de clasă, trebuia să limiteze numărul membrilor) şi <masa celor care muncesc>."

(*Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste din România*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte un lider politic. **2 puncte**
3. Menționați câte un eveniment desfăşurat în 1922, din sursa A, respectiv, în 1917, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere al politicienilor referitor la sindicate susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere al politicienilor referitor la sindicate susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o politică în domeniul culturii în Europa modernă şi/ sau contemporană numind şi statul care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În primii 20 de ani de după Primul Război Mondial (1914-1918), majoritatea democrațiilor mai mici sau cu populație mai redusă s-au autoguvernat cu un remarcabil succes. (...) În câteva dintre aceste citadele ale democrației, curentele politice s-au opus tendințelor totalitare ale vremii, în timp ce schimbările de ordin constituțional permiteau o tot mai mare influență a poporului asupra sistemului de guvernare. Cele mai impresionante progrese ale democrației au avut loc în țările nordice: Danemarca, Norvegia, Suedia şi Finlanda."

(J.Barber*, Istoria Europei moderne*)

B. „Singurul mod de a înțelege democrația, ca regim care se opune formelor de guvernare autocrată, este de a o caracteriza printr-un ansamblu de norme care stabilesc cine este autorizat să ia decizii colective şi prin ce proceduri. (...) Acum în ceea ce priveşte persoanele chemate spre a lua (...) decizii colective, un regim democratic se caracterizează prin atribuirea acestei puteri (care întrucât este autorizată de legea fundamentală devine un drept) unui număr foarte mare de membri ai grupului. (...) În ceea ce priveşte modalitatea de decizie, regula fundamentală a democrației este regula majorității." (*Enciclopedia de istorie universală*)

C. „Democrația este un sistem bazat pe principiul conform căruia nimeni nu se poate proclama conducător, nimeni nu poate deține puterea în nume personal şi în mod irevocabil. Tocmai pentru că principiul autocratic este respins, axioma democratică este aceea că puterea omului asupra altor oameni poate fi acordată doar de ceilalți - iar aceasta numai şi numai pe baza revocabilității. Aşadar, conducătorii vor deține această funcție ca urmare a desemnării libere, neîngrădite de către cei care urmează să fie conduşi. Cu alte cuvinte, oricând puterea celorlalți de a desemna pe cineva este contrafăcută sau anihilată (...) democrația [dispare]."

(G. Sartori, *Teoria democrației reinterpretată)*

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa A, două state din Europa de Nord. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A şi din sursa B, caracterul tendințelor, respectiv, al formelor de guvernare antidemocratice. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale răspândite în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/sau contemporană numind şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II (30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Peste tot după [Primul Război Mondial], Adunările [reprezentative] se vor bucura de un nou prestigiu. Primele alegeri se desfăşoară într-un climat de libertate şi permit unor categorii sociale noi – țărănime, clasele populare urbane – să participe la viața politică."
(S.Bernstein, P.Milza, *Istoria Europei*)

B. „În anii '40 ai secolului XX, democrația s-a îndepărtat treptat de înțelesul generic de <guvern pentru popor> pentru a fi definită pe baza existenței unor condiții imposibil de evitat: libertatea de asociere, de gândire, de informare; dreptul de vot şi alegeri libere; dreptul liderilor politici de a se confrunta între ei în vederea consensului; posibilitatea de acces în funcții publice; controlul politicii forțelor aflate la guvernare din partea opoziției şi alternarea la guvernare."
(*Enciclopedia de istorie universală*)

C. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagonişti, acela de democrație, care presupune participarea cetățenilor la viața publică şi acela de liberalism care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-şi desemneze reprezentanții." (S.Bernstein, P.Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați o categorie socială la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul C şi o alta din textul A, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale din epoca modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din epoca contemporană, numind şi statul care o promovează. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Romantismul [se inspiră] din tradiția culturală a țărilor de nord - Marea Britanie, Germania, Scandinavia - (...). Revanşa sentimentului asupra raționii, liberul curs dat exaltării eului şi exprimării pasiunilor, cultul pentru natură erau deja prezente din (...) <preromantism>".

(S.Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

B. „Inițial, cuvântul romantism apare în literatură. În Germania, adjectivul *romantisch* se afirmă împotriva tiraniei neoclasicismului*. Romantismul marchează ruptura completă cu ideile trecutului. El proclamă superioritatea individului şi a personalității sale. Rațiunii reci [specifice neoclasicismului] îi răspunde puterea sensibilității şi a imaginației. (…) Opera de artă romantică trebuie să fie autonomă şi unică.(...) Astfel, romantismul vrea să facă independentă creația în raport cu teoriile importante, inițiate anterior şi reclamă dreptul la <artă pentru artă>. Această revendicare apare pentru prima dată în Germania, în textele lui Schelling, Schiller, Lessing. Pentru ei arta se defineşte ca o încercare pur plastică care se adresează sensibilității noastre. Libertatea şi hazardul hrănesc inspirația."

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*neoclasicism – curent cultural-artistic, apărut în secolul al XVIII-lea, care îşi ia ca model arta şi literatura clasică (antică)

C. „Expresionismul se naşte aproape în acelaşi timp în diferite oraşe germane (…). În vibrantă opoziție față de moştenirea istorică a Dresdei, apare [mişcarea] *Podul*. (…) De cu totul altă factură intelectuală este grupul care se formează la München, *Călărețul albastru*, [considerat] versantul cel mai liric al întregii mişcări expresioniste. (…) Primul Război Mondial, o barieră netă pentru multe mişcări şi curente, nu întrerupe dezvoltarea expresionismului german, dimpotrivă, îi accentuează unele caracteristici. Cultura artistică din Germania se împarte în două filoane: *Constructivismul* rațional din Weimar orientat către arta abstractă şi realismul exasperant al grupului berlinez *Noul obiectivism*. (…) Pictura lor pleacă de la imaginea dezastrelor umane, materiale şi morale ale războiului. (…) Anii '20, din Berlinul expresionist găsesc în Grosz şi Dix, doi interpreți memorabili care intuiesc întorsătura pe care o va lua politica. În câteva lucrări ale [acestuia], apar caricaturi ale lui Hitler: nu trebuie să ne mirăm că [aceste] opere ca şi expresionismul în ansamblu sunt considerate de regimul nazist <artă degenerată>."

(*Pictura modernă. Impresioniştii şi avangardele secolului al XX-lea*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați un spațiu istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, modalitatea în care regimul nazist apreciază expresionismul, în ansamblul său. **2 puncte**
3. Menționați câte o caracteristică a romantismului, din sursa A, respectiv, din sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei B, punctul de vedere referitor la rolul spațiului german în istoria culturii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, punctul de vedere referitor la rolul spațiului german în istoria culturii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două politici culturale din epoca modernă şi/sau contemporană, în afara celei precizate în textul C. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural în Europa modernă şi/sau contemporană, în afara celor precizate în texte, precizând şi secolul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-un stat totalitar, Partidul Comunist îşi disimulează statutul de partid unic prin intermediul unei vaste, dense şi complicate rețele de organizații menite a cuprinde cât mai mult din populația țării. Este vorba despre ceea ce ideologia comunistă numeşte <organizații de masă>. Lenin a fost primul care, în anul 1902, în faimosul text programatic *Ce-i de făcut?*, a distins între funcțiile partidului de avangardă (conspirativ, disciplinat, puțin numeros şi compus doar din revoluționari de profesie) şi cele al organizațiilor de masă (cum ar fi sindicatele, care trebuiau să aibă o cuprindere cât mai largă şi, sub controlul secret al partidului, să prelungească influența acestuia spre toate categoriile de muncitori). După câştigarea puterii de către bolşevici*, [în Rusia, în 1917], Lenin s-a opus <facțiunii de stânga> din partid reprezentate de Troțki, care, printre altele cerea desființarea sindicatelor şi a altor organizații profesionale socotite <revolute> în noul context. Lenin a cerut, în schimb, preluarea, transformarea şi controlul strict al acestora pentru fi utilizate conform scopului partidului unic. Menținerea organizațiilor de masă era, după cele afirmate de Lenin, de a funcționa pe post de <curele de transmisie> între partidul comunist (care, pentru a-şi păstra caracterul revoluționar, de clasă, trebuia să limiteze numărul membrilor) şi <masa celor care muncesc>."

(*Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste din România*)

*bolşevici – reprezentanții aripii radicale a Partidului Muncitoresc Social-Democrat din Rusia, care susțin necesitatea utilizării căii violente pentru trecerea la comunism

B. „În anii '20,(...) bolşevicii şi-au orientat eforturile spre construirea societății socialiste la ei acasă. Această încercare a eşuat. Lenin sperase, ca prin exproprieri şi teroare, să transforme în câteva luni Rusia în cea mai mare putere economică a lumii, nereuşind de fapt decât să ruineze sistemul economic moştenit de la fostul regim. Sperase ca Partidul Comunist să impună națiunii propria-i disciplină, dar s-a văzut confruntat cu reacții de disidență chiar în sânul partidului, după ce reuşise să le înăbuşe în restul societății. Din momentul în care muncitorii au întors spatele comuniştilor şi țăranii au început să se răzvrătească, menținerea la putere [a bolşevicilor] a impus recurgerea permanentă la măsuri polițieneşti. Birocrația coruptă şi supradimensionată restrângea tot mai mult libertatea de acțiune a regimului. (...) În ultimii doi ani de activitate, discursurile şi scrierile lui Lenin mărturiseau, (...), furia abia reținută a liderului bolşevic în fața propriei neputințe politice şi economice; nici chiar teroarea nu putuse distruge obişnuințele adânc înrădăcinate ale milenarului popor rus." (R. Pipes, *Scurta istorie a revoluției ruse*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți partidul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Numiți liderul politic precizat atât în sursa A, cât şi în sursa B. **3 puncte**
4. Menționați o categorie socială precizată atât în sursa A, cât şi în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la atitudinea bolşevicilor față de cei ce muncesc, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la atitudinea bolşevicilor față de cei ce muncesc, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o politică în domeniul cultural în epoca modernă şi/sau contemporană, numind şi statul în care s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II (30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ceea ce caracterizează statul democratic sunt obiectivele pe care şi le propune şi mijloacele prin care el caută să le atingă. […] Într-o democrație veritabilă există o singură limitare a libertății: instituțiile statului trebuie să fie ocrotite de violență şi de acțiuni distrugătoare. Orice reformă, orice revendicare pot face obiectul nu numai al unei discuții libere, ci şi al unei acțiuni individuale sau colective pe lângă puterile publice, în formele prevăzute de lege."

(R. Schuman, *Pentru Europa*)

B. "Democrația este un sistem bazat pe principiul conform căruia nimeni nu se poate proclama conducător, nimeni nu poate deține puterea în nume personal şi în mod irevocabil. Tocmai pentru că principiul autocratic este respins, axioma democratică este aceea că puterea omului asupra altor oameni poate fi acordată doar de ceilalți."

(G. Sartori, *Teoria democrației reinterpretată)*

C. „Regimul democrației liberale (...) presupune participarea cetățenilor la viața publică şi (...) garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-şi desemneze reprezentanții. (...). Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale şi că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea. Liberalismul economic (...) se proclamă apărătorul celor două postulate de bază ale libertății economice: inițiativa individuală şi proprietatea privată. Libertatea socială, strâns legată de libertatea economică, presupune că statul nu trebuie să intervină în raporturile dintre patroni şi salariați." (S. Bernstein, P. Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din sursa B, principiul „respins" de către democrație. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa B, „axioma democratică". **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul C, şi o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la stat, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la stat, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa secolelor al XIX-lea – al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, în epoca contemporană, precizând şi un stat care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Democrația este un sistem bazat pe principiul conform căruia nimeni nu se poate proclama conducător, nimeni nu poate deține puterea în nume personal şi în mod irevocabil. Tocmai pentru că principiul autocratic este respins, axioma democratică este aceea că puterea omului asupra altor oameni poate fi acordată doar de ceilalți – iar aceasta numai şi numai pe baza revocabilității. Aşadar, conducătorii vor deține această funcție ca urmare a desemnării libere, neîngrădite de către cei care urmează să fie conduşi. Cu alte cuvinte, oricând puterea celorlalți de a desemna pe cineva este contrafăcută sau anihilată (...) democrația [dispare]."

(G. Sartori, *Teoria democrației reinterpretată)*

B. „Dictatura proletariatului în secolul al XX-lea, după bolşevici, nu este o stare, cu un regim recunoscut de constituție, nu este dictatura majorității, ci a minorității, şi nici a acestei minorități în întregime, ca clasă, ci a unui partid, adică a unui fragment din această clasă; dictatura de partid duce însă la aceea a unei grupe din mijlocul partidului pentru a termina cu dictatura unora ori unuia din acest grup. În acest mod, dictatura proletariatului aşa cum este înțeleasă de bolşevici, reprezintă o minoritate a minorității care dictează majorității şi care duce în mod fatal prin oligarhia câtorva, la cezarismul unuia." (D. Gusti, *Comunism, socialism, anarhism, sindicalism şi bolşevism*)

C. „Practic, [Primul Război Mondial] este câştigat de guverne care îşi proclamau ataşamentul față de principiile liberale, dar care în realitate aplică un sistem de economie dirijată şi o dictatură mililtară. Aceasta înseamnă recunoaşterea incapacității [democrației] parlamentare de a depăşi perioadele de criză, iar acest exemplu nu va fi dat uitării. Preocuparea pentru eficacitate va face ca în Europa să înflorească regimurile dictatoriale. (...) Doctrina lui Marx a sfârşit prin a învinge celelalte teorii socialiste. Aceasta prevede distrugerea societății capitaliste şi instaurarea unei puteri proletare care îşi va exercita dictatura până în momentul în care orice urmă a ordinii burgheze va dispare." (S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Precizați principiul „respins" de către democrație la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați câte o informație referitoare la contextul dispariției democrației, din sursa A, respectiv, la contextul în care democrația a avut dificultăți, din sursa C. **3 puncte**
4. Menționați regimul politic precizat atât în sursa B cât şi în sursa C. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia cetățenii au un rol important în stabilirea conducătorilor, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia cetățenii au un rol important în stabilirea conducătorilor, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale din Europa secolelor al XIX-lea – al XX-lea. **6 puncte**
8. Prezentați o politică în domeniul culturii promovată în epoca modernă şi/ sau contemporană, precizând şi secolul aplicării sale. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II (30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Inițial, cuvântul romantism apare în literatură. În Germania, adjectivul *romantisch* (…) se afirmă împotriva tiraniei neoclasicismului*. Romantismul marchează ruptura completă cu ideile trecutului. El proclamă superioritatea individului şi a personalității sale. Rațiunii reci [specifice neoclasicismului] îi răspunde puterea sensibilității, a pasiunii şi a imaginației. (…) Opera de artă romantică trebuie să fie autonomă şi unică. Această idee se opune esteticii neoclasice, pentru care rațiunea de a fi a unei opere de artă constă în ilustrarea unui program teoretic. Astfel, romantismul vrea să facă independentă creația în raport cu teoriile importante, inițiate anterior şi reclamă dreptul la <artă pentru artă>."

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*neoclasicism – curent cultural-artistic, apărut în secolul al XVIII-lea, care îşi ia ca model arta şi literatura clasică (antică)

B. „Romantismul [se inspiră din] tradiția culturală a țărilor din nord – Marea Britanie, Germania, Scandinavia – şi se manifestă prin preponderența culorii față de formă, a imaginarului față de realitate." (S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei)*

C. „Dadaismul a anticipat suprarealismul în jumătatea vestică a Europei, dizolvându-se apoi în el. (...) Dadaismul a luat naştere în 1916. (…) El respingea orice fel de artă. Scandalul era principiul lui de coeziune.(...). Tot ceea ce putea provoca nemulțumirea iubitorilor burghezi de artă era acceptabil pentru dadaism. Suprarealismul [a fost] la fel de preocupat să respingă arta aşa cum a fost ea cunoscută până atunci şi la fel de predispus spre scandal şi încă şi mai atras de revoluția socială [decât dadaismul]." (E.Hobsbawm, *Secolul extremelor*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa C. **2 puncte**
3. Numiți curentul cultural precizat atât în sursa A cât şi în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați spațiul istoric la care se referă atât sursa A cât şi sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține promovarea aceloraşi valori de către două curente culturale, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate promovarea aceloraşi valori de către două curente culturale, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două caracteristici ale democrației din Europa contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o practică totalitară din Europa contemporană, precizând şi statul în care ea s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II (30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Prin instaurarea nazismului la putere, teroarea devine politică de stat. Dacă pentru adepții regimului existau avantaje şi perspective materiale, pentru oponenți se întrebuințau diverse metode de <convingere> sau intimidare: asasinatul, arestarea în masă, perchezițiile la domiciliu, lagărele de exterminare fizică, retragerea cetățeniei (…). Gândirea a fost înlocuită cu lagărul, laboratorul ştiințific a folosit înarmărilor, literatura cea mai bună a fost pusă pe foc."
(Em. Bold, I. Ciupercă, *Ascensiunea nazismului*)

B. „Când sir David Maxwell Fyfe, acuzatorul englez la procesul de la Nürnberg*, [din 1946] îl întreabă [pe von Papen**] de ce nu a luat poziție împotriva crimelor lui Hitler, de ce nu a spus: <Eu nu vreau să fiu părtaş la o crimă făcută cu sânge rece şi pusă în slujba politicii>, von Papen îi răspunde cu o frază remarcabilă: <Aş fi putut-o face, dar dacă aş fi rostit aşa ceva în public, aş fi dispărut desigur fără urmă>." (J. Jelev, *Fascismul*)
* Nürnberg – oraş în care s-a desfăşurat procesul criminalilor de război germani
**von Papen – membru marcant al Partidului Național-Socialist din Germania

C. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagonişti, acela de democrație (...) şi acela de liberalism care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Dar acest tip de democrație se vrea şi liberală pentru că ea are drept scop menținerea şi apărarea libertăților individuale. (...) Libertățile politice [vizează] libertatea presei, a întrunirilor, libertatea de conştiință, dreptul de a-şi exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv." (S. Bernstein, P. Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți regimul politic la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei C, câte o politică în domeniul culturii. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia regimul politic permite dreptul la opinie, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia regimul politic permite dreptul la opinie, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică în domeniul culturii promovată în Europa modernă şi/sau contemporană, în afara celei precizate în texte, numind şi statul în care se adoptă. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Adversarii mei m-au acuzat, de multe ori, că nu trăiesc în lumea reală, că mă închid într-un birou în care mi-am construit un univers abstract de statistici, grafice, indici de randament. Dar dacă vrem să edificăm socialismul, nu pot să mă las impresionat de amănunte triste care se regăsesc în toate societațile. Nu trebuie să studiez decât ansamblul (…). Un şef de armată îşi conduce luptătorii nu din tranşee, ci pe hartă, dacă doreşte sa aibă o viziune de ansamblu asupra operațiunilor." (I. V. Stalin, *Viața mea*)

B. „Stalin a acționat nu prin convingere, explicație şi cooperare răbdătoare cu poporul, ci prin impunerea concepțiilor sale, solicitând supunerea absolută în fața opiniilor sale. Oricine se opunea concepțiilor sale sau încerca să-şi demonstreze punctul de vedere, era sortit să fie îndepărtat din conducerea colectivă şi să sufere anihilarea morală şi fizică. Aceasta a fost cu deosebire adevărat în timpul perioadei ce a urmat Congresului al XVII-lea [Partidului Comunist al Uniunii Sovietice], când mulți lideri proeminenți şi membrii ai partidului oneşti şi dedicați cauzei comunismului, au căzut victime despotismului lui Stalin."

(N.Hruşciov, *Discurs la al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice*, 1956)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți partidul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Precizați câte o informație, din sursa A, respectiv, din sursa B, aflate în contradicție. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere al liderului politic asupra modului de conducere a societății, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere al liderului politic asupra modului de conducere a societății, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în epoca modernă şi/ sau contemporană, precizând şi secolul apariției sale. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În anii 1860, la Paris se deschide „Salonul refuzaților", care reuneşte operele excluse din expozițiile oficiale. Sunt anii în care scriitorii şi artiştii îşi declară ruptura față de gustul <burghez>. E perioada mişcărilor de avangardă. Apreciate doar de câțiva amatori luminați, reunite în câteva ateliere sau în jurul unor mici reviste, lansând manifeste provocatoare (…), mici grupuri de scriitori şi artişti refuză tradiția, exaltând geniul creator solidar. Parisul este centrul impresionismului*, iar apoi al fovismului*. În 1906, catalanul P. Picasso, francezul G. Braque, în atelierul lor parizian, crează cubismul*." (J. Carpentier, Fr. Lebrun, *Istoria Europei*)
*curente cultural-artisitice

B. „La originea impresionismului se află un grup de pictori parizieni, printre care se numără A. Renoir, C. Monet, E. Degas (…) care începe să expună în galeria fotografului Nadar [la Paris]. Susținuți de negustorul de tablouri Durand - Ruel, impresioniştii vor picta timp de 20 de ani (cam între 1870 şi 1890) sute de pânze printre care se numără capodopere ale artei europene, dar a căror valoare nu va fi recunoscută decât mai târziu." (S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

C. „Nicăieri în lume [ca în Montparnasse şi în Montmartre*] n-au existat colonii de artişti atât de populate şi cu un număr atât de mare de imigranți; aceşti indivizi au făcut din Montmartre un loc atât de cosmomolit, încât un caricaturist glumeț a deschis aici <un consulat francez>. Farmecul principal al Cartierului [Latin*] constă în coexistența patosului clasic alături de forfota împestrițată a acestui Babilon modern, unde şi-au trăit anii tinereții atât de mulți creatori talentați, savanți renumiți, cercetători curajoşi, inovatori plini de îndrăzneală din Lumea Veche şi din Lumea Nouă. În anii '20. când după încheierea păcii, s-au deschis granițele, iar o mulțime de artişti au năvălit la Paris, stabilindu-se în Montparnasse, oraşul a devenit numai în câțiva ani idealul oraş internațional al artelor." (Bajomi, L.E., *Montmartre, Montparnasse şi Cartierul Latin*)
* Montmartre, Montparnasse şi Cartierul Latin – cartiere ale Parisului

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa B, doi pictori impresionişti. **2 puncte**
3. Precizați pe baza sursei A, respectiv a sursei B câte o informație referitoare la un fapt istoric petrecut la Paris. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la importanța Parisului în cultura omenirii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la importanța Parisului în cultura omenirii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici totalitare din epoca contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației contemporane în Europa, numind şi un stat în care este promovată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „La 18 ianuarie 1935, în toate organizațiile de partid, a fost difuzată scrisoarea pentru uz intern a Comitetul Central [al Partidului Comunist] în care se cerea mobilizarea tuturor forțelor în vederea distrugerii <cuiburilor contrarevoluționare> ale duşmanilor partidului şi poporului. În toate regiunile, (…) în iarna şi primăvara anului 1935 a avut loc primul val de arestări în masă."

(R.Medvedev, *Despre Stalin şi stalinism*)

B. „Stalin a acționat nu prin convingere, explicație şi cooperare răbdătoare cu poporul, ci prin impunerea concepțiilor sale, solicitând supunerea absolută în fața opiniilor sale. Oricine se opunea concepțiilor sale sau încerca să-şi demonstreze punctul de vedere, era sortit să fie îndepărtat din conducerea colectivă şi să sufere anihilarea morală şi fizică. Aceasta a fost cu deosebire adevărat în timpul perioadei ce a urmat Congresului al XVII-lea [al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice], când mulți lideri proeminenți şi membrii ai partidului oneşti şi dedicați cauzei comunismului, au căzut victime despotismului lui Stalin. (...) Stalin a inventat conceptul de duşman al poporului. Acest concept a făcut posibilă folosirea celor mai crude mijloace de represiune, împotriva oricui nu era de acord cu el."

(N.Hruşciov, *Discurs la al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice*, 1956)

C. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagonişti, acela de democrație (...) şi acela de liberalism care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Dar acest tip de democrație se vrea şi liberală pentru că ea are drept scop menținerea şi apărarea libertăților individuale (...) Libertățile politice [vizează] libertatea presei, întrunirilor, libertatea de conştiință, dreptul de a-şi exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv." (P. Milza, S. Bernstein, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A şi B. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul B, şi o alta din textul A, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia liderul/ regimul politic asigură libertatea persoanei, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia liderul/ regimul politic asigură libertatea persoanei, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică în domeniul culturii promovată în epoca modernă şi/sau contemporană, numind şi statul în care se adoptă. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II (30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Fascismul neagă faptul că numărul [oamenilor], prin calitățile sale, poate dirija societățile umane; el neagă că acest număr poate guverna grație unei consultări periodice. El afirmă inegalitatea de neşters, fecundă, binefăcătoare a oamenilor, ce este imposibil de a fi nivelată printr-un fapt mecanic şi exterior precum votul universal. (...) Pentru fascist, totul se află în stat, nimic uman sau spiritual nu există în afara statului." (B.Mussolini, *Doctrina fascismului*)

B. "Mussolini a introdus un proiect de lege pentru reforma sistemului electoral. Acesta presupunea ca partidul politic care obține cele mai multe voturi în alegerile generale (...) să primească două treimi din locurile din Camera Deputaților. Aceasta era o idee revoluționară. Mussolini o sprijinea spunând că o asemenea reformă ar duce la formarea unor guverne cu o majoritate sigură ceea ce le-ar permite să se ocupe în mod hotărât de problemele Italiei."
(M. Robson, *Italia: liberalism şi fascism*)

C. „Art. 21. Voința poporului trebuie să constituie baza puterii de stat; această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri nefalsificate, care să aibă loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal şi exprimat prin vot secret sau urmând o procedură echivalentă, care să asigure libertatea votului." (*Declarația Universală a Drepturilor Omului*, 1948)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați o instituție menționată în sursa B. **2 puncte**
3. Menționați câte o informație, din sursa A, respectiv, din sursa B, aflate în contradicție. **6 puncte**
4. Menționați punctul de vedere al autorului sursei A, referitor la dreptul de vot, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați punctul de vedere al autorilor sursei C, referitor la dreptul de vot, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o politică în domeniul culturii din epoca modernă şi/sau contemporană precizând şi secolul în care se adoptă. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Nu sunt singurul care-şi pune o întrebare: de unde vin banii şefilor fascismului, bani care sunt din abundentă? Pentru că nu e cheltuială oarecare să trimiți în toate colțurile Italiei cinsprezece mii de indivizi să manifeste la Roma (…). Se zicea că fascismul îşi trage principalele resurse din contribuțiile pe care le plătesc marii proprietari din Emilia*, de pe valea râului Po şi din Toscana*, pentru a fi la adăpost de atentatele sindicaliştilor agrari, atât comunişti, cât şi populari (…). Dar nu e singura sursă pentru fascism. Se spunea, de asemenea, că este finanțat de marii industriaşi din Lombardia*, în vederea combaterii duşmanului comun, comunismul, care era ca o lepră în această parte a Italiei." (Bryens, *Patru ani la Roma*)
*provincii ale Italiei

B. „Pentru fascism, totul este în stat şi nimic uman, nimic spiritual nu există şi nu are valoare în afara statului. În acest sens, fascismul este totalitar. În afara statului, [nu există] nici indivizi, nici grupuri (partide politice, asociații, sindicate, clase). De aceea fascismul se opune socialismului, care accentuează mişcările politice ale luptei de clasă şi ignoră unitatea statului care fundamentează clasele sociale pe o singură realitate economică şi morală. Şi, într-o manieră omoloagă, fascismul se opune sindicalismului." (B. Mussolini, *Fascismul,* 1934)

C. "Fascismul [este o] ideologie şi un regim politic apărute în Europa după Primul Război Mondial, în condițiile declanşării unor crize economice şi sociale, precum şi al imposibilității guvernanților de a-şi menține şi exercita puterea cu mijloace parlamentare. (…) Devenind ideologie oficială a mai multor state, s-a caracterizat prin: naționalism extremist, misticism, violență, cultul forței, intoleranță față de alte partide sau mişcări politice, mai ales a celor de extremă stângă; a presupus existența unor partide puternic centralizate, cu o largă bază socială conduse de lideri charismatici, supunerea necondiționată față de voința acestora, tendința de monopolizare a tuturor sferelor vieții sociale, promovarea rasismului, în forma antisemitismului şi şovinismului, (…). În planul politicii externe, fascismul a propovăduit aşa-numitul drept al unor rase şi națiuni la dominație mondială, justificând expansiunea şi cotropirea teritorială." (*Dicționar enciclopedic*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați evenimentul politico-militar la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Numiți statul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați câte o ideologie politică precizată alături de fascism, în sursa A, respectiv, în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere, referitor la fascism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la fascism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană, precizând şi statul în care ea a fost aplicată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Adversarii mei m-au acuzat, de multe ori, că nu trăiesc în lumea reală, că mă închid într-un birou în care mi-am construit un univers abstract de statistici, grafice, indici de randament. Dar dacă vrem să edificăm socialismul, nu pot să mă las impresionat de amănunte triste care se regăsesc în toate societațile. Nu trebuie să studiez decât ansamblul (…). Un şef de armată îşi conduce luptătorii nu din tranşee, ci pe hartă, dacă doreşte sa aibă o viziune de ansamblu asupra operațiunilor." (I. V. Stalin, *Viața mea*)

B. „Dacă analizăm practicile lui Stalin cu privire la conducerea partidului şi a țării, dacă luăm în considerație ceea ce Stalin a săvârşit, trebuie să fim convinşi că temerile lui Lenin au fost justificate. (...) Stalin a folosit metode extreme şi represiune în masă într-un moment când revoluția era deja victorioasă, când statul sovietic era întărit, când clasele expoatatoare erau deja lichidate şi relațiile socialiste erau înrădăcinate solid (...) când partidul era consolidat politic şi se întărise atât numeric cât şi ideologic. (...) În loc să-şi demonstreze corectitudinea politică şi să mobilizeze masele, el a ales calea represiunii şi a anihilării fizice, nu numai împotriva inamicilor reali, ci şi împotriva persoanelor care nu comiseseră nici o crimă împotriva partidului şi a guvernului sovietic."
(N.Hruşciov, *Discurs la al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice*, 1956)

C. „În timp ce (...) se înmulțeau regimurile totalitare instaurate şi conduse de clasele conducătoare, U.R.S.S., unde se presupunea că domneşte puterea <proletariatului> şi unde urma să fie desființată pentru totdeauna <exploatarea omului de către om>, se transforma într-un stat totalitar şi terorist." (S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Numiți un lider politic la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Precizați, din sursa B, respectiv, din sursa C, câte o informație referitoare la „clasele" din societatea sovietică. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la modalitatea de conducere a societății, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la modalitatea de conducere a societății, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei alte ideologii totalitare contemporane în afara celei precizate în text, numind şi un stat în care a fost promovată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A."Trei mari caracteristici ale regimului [totalitar] se înfățişează privirii oricui caută să-l analizeze: 1) el se reclamă de la o ideologie; 2) se foloseşte de teroare pentru a orienta comportarea populației; şi 3) regula generală de viață este apărarea interesului particular şi domnia nelimitată a voinței de putere. A menține aceste trăsături separate îmi pare indispensabil, nici una dintre ele neputând fi redusă la celelalte. Totalitarismul corespunde ansamblului acestor trăsături şi nu singurei ideologii care era, în ce mă priveşte, comunistă, pe când în alte părți era național-socialistă." (T. Todorov, *Omul dezrădăcinat*)

B. "Totalitarismul nu se mulțumeşte niciodată să conducă prin mijloace externe, şi anume prin stat şi printr-o maşinărie a violenței; mulțumită ideologiei sale deosebite şi rolului care-i este atribuit în aparatul de constrângere, totalitarismul a descoperit un mijloc de a domina şi teroriza ființele omeneşti dinlăuntru. În acest sens, el elimină distanța dintre conducători şi conduşi şi realizează un sistem în care puterea şi voința de putere, aşa cum le înțelegem noi, nu mai joacă niciun rol sau, în cel mai bun caz, joacă un rol secundar." (H. Arendt, *Originile totalitarismului*)

C. „În timp ce în Europa se înmulțeau regimurile totalitare instaurate şi susținute de vechile clase conducătoare, URSS, unde se presupunea că domneşte puterea <proletariatului> şi unde trebuia să fie desființată pentru totdeauna <exploatarea omului de către om>, se transforma sub ciomagul stalinist într-un regim totalitar şi terorist, tot atât de indiferent ca şi omoloagele sale fasciste față de libertățile sociale (…) şi față de respectul pentru om."
(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați două spații istorice la care se referă sursa C. **4 puncte**
2. Menționați două asemănări între sursele A şi B referitoare la caracteristicile totalitarismului. **6 puncte**
3. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa C, referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Prezentați două curente culturale în Europa din secolele al XIX-lea- al XX-lea. **6 puncte**
6. Prezentați o practică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană precizând şi statul în care a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A."Următoarea clasă ce trebuia lichidată ca grup o reprezentau muncitorii. (…) Sistemul stahanovist*, adoptat la începutul anilor ´30, [în Uniunea Sovietică] sfărâma orice solidaritate şi conştiința de clasă în rândurile muncitorilor, mai întâi prin competiția feroce stârnită astfel şi apoi prin solidificarea temporară a unei aristocrații stahanoviste a cărei distanță socială față de muncitorii obişnuiți era simțită, în chip firesc, mai acut decât distanța dintre muncitori şi conducerea fabricilor. Acest proces a fost terminat în 1938 prin introducerea unei cărți de muncă prin care întreaga clasă muncitoare rusă a fost transformată, oficial, într-o gigantică forță de muncă silnică."

(H. Arendt, *Originile totalitarismului*)

*stahanovism – formă de concurență între muncitori, pentru obținerea unei producții cât mai mari, inovație a propagandei bolşevice

B.„2. (...) tranziția de la prima etapă a revoluției, care a dat puterea burgheziei din cauza gradului insuficient al conştiinței şi organizării proletariatului, la cea de-a doua etapă care trebuie să dea puterea proletariatului şi păturilor sărace ale țărănimii.(...)

5. Nu o republică parlamentară (...) ci o republică a Sovietelor deputaților muncitorilor, salariaților agricoli şi țăranilor din întreaga țară, de la bază până la vârf. Suprimarea armatei, a poliției şi a corpului funcționăresc.

6. În domeniul agrar (...) confiscarea tuturor pământurilor marilor proprietari funciari. Naționalizarea tuturor terenurilor din țară şi punerea acestora la dispoziția sovietelor locale.

7. Fuzionarea imediată a tuturor băncilor din țară într-o bancă națională unică plasată sub controlul Sovietului". (Lenin, *Tezele din aprilie*,1917)

C. "Considerarea Revoluției sovietice drept eveniment unic al istoriei este un punct de vedere esențial al analizei marxiste a întâmplărilor dintre anii 1917 şi 1924. Marxiştii, afirmând că istoria universală se explică prin lupta de clasă, susțin că anul 1917 a marcat începutul ridicării proletariatului (clasa muncitoare exploatată) din întreaga lume împotriva burgheziei (clasa capitalistă exploatatoare)." (M. Lynch, *Stalin şi Hruşciov: URSS, 1924-1964*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Numiți statul la care face referire sursa A **2 puncte**
3. Precizați, pe baza surselor B, respectiv, C,câte o informație referitoare la burghezie. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia regimul politic susținea interesele celor ce munceau, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia regimul politic susținea interesele celor ce munceau, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației europene contemporane precizând şi un stat în care a fost aplicată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În Germania lui Hitler exista o dictatură într-adevăr totalitară, impusă prin teroare şi uniformizare şi care ajunsese foarte departe cu integrarea totală şi egalizarea „tovarăşilor". Monstruosul partid național-socialist, aflat într-o permanentă schimbare şi extindere, sugruma prin măsuri politice nenumărate statul cu structura sa instituțională tradițională, îi răpea cele mai importante drepturi şi distrugea unitatea administrației. Spus mai clar: partidul național-socialist, care pretindea că întruchipa voința națiunii germane, făcuse tot ce îi statea în putință pentru a dezagrega şi a desființa statul german." (H. Schulze, *Stat şi națiune în istoria Europei*)

B. „Prin instaurarea nazismului la putere, [în Germania] teroarea devine politică de stat. Dacă pentru adepții regimului totalitar existau avantaje şi perspective materiale, pentru oponenți se întrebuințau diverse metode de „convingere" sau intimidare: asasinatul, arestarea în masă, perchezițiile la domiciliu, lagărele de exterminare fizică, retragerea cetățeniei. Gândirea a fost înlocuită cu lagărul, laboratorul ştiințific a folosit înarmărilor, literatura cea mai bună a fost pusă pe foc." (Em. Bold, I. Ciupercă, *Ascensiunea nazismului*)

C. „Încă de 1 februarie 1933, Reichstag-ul [Parlamentul] fusese dizolvat pentru a se permite națiunii „să ia parte la guvernarea națională". Hitler a început imediat epurarea cadrelor republicane din administrație. O lege „pentru protecția poporului şi statului" îi permitea interzicerea ziarelor şi a reuniunilor. La 27 februarie, incendierea Reichstag-ului (...) a oferit posibilitatea anihilării partidului comunist, atât de puternic odinioară: conducătorii au fost ucişi sau duşi în lagăre de concentrare, formațiunile de luptă dispersate fară prea mare rezistență."
(J. Droz, *Istoria Germaniei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați statul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți partidul politic la care face referire sursa A **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, câte o măsură în domeniul cultural. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa din secolele al XIX-lea- al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o practică promovată în domeniul culturii în epoca modernă precizând şi statul în care a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II (30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A.„Dictatura proletariatului în secolul al XX-lea, după bolşevici, nu este o stare, cu un regim recunoscut de constituție, nu este dictatura majorității, ci a minorității, şi nici a acestei minorități în întregime, ca clasă, ci a unui partid, adică a unui fragment din această clasă; dictatura de partid duce însă la aceea a unei grupe din mijlocul partidului pentru a termina cu dictatura unora ori unuia din acest grup.În acest mod, dictatura proletariatului aşa cum este înțeleasă de bolşevici, reprezintă o minoritate a minorității care dictează majorității (...)."

(D. Gusti, *Comunism, socialism, anarhism, sindicalism şi bolşevism*)

B." Suntem în favoarea teoriei că statul se stinge, şi în acelaşi timp suntem pentru consolidarea dictaturii proletariatului care reprezintă cea mai puternică şi influentă autoritate dintre dintre toate formele de stat care au existat până în zilele noastre."(I. V. Stalin, *Leninismul*, 1933)

C. "Dictatura proletariatului este exercitată de partidul bolşevic, care din 1905 s-a aliat cu întregul proletariat revoluționar. Dictatura clasei proletare înseamnă că statul muncitoresc va reprima fără ezitare marii proprietari funciari şi capitalişti, va reprima trădătorii şi mişeii care ajută pe aceşti exploatatori şi îi va învinge.Statul muncitoresc este inamicul proprietății private asupra pamântului şi capitalului, inamicul puterii şi banilor " (V. I. Lenin, *Opere complete*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Numiți un partid politic la care face referire sursa C. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, câte o concepție referitoare la stat. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la dictatura proletariatului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la dictatura proletariatului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o practică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană precizând şi statul în care a fost aplicată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Următoarea clasă ce trebuia lichidată ca grup o reprezentau muncitorii. (…) Sistemul stahanovist*, adoptat la începutul anilor ´30, [în Uniunea Sovietică] sfărâma orice solidaritate şi conştiința de clasă în rândurile muncitorilor, mai întâi prin competiția feroce stârnită astfel şi apoi prin solidificarea temporară a unei aristocrații stahanoviste a cărei distanță socială față de muncitorii obişnuiți era simțită, în chip firesc, mai acut decât distanța dintre muncitori şi conducerea fabricilor. Acest proces a fost terminat în 1938 prin introducerea unei cărți de muncă prin care întreaga clasă muncitoare rusă a fost transformată, oficial, într-o gigantică forță de muncă silnică."
(H. Arendt, *Originile totalitarismului*)

*stahanovism – formă de concurență între muncitori, pentru obținerea unei producții cât mai mari, inovație a propagandei bolşevice

B. „2. (...) tranziția de la prima etapă a revoluției, care a dat puterea burgheziei din cauza gradului insuficient al conştiinței şi organizării proletariatului, la cea de-a doua etapă care trebuie să dea puterea proletariatului şi păturilor sărace ale țărănimii.(...)

5. Nu o republică parlamentară (...) ci o republică a Sovietelor deputaților muncitorilor, salariaților agricoli şi țăranilor din întreaga țară, de la bază până la vârf. Suprimarea armatei, a poliției şi a corpului funcționăresc.

6. În domeniul agrar (...) confiscarea tuturor pământurilor marilor proprietari funciari. Naționalizarea tuturor terenurilor din țară şi punerea acestora la dispoziția sovietelor locale.

7. Fuzionarea imediată a tuturor băncilor din țară într-o bancă națională unică plasată sub controlul Sovietului". (Lenin, *Tezele din aprilie*,1917)

C. "Considerarea Revoluției sovietice drept eveniment unic al istoriei este un punct de vedere esențial al analizei marxiste a întâmplărilor dintre anii 1917 şi 1924. Marxiştii, afirmând că istoria universală se explică prin lupta de clasă, susțin că anul 1917 a marcat începutul ridicării proletariatului (clasa muncitoare exploatată) din întreaga lume împotriva burgheziei (clasa capitalistă exploatatoare)." (M. Lynch, *Stalin şi Hruşciov: URSS, 1924-1964*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa C, evenimentul considerat unic în istoria universală. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza surselor B, respectiv, C câte o informație referitoare la burghezie. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la situația muncitorimii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la situația muncitorimii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației din Europa contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un current cultural în Europa modernă şi/ sau contemporană, precizând şi secolul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În Germania lui Hitler exista o dictatură într-adevăr totalitară, impusă prin teroare şi uniformizare şi care ajunsese foarte departe cu integrarea totală şi egalizarea „tovarăşilor". Monstruosul partid național-socialist, aflat într-o permanentă schimbare şi extindere, sugruma prin măsuri politice nenumărate statul cu structura sa instituțională tradițională, îi răpea cele mai importante drepturi şi distrugea unitatea administrației. Spus mai clar: partidul național-socialist, care pretindea că întruchipa voința națiunii germane, făcuse tot ce îi statea în putință pentru a dezagrega şi a desființa statul german." (H. Schulze, *Stat şi națiune în istoria Europei*)

B. „Prin instaurarea nazismului la putere, [în Germania] teroarea devine politică de stat. Dacă pentru adepții regimului totalitar existau avantaje şi perspective materiale, pentru oponenți se întrebuința diverse metode de „convingere" sau intimidare: asasinatul, arestarea în masă, perchezițiile la domiciliu, lagărele de exterminare fizică, retragerea cetățeniei. Gândirea a fost înlocuită cu lagărul, laboratorul ştiințific a folosit înarmărilor, literatura cea mai bună a fost pusă pe foc." (Em. Bold, I. Ciupercă, *Ascensiunea nazismului*)

C. „Încă de 1 februarie 1933, Reichstag-ul [Parlamentul] fusese dizolvat pentru a se permite națiunii „să ia parte la guvernarea națională". Hitler a început imediat epurarea cadrelor republicane din administrație. O lege „pentru protecția poporului şi statului" îi permitea interzicerea ziarelor şi a reuniunilor. La 27 februarie, incendierea Reichstag-ului (...) a oferit posibilitatea anihilării partidului comunist, atât de puternic odinioară: conducătorii au fost ucişi sau duşi în lagăre de concentrare, formațiunile de luptă dispersate fară prea mare rezistență."
(J. Droz, *Istoria Germaniei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați două asemănări, între sursele B şi C, referitoare la măsurile aplicate după instaurarea regimului politic. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la totalitarism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației europene contemporane. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa în epoca modernă şi/ sau contemporană, precizând şi secolul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Asemenea mecanisme, instituții sociale de intermediere între voința individuală şi cea colectivă, au fost create în cadrul istoriei politice. Ca multe alte invenții din domeniul vieții sociale, acestea sunt invenții colective a căror paternitate nu se poate stabili uşor. O astfel de invenție este votul. Fiecare membru al colectivității are dreptul la vot, dar decide majoritatea. (…) Votarea, ca modalitate de conciliere între diversitate şi democrație apelează la principilu egalității, şi anume la egalitatea dreptului de vot. Fiecare individ nu are decât un vot şi toate voturile sunt egale între ele."
(J. Karpiński, *A.B.C.-ul Democrației*)

B. „Fascismul neagă faptul că numărul [oamenilor], prin calitățile sale, poate dirija societățile umane; el neagă că acest număr poate guverna grație unei consultări periodice. El afirmă inegalitatea de neşters, fecundă, binefăcătoare a oamenilor, ce este imposibil de a fi nivelată printr-un fapt mecanic şi exterior precum sufragiul universal. (...)Liberalismul pune statul în serviciul individului. Pentru fascist, totul se află în stat, nimic uman sau spiritual nu există în afara statului. În acest sens, fascismul este totalitar, iar statul fascist, sinteză şi unitate a tuturor valorilor, interpretează, dezvoltă şi dă forță vieții întregului popor. (...) Fascismul este opus şi socialismului care îngustează mişcarea istorică până la punctul în care o reduce la lupta între clase şi care ignoră statul ce cuprinde clasele într-un bloc unic economic şi moral."
(B. Mussolini, *Doctrina fascismului*)

C. „ Art. 21. Voința poporului trebuie să constituie baza puterii de stat; această voință trebuie să fie exprimată prin alegeri nefalsificate, care să aibă loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal şi exprimat prin vot secret sau urmând o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului." (*Declarația Universală a Drepturilor Omului*, 1948)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Selectați din sursa B, o caracteristică a liberalismului. **2 puncte**
3. Menționați,pe baza sursei A, respectiv, a sursei C, câte o informație referitoare la rolul votului în societate. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la sufragiul universal, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa C, referitor la sufragiul universal, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale din epoca modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației europene contemporane, precizând şi un stat în care a fost aplicată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Comunismul nu a reuşit să țină seama de nevoia fundamentală a omului de libertate individuală, pentru expresie artistică ori spirituală autonomă, şi în mod crescând, în epoca educației şi a comunicării în masă, pentru o alegere politică liberă. De asemenea, a neglijat conexiunea organică între producție şi inovație pe de o parte, şi nevoia individuală de bunăstare materială, pe de altă parte. Comunismul a înăbuşit astfel, creativitatea socială, chiar dacă s-a prezentat pe sine ca sistemul social cel mai creator şi mai inovator."

(Z. Brzezinski, *Marele eşec - naşterea şi moartea comunismului în secolul XX*)

B. " Aici [în regimurile comuniste] există un aparat instituționalizat, un aparat al terorii, ce-şi justifică existența prin ideea realizării <dreptății sociale>. Aşa cum a scris Andrei Saharov, în Uniunea Sovietică milioane de oameni au căzut victimă terorii dezlănțuite sub deviza <dreptății sociale>. Această dreptate, destul de îndoielnică o transpun în viață uriaşe organizații politice, cum ar fi partidul, poliția şi armata, a căror activitate reprezintă negarea nu numai a libertății, dar şi a ceea ce se înțelege în general prin egalitate şi dreptate." (J. Karpiński, *A.B.C.-ul Democrației*)

C. „Comunismul [este o] ideologie politică a cărei obiectiv este instaurarea unei societăți ideale, caracterizată prin proprietate colectivă şi viață comună. În pofida teoriilor inițiale referitoare la o astfel de societate, comunismul a fost dezvoltat într-o ideologie cuprinzătoare (…) care a încercat să descrie modul în care societățile industriale contemporane vor birui în mod inevitabil capitalismul prin intermediul revoluției menite a crea o societate fără clase, în care nu va exista proprietate privată şi în care fiecare va munci pe măsura posibilităților şi va primi în funcție de necesități. Datorită unor adepți precum Lenin, Stalin, Mao şi Tito, comunismul a devenit ideologia dominantă în țările din Europa de Est (1945-1989) URSS, China şi în diferite state din Africa şi America Latină." (*Dicționar de Istorie Universală Contemporană de la 1900 până azi*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți un lider politic la care face referire sursa C. **2 puncte**
2. Precizați statul la care face referire sursa B **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei C câte o informație referitoare la viața economică. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la comunism, susținându-l cu o explicație din text **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la comunism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale din Europa secolelor al XIX-lea- al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă şi/ sau contemporană, precizând şi secolul în care s-a manifestat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Stalin a acționat nu prin convingere, explicație şi cooperare răbdătoare cu poporul, ci prin impunerea concepțiilor sale, solicitând supunerea absolută în fața opiniilor sale. Oricine se opunea concepțiilor sale sau încerca să-şi demonstreze punctul de vedere, era sortit să fie îndepărtat din conducerea colectivă şi să sufere anihilarea morală şi fizică. Aceasta a fost cu deosebire adevărat în timpul perioadei ce a urmat Congresului al XVII-lea [al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice], când mulți lideri proeminenți şi membrii ai partidului oneşti şi dedicați cauzei comunismului, au căzut victime despotismului lui Stalin. (...) Stalin a inventat conceptul de duşman al poporului. Acest concept a făcut posibilă folosirea celor mai crude mijloace de represiune, împotriva oricui nu era de acord cu el."

(N.Hruşciov, *Discurs la al XX-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice*, 1956)

B. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagonişti, acela de democrație (...) şi acela de liberalism care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Dar acest tip de democrație se vrea şi liberală pentru că ea are drept scop menținerea şi apărarea libertăților individuale (...) Libertățile politice [vizează] libertatea presei, întrunirilor, libertatea de conştiință, dreptul de a-şi exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv." (P. Milza, S. Bernstein, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți liderul politic la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți partidul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați o deosebire dintre sursele A, respectiv, B referitoare la libertatea politică. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la regimul politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la regimul politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică în domeniul culturii promovată în epoca modernă şi/sau contemporană, numind şi statul în care se adoptă. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Inițial, cuvântul romantism apare în literatură. În Germania, adjectivul *romantisch* se afirmă împotriva tiraniei neoclasicismului*. Romantismul marchează ruptura completă cu ideile trecutului. El proclamă superioritatea individului şi a personalității sale. Rațiunii reci [specifice neoclasicismului] îi răspunde puterea sensibilității şi a imaginației. (…) Opera de artă romantică trebuie să fie autonomă şi unică.(...) Astfel, romantismul vrea să facă independentă creația în raport cu teoriile importante, inițiate anterior şi reclamă dreptul la <artă pentru artă>. Această revendicare apare pentru prima dată în Germania, în textele lui Schelling, Schiller, Lessing. Pentru ei arta se defineşte ca o încercare pur plastică care se adresează sensibilității noastre. Libertatea şi hazardul hrănesc inspirația."

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*neoclasicism – curent cultural-artistic, apărut în secolul al XVIII-lea, care îşi ia ca model arta şi literatura clasică (antică)

B. „Expresionismul se naşte aproape în acelaşi timp în diferite oraşe germane (…). În vibrantă opoziție față de moştenirea istorică a Dresdei, apare [mişcarea] *Podul*. (…) De cu totul altă factură intelectuală este grupul care se formează la München, *Călărețul albastru*, [considerat] versantul cel mai liric al întregii mişcări expresioniste. (…) Primul Război Mondial [1914-1918], o barieră netă pentru multe mişcări şi curente, nu întrerupe dezvoltarea expresionismului german, dimpotrivă, îi accentuează unele caracteristici. Cultura artistică din Germania se împarte în două filoane: *Constructivismul* rațional din Weimar orientat către arta abstractă şi realismul exasperant al grupului berlinez *Noul obiectivism*. (…) Pictura lor pleacă de la imaginea dezastrelor umane, materiale şi morale ale războiului. (…) Anii '20, din Berlinul expresionist găsesc în Grosz şi Dix, doi interpreți memorabili care intuiesc întorsătura pe care o va lua politica. În câteva lucrări ale [acestuia], apar caricaturi ale lui Hitler: nu trebuie să ne mirăm că [aceste] opere ca şi expresionismul în ansamblu sunt considerate de regimul nazist <artă degenerată>."

(*Pictura modernă. Impresioniştii şi avangardele secolului al XX-lea*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B . **2 puncte**
2. Precizați evenimentul politico-militar menționat de sursa B. **2 puncte**
3. Menționați o deosebire dintre sursa A şi sursa B, referitoare la domeniile în care se manifestă curentele culturale. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la rolul spațiului german în istoria culturii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la rolul spațiului german în istoria culturii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică culturală din epoca modernă şi/sau contemporană, în afara celei menționate în textul B, precizând şi secolul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „P.Picasso care după ce a deschis cele mai revoluționare perspective este cel care începând cu 1915, abandonând geometrizarea totală a formelor (fără să renunțe total la cubism) trece la o pictură care redă importanța culorilor şi formelor.”(S.Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

B. „Unii dintre cubişti, [ca Braque] au trecut şi prin [faza colajului*]. Pentru ce când pictezi un ziar să nu lipeşti pe tablou ziarul însuşi? Sau dacă e vorba de un pahar să nu pui acolo o bucată de sticlă? În loc să avem transparența unei culori (...) s-o facem cât mai neplăcută la vedere. Cum? Amestecând în culoare nisip. Petele colorate vor deveni mate, zgrunțuroase dezagreabile la vedere. Nu e greu să înțelegem ce a devenit cu timpul un tablou astfel executat. Bucățile de jurnal s-au îngălbenit, sticlele s-au desprins, cuiele [de fier] au ruginit. Deci, pictura aceasta numită de unii <pictură pentru orbi> pentru că se adresează mai mult simțului tactil decât vederii, a luat un aspect aşa de contrar noțiunii pe care ne-o facem despre un tablou, încât chiar şi cei mai calzi admiratori ai cubismului s-au îndepărtat foarte mult [de acesta].”

(G. Oprescu*, Manual de istoria artei*)

*colaj – compunerea unui tablou prin lipirea laolată a elementelor eterogene

C. „Mai tîrziu am introdus în tablourile mele nisip, rumeguş de lemn, pilitură de fier (...) Vedeam cât de mult depinde culoarea de materie. Să luăm un exemplu: înmuiați în aceeaşi vopsea două țesături albe din materiale diferite, culoarea lor va fi diferită. E de la sine înțeles că dependența ce leagă culoarea de materie este încă şi mai perceptibilă în pictură; şi ceea ce îmi plăcea îndeosebi era tocmai această <materialitate> ce mi-o dădeau diversele materiale pe care le introduceam în tablouri. În fond, pentru mine era un mijloc de a fi din ce în ce mai departe de o pictură idealistă şi din ce în ce mai aproape de o reprezentare a lucrurilor căutată de mine.”

(Convorbiri cu Georges Braque, după I. Fortunescu, *Braque*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți pictorul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați două materiale folosite de G.Braque şi precizate atât în sursa B cât şi în sursa C. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere referitor la arta lui G.Braque, din sursa B, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere referitor la arta lui G.Braque, din sursa C, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației europene contemporane. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a ideologiei totalitare contemporane numind şi statul care a promovat această ideologie. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Evenimentele interne l-au făcut pe Nicolae I să se teamă şi mai mult [decât față de revoluția din Europa de la 1848]. Țarul a luat din nou măsuri. (…). A fost înființată o nouă comisie secretă care să zădărnicească toate influențele subversive. Formulele gen <remediul suveran> sau <forțele naturii> au fost scoase din manuale. (...) Universitățile nu au fost închise dar au fost controlate strict, atât din punct de vedere al programei cât şi al admiterilor. [De aceea] s-a înregistrat o scădere a numărului de studenți cu 25%, cifra totală ajungând la 3600. (...) [S-a declarat] că învățământul trebuie întemeiat <nu pe rațiune ci pe adevărurile religioase, puse în relație cu teologia*>. (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*teologie – disciplină care se ocupă cu expunerea şi justificarea rațională a dogmelor şi riturilor unei religii

B. „ Regulamentul Universitar, din 1863 [din Rusia] (...) a permis o libertate de expresie care cu siguranță că nu existase [mai înainte]. Universităților li s-a acordat practic autonomie administrativă, şi deşi programa era elaborată de minister, a existat o libertate mult mai mare din punctul de vedere al prezentării tematicii propuse. Rectorii erau numiți pe patru ani de către consiliul profesoral. Fiecare facultate îşi alegea un decan pentru trei ani.(...) Alexandru al II-lea s-a preocupat personal şi îndeaprope de elaborarea Regulamentului. Au fost înființate burse pentru sprijinirea celor mai buni studenți. Au fost încurajate expedițiile de documentare în alte țări. Universitățile au început să înflorească în această atmosferă de dezbatere deschisă."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Numiți, din textul A şi din textul B, conducătorii Rusiei. **2 puncte**
3. Menționați categoria socială precizată în ambele texte. **3 puncte**
4. Menționați unitățile de învățământ precizate în textul A şi în textul B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare textului care susține ideea că în Rusia învățământul superior are autonomie, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare textului care combate ideea că în Rusia învățământul superior are autonomie, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă sau contemporană, în afara celor precizate în texte precizând şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „I. Se scutesc de cenzura* preliminară: (…)
2. Toate publicațiile universităților (…)
XXVIII. Al treilea avertisment atrage suspendarea publicației." (*Legile Presei*, Rusia, 1865)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

B. „Criticii susțin că de fapt [după adoptarea *Legilor Presei*] cenzura s-a menținut strictă. Este adevărat că unele publicații au primit avertismente la câteva săptămâni de la apariția primului număr. Este la fel de adevărat că în 1866, ziarul radical *Contemporanul* a fost interzis. Totuşi se pare că primele decizii au fost luate după ce editorilor li se pusese în vedere că întrecuseră măsura, iar ultima a fost luată ulterior tentativei de asasinare a țarului [Rusiei, Alexandru al II-lea]".
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

C. „Detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată [prin *Legile Presei*] (…), însă prin comparație cu ceea ce se întâmplase mai înainte în Rusia [faptul acesta] reprezenta o creştere considerabilă a libertății ideilor şi a expresiei. [Ca urmare], numărul cărților noi publicate anual (...) s-a triplat [până în] 1881. (…) A existat o schimbare în relația dintre editor şi cenzor, în care cooperarea a înlocuit în bună măsură spiritul de represiune de până atunci."
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei texte. **2 puncte**
2. Numiți țarul Rusiei, pe baza textului B. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, şi o alta, din textul C, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare textului care susține punctul de vedere conform căruia prin aplicarea *Legilor Presei* se menține cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare textului care combate punctul de vedere conform căruia prin aplicarea *Legilor Presei* se menține cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural din Europa modernă şi/sau contemporană precizând şi secolul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-o Europă ale cărei structuri au fost zdruncinate de război, în 1919, idealurile şi instituțiile democrației liberale sunt cele care par să se impună. (…) Cele patru mari puteri* nu şi-au ascuns simpatia față de Cehoslovacia democratică şi laică, după cum nu şi-au disimulat nici neîncrederea față de autoritarismul din Polonia. (…) Dar democrația îşi arată repede caracterul fragil. (…) În Italia<pacea trunchiată> dă naştere unei crize politice şi sociale care în octombrie 1922 ia sfârşit prin venirea lui Mussolini la putere. (…) Afirmarea fascismului se înscrie în acest context." (P.Milza, S.Bernstein, *Istoria Europei*)

*Marea Britanie, Franța, Italia, S.U.A

B. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagonişti, acela de democrație, care presupune participarea cetățenilor la viața publică şi acela de liberalism. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-şi desemneze reprezentanții. (...) Dar acest tip de democrație se vrea şi liberală pentru că ea are drept scop menținerea şi apărarea libertăților individuale." (P.Milza, S.Bernstein, *Istoria secolului XX*)

C. „Fascismul neagă faptul că numărul [oamenilor], prin calitățile sale, poate dirija societățile umane; el neagă că acest număr poate guverna grație unei consultări periodice. El afirmă inegalitatea de neşters, fecundă, binefăcătoare a oamenilor, ce este imposibil de a fi nivelată printr-un fapt mecanic şi exterior precum votul universal. (...) Pentru fascist, totul se află în stat, nimic uman sau spiritual nu există în afara statului." (B.Mussolini, *Doctrina fascismului*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți, din sursa A, statul democratic şi laic. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa A, statul în care se manifesta autoritarismul, în 1919. **2 puncte**
3. Precizați regimul politic menționat atât în sursa A cât şi în B. **3 puncte**
4. Precizați ideologia menționată atât în sursa A cât şi în C. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia votul universal este necesar unui regim politic, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia votul universal este necesar unui regim politic, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două politici promovate în domeniul culturii, în secolul al XIX-lea – al XX-lea. **6 puncte**
8. Prezentați un curent cultural-artisitic din epoca modernă şi/sau contemporană numind şi statul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II (30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noile instituții (ale Comunității Europene a Cărbunelui şi Oțelului) vor provoca o breşă în zidul suveranității naționale, care blochează calea spre unitatea europeană. De o mie de ani suveranitatea națională s-a manifestat în Europa prin afirmarea naționalismului şi prin tentative zadarnice şi sângeroase ale unor state de a-şi impune hegemonia asupra altora. Stabilirea instituțiilor şi a regulilor comune, care vor asigura fuziunea suveranităților naționale, îi va uni pe europeni sub o autoritate comună şi va elimina cauzele fundamentale ale conflictelor (…). Suntem decişi să unificăm Europa şi să acționăm rapid." (J. Monnet, 1952)

B. "Art. 1. Prin prezentul tratat înaltele părți contractante instituie între ele o Comunitate Economică Europeană.

Art. 2. Comunitatea are ca misiune prin stabilirea unei piețe comune şi prin apropierea progresivă a politicilor economice a statelor membre, să promoveze o dezvoltare armonioasă a activităților economice în ansamblul Comunității, o expansiune continuă şi echilibrată, o stabilitate crescută, o dezvoltare accelerată a nivelului de viață, şi a relațiilor mai strânse între statele membre." (*Tratatul de la Roma*, 1957)

C**.** "Principalul scop pe care şi-l propun instigatorii la război – imperialiştii - este să includă direct Germania de Vest în blocul agresiv al Atlanticului de Nord*, cu scopul de a-i folosi industria şi resursele umane pentru scopuri agresive (...). În aceeaşi lumină trebuie să vedem şi pretinsul <plan de folosire în comun a producțiilor de cărbune şi oțel germane şi franceze>, plan elaborat la Washington şi propus de Robert Schuman. Datorită unei asemenea <uniuni>** a resurselor industriale şi a materiilor prime ale bazinelor Ruhr şi Lorena, se propune punerea bazei industriei de război a blocului agresiv al Atlanticului de Nord, condus de imperialiştii americani."

(*Pravda*, Moscova, 17 mai 1950)

*Atlanticul de Nord - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO); organizație militară constituită în 1949 din Statele Unite ale Americii, Canada şi 10 state europene.
**Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oțelului

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei surse istorice. **2 puncte**
2. Numiți organizația europeană la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, şi o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere al autorului sursei A, referitor la caracterul Comunității Europene a Cărbunelui şi Oțelului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere al autorului sursei C, referitor la caracterul Comunității Europene a Cărbunelui şi Oțelului, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici promovate în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă şi/ sau contemporană, numind şi statul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1855, arta invadase Parisul. Aproape de Palatul industriei se găsea o altă sală de expoziție – Pavilionul realismului – unde erau expuse pânzele lui Gustave Courbet. Deşi zece dintre tablourile sale fuseseră admise în expoziția oficială, juriul îi respinsese două lucrări la care pictorul ținea în mod deosebit. Furios Courbet îşi construieşte o sală proprie şi expune acolo, în plus, alte patruzeci de pânze. Subiectele obişnuite ale tablourilor sale realiste mulțumeau arta oficială." (R. E. Shikes, P. Harper, *Pissaro*)

B. „Termenul [realism] desemnează mai exact o mişcare ce, între 1848 şi 1860, reacționează împotriva romantismului şi a academismului neoclasicilor întârziați. [El] se răspândeşte în toată Europa. (...) Pictorii realişti reprezintă viața modernă şi, în particular, <realitatea socială>. Astfel, Jean François Millet se inspiră din lumea țăranilor. (...) Honoré Daumier îşi arată dragostea față de cei umili pictând o lume săracă şi în suferință."
(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

C. "D-nul Courbet e un spirit rebel pentru că înfățişează cu bună credință burghezi, țărani şi țărănci în mărime naturală. Aceasta e prima obiecție. Nu vrem să admitem că un spărgător de piatră valorează cât un prinț: aristocrația se-nfurie văzând că oamenilor de rand li s-au acordat atâția metri de pânză pictată, numai suveranii au dreptul să fie reprezentanți în mărime naturală"
(J.H. Champfleury, *Realismul*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A şi B. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Numiți pictorul la care se referă atât sursa A cât şi sursa C. **3 puncte**
4. Numiți curentul cultural la care se referă atât sursa A cât şi sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia arta este liberă în privința abordării temelor legate de "oamenii de rând", selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia arta este liberă în privința abordării temelor legate de "oamenii de rând", selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea. **6 puncte**
8. Prezentați o caracteristică a democrației europene contemporane, numind şi statul în care s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „1. Suveranii vor numi pentru fiecare Universitate câte un împuternicit special (...). Datoria [lui] va fi (...) să imprime instrucțiunii o direcție sănătoasă, potrivită cu destinul viitor al studenților şi să acorde o atenție constantă oricărui fapt care ar putea servi la întărirea moralității, a ordinii şi a decenței printre studenți.(...)

3. Legile care au fost adoptate de mai multă vreme împotriva asocierilor secrete sau neautorizate din universități rămân în vigoare şi trebuie respectate cu toată severitatea şi vor fi extinse împotriva asociaților studențeşti întemeiate în ultimii ani (...). Guvernele semnatare sunt de acord ca indivizii care după publicarea acestor hotărâri vor rămâne în asemenea asociații secrete sau neautorizate, sau vor intra pe viitor în ele, să fie excluşi."

(*Decretele de la Karlsbad,* Confederația Germană, 1819)

B. „*Regulamentul Universitar,* [Rusia*,* 1863], a contribuit la îmbunătățirea sistemului de învățământ, [astfel] : (...)

<90. În afara studenților, li se permite şi altor persoane să asiste la prelegeri. (...)

107. Pentru ajutorarea studenților nevoiaşi, universitățile pot să aprobe scutiri de plată, reduceri de 50% sau chiar gratuități. (...)

129. Universitățile au dreptul să importe, la discreție şi cu scutire de taxe, orice fel de cărți de specialitate. >

Alexandru* s-a preocupat personal şi îndeaproape de elaborarea *Regulamentului Universitar.*" (R.Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Alexandru al II-lea – suveranul Rusiei în perioada 1855-1881

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți, pe baza sursei A, legea care se aplică în domeniul învățământului în Confederația Germană. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei B, actul normativ care se aplică în domeniul învățământului în Rusia. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A, respectiv, din sursa B, câte o acțiune întreprinsă de suverani. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei A, referitor la studenți, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei B, referitor la studenți, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două politici practicate în domeniul culturii în secolele al XIX-lea – la XX-lea, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, precizând şi un stat care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Pânzele impresioniştilor redau *impresia* artistului despre obiectele reale şi lumea înconjurătoare, cu ajutorul culorii şi a luminii create prin culoare. Ceea ce interesează pe pictorii impresioniști este strălucirea şi vibrația luminii prin culoarea care încântă ochiul şi reține privirea, traducând în acest fel stări sufleteşti. Realitatea obiectivă constituie pentru impresioniști un pretext, de la care porneşte pictorul pentru ca să redea în lucrare sentimentele sale de încântare, impresia şi trăirea sa la un moment dat în fața obiectului şi a naturii, pe care le transmite apoi privitorilor prin opera de artă." (M. Nicolau-Golfin*, Istoria artei)*

B. „Tinerii pictori [impresioniști] expun în aprilie-mai 1874. (...) Noutatea recentă a tuburilor de vopsea pe bază de ulei le permite să lucreze în aer liber. Adevăratul subiect al tabloului devine lumina." (J.Debicki, J.Favre, D.Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura)*

C. "După incendiul de la Operă, iată un nou dezastru. (...) La [galeriile] Durand-Ruel se deschide o nouă expoziție [în 1876] despre care ni se spune că este de pictură. Trecătorul oarecare (...) intră şi ochilor săi speriați li se oferă un spectacol crud. (...) Sunt indivizi care pufnesc în râs în fața acestor lucruri, dar eu am inima strânsă. (...) Încercați, aşadar, să-l faceți pe domnul Degas să înțeleagă: spuneți-i că există în domeniul artei câteva calități care poartă un nume: desenul, culoarea, execuția, dorința - vă va râde în nas." (*Le Figaro,* aprilie 1876)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele B şi C. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa B, invenția care le-a permis impresioniştilor să lucreze în aer liber. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei B şi a sursei C, câte un eveniment artistic desfăşurat din 1874, respectiv, din 1876. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la impresioniști şi la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la impresioniști şi la creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației europene, în epoca contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, din secolul al XX-lea, numind şi statul în este promovată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "În 1874, impresionişti au deschis prima expoziție de grup la Paris, independent de Salonul oficial al Academiei Franceze (…). Numele mişcării a fost folosit pentru prima oară, după această expoziție, de L. Leroy, colaborator la revista [*Vacarmul*]. S-a inspirat din titlul uneia dintre picturile lui Monet, *Impresie, răsărit de soare*." (*Enciclopedie ilustrată de Istorie Universală*)

B. "După incendiul de la Operă, iată un nou dezastru. (...) La [galeriile] Durand-Ruel [din Paris] se deschide o nouă expoziție [în 1876] despre care ni se spune că este de pictură. Trecătorul oarecare (...) intră şi ochilor săi speriați li se oferă un spectacol crud. (...) Sunt indivizi care pufnesc în râs în fața acestor lucruri, dar eu am inima strânsă. (...) Încercați, aşadar, să-l faceți pe domnul Degas să înțeleagă: spuneți-i că există în domeniul artei câteva calități care poartă un nume: desenul, culoarea, execuția, dorința - vă va râde în nas."(*Le Figaro,* aprilie 1876)

C. „Pânzele impresioniştilor redau *impresia* artistului despre obiectele reale şi lumea înconjurătoare, cu ajutorul culorii şi a luminii create prin culoare. (…). Ceea ce interesează pe pictorii impresionişti este strălucirea şi vibrația luminii prin culoarea care încântă ochiul şi reține privirea, traducând în acest fel stări sufleteşti. Realitatea obiectivă constituie pentru impresionişti un pretext de la care porneşte pictorul pentru ca să redea în lucrare sentimentele sale de încântare, impresia şi trăirea sa la un moment dat în fața obiectului şi a naturii, pe care le transmite apoi privitorilor prin opera de artă." (M. Nicolau-Golfin*, Istoria artei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursele A şi B. **2 puncte**
2. Numiți, din sursa A, tabloul care dă numele curentului impresionist. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, câte o informație referitoare la un eveniment desfăşurat în 1874, respectiv, în 1876. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la impresionişti şi la arta lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la impresionişti şi la arta lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale din secolele al XIX-lea – al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, din secolul al XX-lea, numind şi statul în care se promovează. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Democrația este un sistem bazat pe principiul conform căruia nimeni nu se poate proclama conducător, nimeni nu poate deține puterea în nume personal şi în mod irevocabil. (...) Conducătorii vor deține această funcție ca urmare a desemnării libere, neîngrădite de către [cetățenii] care urmează să fie conduşi." (G. Sartori, *Teoria democrației reinterpretată)*

B. „Regimul democrației liberale (...) presupune participarea cetățenilor la viața publică şi (...) garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-şi desemneze reprezentanții. (...) Dar acest tip de democrație se vrea şi liberală pentru că ea are drept scop menținerea şi apărarea libertăților individuale (...). Libertățile politice [vizează] libertatea presei, a întrunirilor, libertatea de conştiință, dreptul de a-şi exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv (...). Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale şi că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea." (S. Bernstein, P. Milza, *Istoria secolului XX*)

C. „Ceea ce caracterizează statul democratic sunt obiectivele pe care şi le propune şi mijloacele prin care el caută să le atingă. (...) Democrația este o creație continuă şi perfectibilă. […] Democrația ține cont de evoluția ideilor pe care experiența, adică lecția succeselor şi a eşecurilor, o aduce sub controlul unei libere discuții şi al unei libere aprecieri."
(R. Schuman, *Pentru Europa*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Selectați, din sursa A, o caracteristică a democrației. **2 puncte**
2. Precizați regimul politic la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul B, şi o alta din textul A, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la avantajele democrației, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la avantajele democrației, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa în secolele al XIX-lea – al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o practică totalitară în epoca contemporană, precizând şi statul în care ea s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Expresionistul este deplin conştient de lumea vizibilă (…) închide ochii pentru a explora mintea, spiritul, imaginația. […] Expresionistul este conştient că trăieşte în mai multe lumi complexe care se suprapun şi că mai există şi alte lumi de explorat, pe care ochiul nu le vede, iar logica nu le poate interpreta. Picturile expresioniste se concentrează mai mult asupra psihologicului decât asupra firescului, descriind lumi intangibile, cu ajutorul unor tehnici şi simboluri noi, prin culori discordante şi forme denaturate." (W. Fleming, *Arte şi idei*)

B. „[Expresionismul] a apărut, sub prima sa formă, între 1895-1900, ca o reacție contra impresionismului." (M.Nicolau-Golfin, *Istoria artei*)

C. "Norvegianul E. Munch, deschide, în 1892, la Berlin, o expoziție personală care contribuie la cristalizarea mişcării expresioniste." (C. Prut, *Dicționar de artă modernă*)

D. „Expresionismul se naşte aproape în acelaşi timp în diferite oraşe germane (…). Centrele culturale, (Dresda, München, Berlin) se bazează mai ales pe căutările şi pe experimentul artiştilor locali. În vibrantă opoziție față de moştenirea istorică a Dresdei, apare [mişcarea] *Podul*. (…) De cu totul altă factură intelectuală este grupul care se formează la München, *Călărețul albastru*, [considerat] versantul cel mai liric al întregii mişcări expresioniste. (…) Primul Război Mondial, o barieră netă pentru multe mişcări şi curente, nu întrerupe dezvoltarea expresionismului german, dimpotrivă [apar] *Constructivismul* rațional din Weimar (…) şi realismul exasperant al grupului berlinez *Noul obiectivism*. (...) Expresionismul, în ansamblu, este considerat de regimul nazist <artă degenerată>. Toți pictorii, care pot, emigrează din Germania nazistă, lăsând un vid cultural greu de completat." (*Pictura modernă. Impresioniştii şi avangardele secolului al XX-lea*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Numiți, din sursa B, curentul cultural împotriva căruia reacționează expresionismul. **2 puncte**
2. Selectați din sursa C contribuția expoziției lui Munch în istoria culturii. **2 puncte**
3. Precizați, din sursa B şi din sursa C, câte un eveniment artistic desfăşurat în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține abordarea artistică a expresionismului, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține abordarea istorică a expresionismului, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale unei alte ideologii totalitare, în secolul al XX-lea, în afara celei precizate în text. **6 puncte**
7. Prezentați o altă practică din domeniul culturii în epoca modernă şi/sau contemporană, numind şi statul în care s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Cel de al doilea domeniu principal în care Alexandru* a promovat reformele a fost învățământul. El şi-a dat seama că sistemul educațional de atunci [din Rusia] era ineficient şi lipsit de vigoarea necesară ca să producă oamenii de care era nevoie pentru armată şi serviciul civil."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

* Alexandru I - țar al Rusiei în perioada 1801-1825

B. „În 1817, [Golițân] a preluat conducerea noului Minister al Problemelor Spirituale şi al Învățământului. Golițân (...) avea o înclinație firească spre Biserica Ortodoxă (...). Principalul scop al lui Golițân a fost [ca prin lectură şi educație] să existe cât mai mulți oameni capabili să citească Biblia şi să descopere singuri adevărurile divine. El credea că Scripturile* aveau să fie singurul antidot eficace împotriva raționalismului promovat de liber-cugetători, în care a identificat principala cauză a problemelor Rusiei şi ale întregii societăți europene din acele vremuri. <Gândirea liberă> presupunea contestarea tuturor structurilor sociale şi politice existente."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Scripturi – scriere bisericească cuprinzând Vechiul şi Noul Testament, Biblie

C. „ În 1819, la Universitatea din Kazan [s-a] descoperit un focar de liber-cugetători radicali şi i [s-a] recomandat țarului să închidă imediat universitatea. Alexandru nu era pregătit să meargă atât de departe şi [a cerut să se] curețe universitatea de ideile şi influențele periculoase."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei surse. **2 puncte**
2. Numiți țarul Rusiei din sursa A. **2 puncte**
3. Numiți câte o instituție, din textul B, respectiv, din textul C. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două politici practicate în domeniul culturii în secolele al XIX-lea – la XX-lea, în afara celor precizate în texte. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural din Europa modernă sau contemporană, precizând şi secolul apariției sale. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Această îndârjire a poziției Franței se confirmă în anul următor prin refuzul generalului [Charles de Gaulle*] de a admite cererea de aderare la Piața Comună a Marii Britanii. (...) De Gaulle nu se lasă înduplecat. Pentru el este clar că Regatul Unit, în realitate ataşat de Pactul Atlantic şi solidar cu Statele Unite, nu poate fi decât <calul troian> al americanilor din Comunitate şi groparul <Europei celor Şase>**. În timpul conferinței de presă din 14 ianuarie 1963 el îşi face publică hotărârea de a se opune canditaturii engleze: demers unilateral ce şochează profund pe partenerii Franței din Comunitatea Economică Europeană, care îşi dăduseră deja acordul."

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*Charles de Gaulle – preşedintele Franței (1959-1969)
**Europa celor Şase - denumire dată Comunității Economice Europene, formată din Franța, Italia, Germania, Belgia, Olanda şi Luxemburg

B. "În problema atât de importantă a lărgirii Comunității [Economice] Europene*, respectiv atitudinea față de candidaturile Marii Britanii, Danemarcei, Irlandei şi Norvegiei, am ajuns la un acord. S-a hotărât în cadrul Comunității că aceasta este gata să discute noile adeziuni şi în acest scop se va pune la punct o atitudine comună pentru negocierile ce se vor deschide, într-un spirit pozitiv. (...) Eu cred că pot să spun că această conferință a fost fericită pentru Europa, căreia îi deschide noi speranțe."

(Declarația preşedintelui Franței, G. Pompidou, la Conferința C.E.E. de la Haga, 1969)

C. "Negocierile începute din iulie 1970 s-au terminat cu semnarea tratatelor de aderare la Bruxelles, pe 22 ianuarie 1972. (...). Este prevăzută o perioadă de cinci ani pentru a realiza modificările necesare. În Marea Britanie, ratificarea este obținută de la o mare majoritate căci aici nu depinde decât de un vot al Camerei Comunelor, iar în celelalte trei țări ea este aprobată în urma unui referendum. (...) În Irlanda 56,7% spun „da", în Danemarca, 68 % din voturi sunt pentru (...). Cât despre Norvegia, coaliția de extremă dreaptă, o parte a stângii ostile unei Europe <a marelui capital> şi mediile tradiționaliste şi naționaliste, vor respinge contra oricărei aşteptări intrarea în Comunitatea Economică Europeană, cu aproape 54% de voturi împotrivă."

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți un spațiu istoric la care face referire sursa A. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza surselor B, respectiv, C, câte o informație referitoare la Danemarca. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia Franța a fost de acord cu admiterea Marii Britanii în Comunitatea Europeană, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia Franța a fost de acord cu admiterea Marii Britanii în Comunitatea Europeană, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două practici totalitare din epoca contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă şi/sau contemporană, numind şi statul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Mişcările de avangardă, care înfloriseră în toate domeniile la începutul Revoluției [din 1917] şi care sunt numite în continuare în Rusia <artă de stânga> vor fi condamnate acum, prigonite ca < formaliste>. Numeroşi scriitori sau directori de teatru sunt arestați şi dispar misterios. Majoritatea scriitorilor de valoare se refugiază în tăcere sau în semităcere. Şolohov, autorul cărții *Pe Donul liniştit* nu va mai scrie nimic până la moartea lui Stalin. (...) Literatura, teatrul, cinematografia sunt strict supravegheate, cea mai mică deviere este denunțată, pedepsită. Pe scurt, de-a lungul întregii dictaturi a lui Stalin artiştii au fost aduşi la ordine ca şi restul populației sovietice. Conformismul şi mediocritatea marchează întreaga producție a acestei epoci."

(F. Braudel, *Gramatica civilizațiilor*)

B. "În timpul expoziției [universale de la Paris] din 1937, aspectul marțial* al Pavilionului german şi sculpturile monumentale ale lui Josef Thorak, expuse acolo, reprezentau un manifest al artei naziste. Naziştii decretează că arta modernă este bolnavă şi începând din 1937, o țintuiesc la stâlpul infamiei în cursul expoziției itinerante intitulate <artă degenerată>. Arta modernă este exilată din muzee; artiştilor li se interzice să mai picteze; mulți dintre ei emigrează."

(J. Debicki, J.-F. Favre, D. Grünewald, A. F. Pimentel, *Istoria artei. Pictură, sculptură, arhitectură*)

*marțial – solemn, impunător, ostăşesc, de război

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți statul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza surselor A, respectiv, B câte o informație referitoare la situația oamenilor de cultură. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la atitudinea regimului politic față de curentele culturale moderne, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la atitudinea regimului politic față de curentele culturale moderne, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din epoca modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației europene, numind şi un stat care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Țările se vor strădui să acționeze împreună sau să se prăbuşească împreună. Se consideră de comun acord că istoria construcției europene de la sfârşitul celui de al Doilea Război Mondial încoace nu are nimic exaltant (...). Ceea ce înseamnă că nu există altă cale pentru viitorul Europei: reticențele şi refuzurile vehemente trebuie în ultimă instanță să cedeze în fața necesității.(...) Europa din timpul marilor imperii s-a schimbat. (...) Libera circulație a oamenilor a ideilor şi a capitalurilor în spațiul creat de Comunitatea Economică Europeană a devenit o realitate (...) mai mult de jumătate din europeni sunt de acord cu crearea unei Uniuni Politice Europene dotată cu un guvern responsabil." (S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

B. „Continui să cred, aşa cum v-am mai spus, că nimic nu va putea împiedica crearea Europei (unite) şi aceasta se va face. Se va face fără entuziasm, din nefericire, căci renunțarea la prerogativele şi atributele statului național este dificilă şi ridică în fiecare zi noi obiecții şi termeni noi. Totuşi, ea se va face, deoarece caracterul său de <necesitate> sfârşeşte prin a se impune chiar şi celor mai reticenți." (G. Gafencu, martie 1953)

C. „Va veni ziua în care războiul va părea la fel de absurd, la fel de imposibil între Paris şi Londra, Petersburg şi Berlin, Viena şi Torino, pe cât pare azi imposibil şi absurd între Rouen şi Amiens, între Boston şi Philadelphia. Va veni vremea în care tu, Franță, tu, Italie, tu, Anglie, tu, Germanie, voi, toate națiunile de pe continent, vă veți contopi strâns, fără a vă pierde calitățile distincte şi glorioasa individualitate, într-o unitate superioară, constituind o fraternitate europeană, aşa cum Normandia, Bretania, Bourgogne, Lorena, Alsacia, cum toate provinciile noastre s-au contopit în Franța. Va veni ziua în care singurele câmpuri de luptă vor fi piețele deschizându-se comerțului şi spiritele deschizându-se ideilor. Va veni ziua în care gloanțele şi bombele vor fi înlocuite de voturi, de arbitrajul unui mare Senat suveran".

(V. Hugo, discurs la Congresul Păcii de la Paris, 21 august 1833)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei A, un eveniment politico-militar desfăşurat în secolul al XX-lea. **2 puncte**
3. Menționați o deosebire între sursa A şi sursa C referitoare la instituțiile viitoarei Europe. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la viitorul unității europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa C, referitor la viitorul unității europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din secolele al XIX-lea- al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o practică totalitară, din secolul al XX-lea, numind şi un stat în care este promovată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. ”Atitudinea Marii Britanii față de Europa a dezămăgit câțiva oameni politici europeni. Ei speraseră, mai ales după declarațiile lui Winston Churchill de la Strasbourg, că Anglia se va alătura <Europei celor Şase>*. Fusese uitat un fapt esențial (...) şi anume că Anglia s-a considerat întotdeauna vecină a Continentului, şi nu o parte componentă a acestuia. (...) Anglia, chiar dacă a încetat să mai fie o insulă, este în continuare o țară insulară. În plus, Marea Britanie a afirmat întotdeauna că legăturile sale cu [fostele colonii] nu-i permit să se lege prea strâns de Europa. În ceea ce priveşte schimburile comerciale, preferința imperială impune a atitudine distinctă de cea a națiunilor europene.” (A. Maurois, *Istoria Angliei*)

*Europa celor Şase - denumire dată Comunității Economice Europene, formată din Franța, Italia, Germania, Belgia, Olanda şi Luxemburg

B. ”Negocierile începute din iulie 1970 se vor termina cu semnarea tratatelor de aderare la Bruxelles, pe 22 ianuarie 1972. Cele patru țări candidate[Marea Britanie, Irlanda, Danemarca şi Norvegia] acceptă tratatele. Este prevăzută o perioadă de cinci ani pentru a realiza modificările necesare. În Marea Britanie ratificarea este obținută de o mare majoritate căci aici nu depinde decât de un vot al Camerei Comunelor, iar în celelalte trei țări ea este aprobată în urma unui referendum (...). [Ca urmare, se constituise], pe 11 ianuarie 1972, în mod oficial <Europa celor Nouă>. ” (S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*Europa celor nouă - denumire dată Comunității Economice Europene, formată din Franța, Italia, Germania, Belgia, Olanda, Luxemburg, Marea Britanie, Irlanda şi Danemarca

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți o personalitate istorică la care face referire sursa A **2 puncte**
3. Precizați, pe baza surselor A şi B, denumirea dată Comunității Economice Europene. **6 puncte**
4. Menționați din sursa A, un punct de vedere referitor la aderarea Marii Britanii la Comunitatea Economică Europeană, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați din sursa B, un punct de vedere referitor la aderarea Marii Britanii la Comunitatea Economică Europeană, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici culturale din epoca modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă şi/sau contemporană, numind şi statul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În acest fel, putem vedea în arta abstractă de la începutul acestui secol semnul unui protest concret, dar utopic împotriva structurilor politice şi materiale constrângătoare. De altfel, regimurile totalitare – precum național-socialismul în Germania sau stalinismul în Uniunea Sovietică – au condamnat această artă şi au interzis-o. După prăbuşirea dictaturilor, în 1945 şi apoi în 1989, arta abstractă devine expresia libertății regăsite."

(J. Debicki, J.-F. Favre, D. Grünewald, A. F. Pimentel, *Istoria artei. Pictură, sculptură, arhitectură*)

B. "În timpul expoziției [universale de la Paris] din 1937, aspectul marțial* al Pavilionului german şi sculpturile monumentale ale lui Josef Thorak, expuse acolo, reprezentau un manifest al artei naziste. Naziştii decretează că arta modernă este bolnavă şi începând din 1937, o țintuiesc la stâlpul infamiei în cursul expoziției itinerante intitulate <artă degenerată>. Arta modernă este exilată din muzee; artiştilor li se interzice să mai picteze; mulți dintre ei emigrează."

(J. Debicki, J.-F. Favre, D. Grünewald, A. F. Pimentel, *Istoria artei. Pictură, sculptură, arhitectură*)

*marțial – solemn, impunător, ostăşesc, de război

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați un stat la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A şi o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la atitudinea regimului politic față de curentele culturale moderne, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la atitudinea regimului politic față de curentele culturale moderne, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați alte două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană, în afara celui precizat în texte. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației europene contemporane, numind şi un stat care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Această îndârjire a poziției Franței se confirmă în anul următor prin refuzul generalui [Charles de Gaulle*] de a admite cererea de aderare la Piața Comună a Marii Britanii. (...) De Gaulle nu se lasă înduplecat. Pentru el este clar că Regatul Unit, în realitate ataşat de Pactul Atlantic** şi solidar cu Statele Unite, nu poate fi decât <calul troian> al americanilor din Comunitate şi groparul <Europei celor Şase>***. În timpul conferinței de presă din 14 ianuarie 1963 el îşi face publică hotărârea de a se opune canditaturii engleze: demers unilateral ce şochează profund pe partenerii Franței din Comunitatea Economică Europeană, care îşi dăduseră deja acordul."

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*Charles de Gaulle – preşedintele Franței (1959-1969)
**Pactul Atlantic - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO); organizație militară constituită în 1949 din Statele Unite, Canada şi 10 state europene
***Europa celor Şase - denumire dată Comunității Economice Europene, formată din Franța, Italia, Germania, Belgia, Olanda şi Luxemburg

B."Atitudinea Marii Britanii față de Europa a dezămăgit câțiva oameni politici europeni. Ei speraseră, mai ales după declarațiile lui Winston Churchill de la Strasbourg, că Anglia se va alătura <Europei celor Şase>. Fusese uitat un fapt esențial pe care l-am amintit deseori în cursul acestei istorii, şi anume că Anglia s-a considerat întotdeauna vecină a Continentului, şi nu o parte componentă a acestuia. (...) Anglia, chiar dacă a încetat să mai fie o insulă, este în continuare o țară insulară. În plus, Marea Britanie a afirmat întotdeauna că legăturile sale cu [fostele colonii] nu-i permit să se lege prea strâns de Europa. În ceea ce priveşte schimburile comerciale, preferința imperială impune a atitudine distinctă de cea a națiunilor europene. Totuşi, constituirea unei piețe europene de 160 de milioane de cumpărători nu o poate lăsa indiferentă."

(A. Maurois, *Istoria Angliei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați o altă denumire dată Comunității Economice Europene din sursa A. **2 puncte**
3. Precizați câte o personalitate istorică la care se referă sursa A, respectiv, sursa B. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la posibilele consecințe ale includerii Marii Britanii în Comunitatea Europeană, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la posibilele consecințe ale includerii Marii Britanii în Comunitatea Europeană, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației europene contemporane, numind şi un stat în care s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Nu sunt foarte sigur, dar cred că în 1872 a avut loc prima expoziție a unui grup restrâns care a purtat, de atunci înainte numele de <impresionişti>. (...) Nu voi face istoricul lor: toată lumea îi cunoaşte. Îl semnalez doar, pentru a constata unul din cele mai multe eforturi eficiente care au fost făcute în Franța de un grup de oameni a căror forță şi al căror talent a luptat împotriva unor puteri formidabile: Oficialitatea, Presa şi Banul. (...) E vorba de o artă fără sfârşit, înzestrată cu tehnici multiple, aptă să traducă emoțiile naturii şi ale omului, adaptându-se fiecărui individ, fiecărei epoci, şi la bucurie şi la durere." (Paul Gauguin, despre impresionism, 1902)

B. „ La [galeriile] Durand-Ruel se deschide o nouă expoziție despre care ni se spune că este de pictură. (…) Sunt indivizi care pufnesc în râs în fața acestor lucruri, dar eu am inima strânsă. Aceşti aşa-zişi artişti se intitulează <impresionişti, intransigenți>, ei iau pânzele, culorile şi pensulele, aruncă la întâmplare câteva culori şi semnează tabloul. (...) A-l face pe Pissarro să înțeleagă că arborii nu sunt violeți, că cerul nu are culoarea untului proaspăt, că în nicio țară nu se pot vedea lucrurile pe care le pictează el şi că nicio persoană inteligentă nu se poate adapta unor asemenea rătăciri, este imposibil". (*Le Figaro*, aprilie 1876)
*Camille Pissarro - pictor impresionist

C. „Huysmans*, care criticase în trecut stilul impresionist, (...) era acum convins că impresionismul atinsese plenitudinea şi afirma că evoluția impresionismului a atins perfecțiunea cu pictura lui Pissarro. În realitate ochiul său se obişnuise cu particularitățile noului stil. (...) În articolul *Expoziția independenților în 1881*, Huysmans scria: <D-nul Pissarro poate fi clasat astăzi în rândul pictorilor noştri remarcabili şi îndrăzneți. Dacă îşi va păstra ochiul la fel de receptiv, de agil şi de fin, vom avea cu siguranță în el pe cel mai original peisagist al epocii>. Laudele nu erau exagerate. Pissarro produce o impresie deosebită cu cele douăzeci şi opt de tablouri expuse, cel mai important şi mai valoros ansamblu din întreaga expoziție." (R. E. Shikes, P. Harper, *Pissarro*)
*Huysmans - scriitor francez

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați curentul cultural la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Precizați o asemănare între sursa A şi sursa B referitoare la modalitățile prin care se făceau cunoscute creațiile artistice. **3 puncte**
4. Precizați o asemănare referitoare la denumirea dată pictorilor menționați atât în sursa A cât şi sursa B. **3 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la atitudinea criticilor față de Pissaro, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa C, referitor la atitudinea criticilor față de Pissaro, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două politici culturale promovate în epoca modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o caracteristică a democrației europene din secolul al XX-lea, numind şi un stat în care a fost promovată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Europa nu va fi construită într-o singură etapă, nici dintr-o dată; ea se va naşte prin realizările concrete ce vor crea mai întâi o solidaritate de fapt. Apropierea națiunilor europene cere ca opoziția seculară dintre Franța şi Germania să fie eliminată. (...) În acest scop guvernul francez propune o acțiune imediată, cu un obiectiv limitat, dar decisiv. Guvernul francez propune plasarea întregii producții franco-germane de cărbune şi oțel sub o Înaltă Autoritate Comună, într-o organizație deschisă participării şi altor țări ale Europei. (...) Prin punerea în comun a producției de bază, prin înființarea unei instituții comune, ale cărei decizii vor lega Franța, Germania şi țările care vor adera, această propunere realizează primul pas concret spre o federație europeană indispensabilă păstrării păcii." (Robert Schuman, 9 mai 1950)

B**.** "Principalul scop pe care şi-l propun instigatorii la război – imperialiştii - este să includă direct Germania de Vest în blocul agresiv al Atlanticului de Nord*, cu scopul de a-i folosi industria şi resursele umane pentru scopuri agresive (...). În aceeaşi lumină trebuie să vedem şi pretinsul <plan de folosire în comun a producțiilor de cărbune şi oțel germane şi franceze>, plan elaborat la Washington şi propus de Robert Schuman. Datorită unei asemenea <uniuni> a resurselor industriale şi a materiilor prime ale bazinelor Ruhr şi Lorena, se propune punerea bazei industriei de război a blocului agresiv al Atlanticului de Nord, condus de imperialiştii americani."
(*Pravda*, Moscova, 17 mai 1950)

*Atlanticul de Nord - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO); organizație militară constituită în 1949 din Statele Unite, Canada şi 10 state europene.

C. „În Germania, în Italia şi în [Belgia, Olanda şi Luxemburg], reacția este favorabilă. Planul Schuman este bine primit şi de Statele Unite (...). Partizanii unei integrări europene din punct de vedere economic şi dacă este posibil şi politic, apar mai ales în rândurile democrației creştine, ale socialismului democratic şi ale diferitelor formațiuni liberale, adică în organizațiile politice care formează nucleul coaliților aflate la putere în țările vest europene. (...) Din 18 aprilie 1951, şase țări, Franța, Republica Federală Germană, Italia, Belgia, Olanda şi Luxemburgul, semnează tratatul de la Paris care instituie Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oțelului."
(Serge Berstein, Pierre Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Precizați un spațiu istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați o informație din textul A, şi o alta din textul C, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la consecințele punerii în practică a Planului Schuman, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la consecințele punerii în practică a Planului Schuman, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale din epoca modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă şi/sau contemporană, numind şi statul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II (30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Termenul [realism] desemnează mai exact o mişcare ce, între 1848 şi 1860, reacționează împotriva romantismului şi a academismului neoclasicilor. [El] se răspândeşte în toată Europa. (...) Pictorii realişti reprezintă viața modernă şi, în particular, <realitatea socială>. Astfel, G. Courbet înțelege să ridice scena de gen la statutul de pictură istorică. J. Fr. Millet se inspiră din lumea țăranilor. (...) H. Daumier îşi arată dragostea față de cei umili pictând o lume săracă şi în suferință."

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

B. „Courbet demonstrează că subiectele pot fi şi trebuie preluate din viața reală, din orice manifestare. (...) Nu este deci deloc necesar să ne adresăm mitologiei şi alegoriei, oricât ar fi de prețuite aceste surse de inspirație, în lumea contemporană. Este cunoscut [ceea ce spunea] Courbet: <Cum aş putea picta îngeri, când n-am văzut niciunul niciodată?> "

(G.Oprescu, *Manual de istoria artei*)

C. " D-nul Courbet e un spirit rebel pentru că înfățişează cu bună credință burghezi, țărani şi țărănci în mărime naturală. Aceasta e prima obiecție. Nu vrem să admitem că un spărgător de piatră valorează cât un prinț: aristocrația se înfurie văzând că oamenilor de rând li s-au acordat atâția metri de pânză pictată, numai suveranii au dreptul să fie reprezentanți în mărime naturală"

(J.H. Champfleury, *Realismul*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A **2 puncte**
3. Precizați o deosebire, pe baza sursei A, respectiv, a sursei C, referitoare la categoriile sociale. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la arta lui G. Courbet, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa C, referitor la arta lui G. Courbet, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici politice totalitare din epoca contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural în Europa modernă şi/sau contemporană, în afara celor precizate în texte , numind şi statul în care apare. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Cel de al doilea domeniu principal în care Alexandru* a promovat reformele a fost învățământul. El şi-a dat seama că sistemul educațional de atunci [din Rusia] era ineficient şi lipsit de vigoarea necesară ca să producă oamenii de care era nevoie pentru armată şi serviciul civil. Totodată, era tot mai preocupat de sentimentul că era trimisul lui Dumnezeu pe pământ. Prin urmare, a ajuns la concluzia că persoana care ar fi coordonat cel mai bine această reformă trebuia să fie un om animat de profunde convingeri religioase. Aşa se face că l-a ales pe prințul Golițân."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

* Alexandru I - țar al Rusiei în perioada 1801-1825

B. „În 1817, [Golițân] a preluat conducerea noului Minister al Problemelor Spirituale şi al Învățământului. Golițân (...) avea o înclinație firească spre Biserica Ortodoxă (...). Principalul scop al lui Golițân a fost [ca prin lectură şi educație] să existe cât mai mulți oameni capabili să citească Biblia şi să descopere singuri adevărurile divine. El credea că Scripturile* aveau să fie singurul antidot eficace împotriva raționalismului promovat de liber-cugetători, în care a identificat principala cauză a problemelor Rusiei şi ale întregii societăți europene din acele vremuri. <Gândirea liberă> presupunea contestarea tuturor structurilor sociale şi politice existente."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Scripturi – scriere bisericească cuprinzând Vechiul şi Noul Testament, Biblie

C. „ În 1819, la Universitatea din Kazan [s-a] descoperit un focar de liber-cugetători radicali şi i [s-a] recomandat țarului să închidă imediat universitatea. Alexandru nu era pregătit să meargă atât de departe şi [a cerut să se] curețe universitatea de ideile şi influențele periculoase. [S-a] demis aproape jumătate din corpul profesoral. (…) Tinerii la care se depistau tendințe [ireverențioase] erau obligați să poarte însemne care-i stigmatizau drept<păcătoşi>. Vinovații de calibru erau trimişi la carceră, în timp ce restul studenților se rugau pentru mântuirea lor."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele B şi C. **2 puncte**
2. Numiți statul la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Numiți personalitatea politică menționată atât în textul A cât şi în textul B. **3 puncte**
4. Numiți personalitatea politică menționată atât în textul A cât şi în textul C. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale din Europa modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o altă politică în domeniul culturii din Europa modernă şi/ sau contemporană, precizând şi statul în care se aplică. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În memoria istorică a europenilor, în prim-plan apare în continuare identitatea națională, căci, aşa cum uneori nu zărim pădurea din cauza copacilor, europenii nu-şi percep continentul din cauza națiunilor. Vom învăța să gândim şi să acceptăm Europa pentru ca ea să devină realitate. De veacuri, noi, europenii, ne-am obişnuit cu vechile noastre state şi națiuni; ele vor mai exista multă vreme şi va mai fi nevoie de ele. Însă se vor schimba din nou, aşa cum s-au schimbat şi în trecut şi poate, treptat, vor păli şi vor dispărea în final pentru a ceda locul națiunii Europa a cărei formă azi doar o intuim." (H. Schulze, *Stat şi națiune în istoria europeană*)

B. „Națiunea, aşa cum o cunoaştem, a apărut o dată cu începutul unei profunde mutații economice. Ea a reprezentat forța de coeziune care a permis construirea unei organizări politice şi sociale pe măsura transformărilor care au schimbat total modul de viață al oamenilor. Faptul că rolul său se încheie în momentul în care începe o altă mutație radicală nu are nimic tragic în sine, cu condiția ca o nouă forță de coeziune să îi ia locul. De altfel, depăşirea istorică a națiunii nu va însemna, probabil, şi dispariția sa, tot aşa cum edificarea ei nu a însemnat distrugerea altor tipuri de formațiuni colective, sortite doar să joace din acel moment un rol secundar."
(A.-M. Thiesse, *Crearea identităților naționale în Europa*)

C. „O națiune este aşadar o mare solidaritate constituită pe baza sentimentului de sacrificiu al celor care l-au făcut şi al celor dispuşi să-l mai facă. Ea presupune un trecut; totuşi în prezent se rezumă la un fapt tangibil: consimțământul, dorința clar exprimată de a continua viața comună. Existența unei națiuni este (...) un plebiscit zilnic. (...) Națiunea, ca şi individul, este rezultatul unui lung trecut de eforturi, de sacrificii şi devotamente. Dintre toate, cultul strămoşilor este cel mai legitim; strămoşii ne-au făcut ceea ce suntem. Un trecut eroic, oameni mari, glorie (mă refer la cea adevărată) iată capitalul social pe care [se fundamentează] o idee națională".
(E. Renan, *Ce este națiunea*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei C, o componentă a capitalului social, pe care se fundamentează ideea națională. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei B, respectiv, a sursei C, câte o caracteristică a națiunii. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la existența în viitor a națiunii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la existența în viitor a națiunii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale din secolele al XIX-lea- al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, numind şi statul care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Termenul [realism] desemnează mai exact o mişcare ce, între 1848 şi 1860, reacționează împotriva romantismului şi a academismului neoclasicilor întârziați. [El] se răspândeşte în toată Europa. (...) Pictorii realişti reprezintă viața modernă şi, în particular, <realitatea socială>. Astfel, Jean François Millet se inspiră din lumea țăranilor. (...) Honoré Daumier îşi arată dragostea față de cei umili pictând o lume săracă şi în suferință. (...) După votarea legii din 1835 care interzice satira politică, Daumier se ocupă de satira socială"

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

B. „În 1855, arta invadase Parisul. Aproape de Palatul industriei se găsea o altă sală de expoziție – Pavilionul realismului – unde erau expuse pânzele lui Gustave Courbet. Deşi zece dintre tablourile sale fuseseră admise în expoziția oficială, juriul îi respinsese două lucrări la care pictorul ținea în mod deosebit. Furios Courbet îşi construieşte o sală proprie şi expune acolo, în plus, alte patruzeci de pânze. Subiectele obişnuite ale tablourilor sale realiste mulțumeau arta oficială." (R. E. Shikes, P. Harper, *Pissarro*)

C." D-nul Courbet e un spirit rebel pentru că înfățişează cu bună credință burghezi, țărani şi țărănci în mărime naturală. Aceasta e prima obiecție. Nu vrem să admitem că un spărgător de piatră valorează cât un prinț: aristocrația se-nfurie văzând că oamenilor de rand li s-au acordat atâția metri de pânză pictată, numai suveranii au dreptul să fie reprezentanți în mărime naturală"

(J.H. Champfleury, *Realismul*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se face referire în sursa B. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, sursei B, câte o interdicție referitoare la libera manifestare a artiştilor. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia arta este liberă în privința abordării temelor legate de "oamenii de rând", selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia arta este liberă în privința abordării temelor legate de "oamenii de rând", selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două practici politice totalitare şi/ sau democratice din secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural în Europa modernă şi/ sau contemporană, în afara celor la care fac referire sursele de mai sus, numind şi statul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Articolul A

Prin acest Tratat, Înaltele părți contractante stabilesc între ele Uniunea Europeană, în continuare denumită „Uniunea".

Acest tratat marchează o nouă etapă în procesul de creare a unei uniuni şi mai puternice între popoarele Europei, în care deciziile sunt luate cât mai aproape de cetățean.(...)

Articolul B

Uniunea îşi propune următoarele obiective:

Să promoveze progresul economic şi social echilibrat şi susținut, în special prin crearea unei zone fără frontiere interne (...) şi prin stabilirea unei uniuni economice şi monetare, inclusiv prin monedă unică conform prevederilor acestui Tratat.(...)

Articolul F

Uniunea va respecta identitatea națională a Statelor Membre, ale căror sisteme de guvernare se bazează pe principiile democrației."

(Tratatul de la Maastricht de constituire a Uniunii Europene, 1992)

B. „Este adevărat că există alternativa oferită de formarea identității europene. Aceasta s-ar putea constitui pe baza valorilor comune Europei de Vest şi chiar ale celei Centrale: legitimitatea guvernării consimțite şi obstrucționate de contraputeri ce-i limitează excesele, ataşamentul față de libertățile formale garantate de cele reale, ca şi tradiția mai recentă a unei justiții distributive ce atenuează diferențele de bogăție (...). Pentru a se dezvolta o identitate politică pe continent, trebuie fără îndoială să se consolideze în prealabil un spațiu public de dezbatere, care să ofere europenilor o conştiință a intereselor lor solidare, cât şi a unui interes general, superior celui al părților." (Guy Hermet, *Istoria națiunilor şi a naționalismului în Europa*)

C."Istoria națiunilor noastre demonstrează că o identitate colectivă se construieşte printr-o muncă de asemenea colectivă, care se sprijină pe noile mijloace de comunicare. Ea ne învață încă o lecție, mai importantă: națiunea a fost elaborată în strânsă legătură cu două idei, pe atunci noi în Europa: fericirea şi democrația. Acestea nu s-au învechit. Elaborarea unei identități comune nu va însemna nimic dacă nu va fi însoțită de un autentic proiect politic care să le propună cetățenilor Uniunii să redevină actori ai propriului destin."

(A.-M. Thiesse, *Crearea identităților naționale în Europa*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei A, două obiective economice ale Uniunii Europene. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei C, câte o informație referitoare la democrație. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la rolul implicării cetățenilor europeni în formarea identității europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa C, referitor la rolul implicarii cetățenilor europeni în formarea identității europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa din secolele al XIX-lea- al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă sau contemporană, precizând şi statul în care a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Eu cred că cea mai importantă sarcina ce revine astăzi Uniunii Europene este aceea de a reflecta cu luciditate asupra a ceea ce înseamnă identitatea europeană, de a propune o organizare diferită a responsabilității europene. (...) Dacă cetățenii Europei vor înțelege că Uniunea nu este un monstru birocratic anonim, conceput pentru a le restrânge sau a le anula autonomia, ci că este o comunitate de tip nou, care, dimpotrivă, le permite şi mai multă libertate, atunci Uniunea nu are de ce să se teamă pentru viitorul ei." (V. Havel, *Discurs*, 1994)

B. „Este adevărat că există alternativa oferită de formarea identității europene. Aceasta s-ar putea constitui pe baza valorilor comune Europei de Vest şi chiar ale celei Centrale (...). Aparatul integrării europene este întîi de toate juridic, într-atât încât, în loc să-i unească pe europenii, îi desparte. (...) Pentru a se dezvolta o identitate politică pe continent, trebuie fără îndoială să se consolideze în prealabil un spațiu public de dezbatere, care să ofere europenilor o conştiință a intereselor lor solidare, cât şi unui interes general, superior celui al părților."
(G. Hermet, *Istoria națiunilor şi a naționalismului în Europa*)

C. „Art. 6 Uniunea este fondată pe principiul libertății, al democrației, al respectului drepturilor omului şi libertăților fundamentale, precum şi al statului de drept, principii care sunt comune statelor membre. (…) Uniunea respectă identitatea națională a statelor membre."
(*Tratatul de la Maastricht*, 7 februarie 1992)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A şi C. **2 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei B, o caracteristică a procesului integrării europene. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei A, respectiv, B câte o informație referitoare la identitatea europeană. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la rolul valorilor democratice în formarea Uniunii Europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa C, referitor la rolul valorilor democratice în formarea Uniunii Europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană, precizând şi statul în care a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Noile instituții (ale Comunității Europene a Cărbunelui şi Oțelului) vor provoca o breşă în zidul suveranității naționale, care blochează calea spre unitatea europeană. De o mie de ani suveranitatea națională s-a manifestat în Europa prin afirmarea naționalismului şi prin tentative zadarnice şi sângeroase ale unor state de a-şi impune hegemonia asupra altora. Stabilirea instituțiilor şi a regulilor comune, care vor asigura fuziunea suveranităților naționale, îi va uni pe europeni sub o autoritate comună şi va elimina cauzele fundamentale ale conflictelor (…). Suntem decişi să unificăm Europa şi să acționăm rapid." (J. Monnet, 1952)

B. "Art. 1. Prin prezentul tratat înaltele părți contractante instituie între ele o Comunitate Economică Europeană.

Art. 2. Comunitatea are ca misiune prin stabilirea unei piețe comune şi prin apropierea progresivă a politicilor economice a statelor membre, să promoveze o dezvoltare armonioasă a activităților economice în ansamblul Comunității, o expansiune continuă şi echilibrată, o stabilitate crescută, o dezvoltare accelerată a nivelului de viață, şi a relațiilor mai strânse între statele membre." (*Tratatul de la Roma*, 1957)

C**.** "Principalul scop pe care şi-l propun instigatorii la război – imperialiştii - este să includă direct Germania de Vest în blocul agresiv al Atlanticului de Nord*, cu scopul de a-i folosi industria şi resursele umane pentru scopuri agresive (...). În aceeaşi lumină trebuie să vedem şi pretinsul <plan de folosire în comun a producțiilor de cărbune şi oțel germane şi franceze>, plan elaborat la Washington şi propus de Robert Schuman. Datorită unei asemenea <uniuni>** a resurselor industriale şi a materiilor prime ale bazinelor Ruhr şi Lorena, se propune punerea bazei industriei de război a blocului agresiv al Atlanticului de Nord, condus de imperialiştii americani."

(*Pravda*, Moscova, 17 mai 1950)

*Atlanticul de Nord - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO); organizație militară constituită în 1949 din Statele Unite ale Americii, Canada şi 10 state europene.
** Comunitatea Europeană a Cărbunelui şi Oțelului

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei B, o organizație europeană. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, şi o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia constituirea Comunității Europene a Cărbunelui şi Oțelului a fost un proiect pacifist, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia constituirea Comunității Europene a Cărbunelui şi Oțelului a fost un proiect pacifist, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa secolelor al XIX-lea- al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană, precizând şi statul în care s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Se afirmă către 1865, un principiu fundamental: alegerea subiectului nu trebuie să fie restrictivă pentru artist, care dimpotrivă trebuie să se simtă liber să exprime propriile impresii în fața oricărei teme. Acest concept, exprimat [de impresionişti] deocamdată în formă embrionară, poate fi considerat fundamentul picturii moderne, reluat şi dezvoltat de toate avangardele artistice."
(*Pictura modernă. Impresionişti şi avangardele secolului al XX-lea*)

B. „Monet a finalizat această lucrare [*Impresie, Răsărit de soare*] în 1872, reprezentând într-un cadru simplu soarele răsărind în depărtări deasupra portului neguros al oraşului Le Havre. Lucrarea a fost expusă la Paris pe 15 aprilie 1874 în cadrul unei expoziții alcătuită din 67 de picturi ale artiştilor (...) Criticii au privit cu ironie expoziția. Unul dintre aceştia, L. Leroy, a remarcat această pictură a lui Monet, intitulând ulterior articolul său critic *Expoziție de impresionişti* şi remarcând caustic: <tapetul în faza de început a prelucrării este o lucrare mai completă decât aceasta>. Eticheta s-a păstrat şi în câțiva ani termenul impresionism a devenit unul comun, iar practicanții acestui stil recunoscuți." (*Viața şi operele marilor protagonişti ai artei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două surse**.** **2 puncte**
2. Selectați, pe baza sursei B, numele tabloului lui Monet**.** **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A şi o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere, referitor la impresionişti şi creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere, referitor la impresionişti şi creațiile lor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici totalitare din epoca contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației în Europa contemporană, numind şi un stat care o promovează. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atentie textele de mai jos:

A. ”Un nou dezastru se abate asupra cartierului [Operei din Paris]. La [galeriile] Durand-Ruel se deschide [în 1876] o nouă expoziție, pe care am numi-o a fi de pictură (…). Cinci sau şase alienați, atinşi de nebunia ambiției, s-au alăturat pentru a-şi expune lucrările. Aceşti aşa-zişi artişti se intitulează <intransigenții, impresioniştii>; ei iau pânzele, vopseaua şi pensulele, aruncă la întâmplare câteva culori şi semnează tabloul.“ (*Le Figaro*, 3.04.1876)

B. “Monet învățase că orice era pictat pe loc, în aer liber, inspiră o prospețime şi o vitalitate unică, imposibil de reprodus în atelier, unde prejudecata creatorului, despre modul cum ar trebui să arate [compoziția plastică], ar constitui o barieră între artist şi natură. Sfatul dat de Monet pictorilor constituie o dovadă clară a acestei abordări: < încearcă să uiți ce obiecte se află în fața ta - un copac, o casă, un câmp sau orice ar fi. Gândeşte-te, pur şi simplu : iată aici un pătrat mic de albastru, dincolo un dreptunghi de roz, culoarea şi forma exactă până când vei avea propria ta impresie asupra [compoziției plastice] din fața ta>. O impresie era aşadar un impact vizual pe care [compoziția plastică] îl determină într-un anumit moment.” (*Galeria marilor personalități ale artelor*)

C. “La originea impresionismului se află un grup de pictori parizieni, printre care se numără A. Renoir, C. Monet, E. Degas (…) care se constituie la sfârşitul celui de la Doilea Imperiu şi în 1874 începe să expună în galeria fotografului Nadar [la Paris].“

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursele A şi C. **2 puncte**
2. Precizați contextul politic la care se referă sursa C. **2 puncte**
3. Mentionați pe baza sursei A, respectiv, a sursei C câte un eveniment desfăşurat la Paris. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la tehnica utilizată de impresionişti, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la tehnica utilizată de impresionişti, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici în domeniul culturii aplicate în epoca modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un alt curent cultural în Europa modernă şi/sau contemporană, în afara celui precizat în texte, numind şi statul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Romantismul a jucat în secolul XIX un rol important în viața artistică a Europei. A fost cel mai amplu, cel mai radical şi mai închegat curent care s-a manifestat în toate ramurile artei. Romantismul a influențat şi curentul clasic pe care îl combatea. Pe la jumătatea secolului, s-a născut din el realismul, dar şi impresioniştii s-au sprijinit mai târziu pe experiența romantismului. (…) Apărând cu ardoare libertatea artistului şi valorile lăuntrice ale artei, romantismul a contribuit la crearea unui limbaj, act menit să transforme în artă, întreaga viață cu laturile ei luminoase şi sumbre. A relevat farmecul poetic al naturii, a încetățenit definitiv peisajul ca domeniu de sine stătător şi a fost susținătorul unei înalte concepții despre personalitatea umană. Îndemnați de nemulțumirea lor față de prezent, artişti romantici au descoperit lumea trecutului, îndeosebi a Evului Mediu." (M. Alpotov, *Istoria artei*)

B. "Tabloul expus la 1874 de Claude Monet, *Impresie, răsărit de soare*, a dat criticii prilejul de a califica întregul grup de artişti drept impresionişti (…).În natură, Monet era atras, în primul rand, de lumina soarelui, vibrația razelor lui străbătând aerul şi numeroasele nuanțe pe care soarele le împrumuta cerului, norilor, copacilor şi florilor (…). Cele mai bune operă au fost create de Monet (…) în micul oraş Argenteuil din apropierea Parisului, unde a pictat cu mult entuziasm studii de peisaje (…). Revenea mereu, în acelaşi loc, spre a studia şi reda la ore diferite ale zilei – de dimineață, la amiază şi seara - nuanțele de culoare ale unor stoguri de fân sau ale catedralei din Rouen. " (M. Alpotov, *Istoria artei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Numiți pictorul precizat în sursa B. **2 puncte**
3. Precizați câte un curent artistic, din textul A şi din textul B. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la rolul peisajului în pictură, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la rolul peisajului în pictură, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa în epoca contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o practică totalitară din epoca contemporană, numind şi un stat în care s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În 1819, la Universitatea din Kazan [s-a] descoperit un focar de liber-cugetători radicali şi i [s-a] recomandat țarului să închidă imediat universitatea. Alexandru* nu era pregătit să meargă atât de departe şi [a cerut să se] curețe universitatea de ideile şi influențele periculoase. [S-a] demis aproape jumătate din corpul profesoral. (…)[S-au] scos din rafturile bibliotecii sute de cărți [considerate] suspecte, inclusiv, cele ale lui Newton şi Copernic. (…) Le-a ordonat angajaților să controleze notele de lectură cu regularitate şi să asculte atent discuțiile dintre studenți, ca să fie siguri că nu mascau sentimente ireverențioase. Tinerii la care se depistau asemenea tendințe erau obligați să poarte însemne care-i stigmatizau drept<păcătoşi>. Vinovații de calibru erau trimişi la carceră, în timp ce restul studenților se rugau pentru mântuirea lor."

(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Kazan - oraş în Rusia
**Alexandru I – țar al Rusiei, în perioada 1801-1825
***cenzura - control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor şi în anumite condiții a corespondenței şi a convorbirilor etc.

B. „<90. În afara studenților, li se permite şi altor persoane să asiste la prelegeri. (...)

107. Pentru ajutorarea studenților nevoiaşi, universitațile pot să aprobe scutiri de plată, reduceri de 50% sau chiar gratuități. (....)

129. Universitățile au dreptul să importe, la discreție şi cu scutire de taxe, orice fel de cărți de specialitate.

130. Cărțile, manuscrisele şi periodicele pe care universitățile le primesc din afară nu fac obiectul cenzurii.>" (*Regulamentul Universitar,* din Rusia, 1863)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele două texte. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă textul A. **2 puncte**
3. Menționați instituția de învățământ precizată atât în textul A cât şi în textul B. **3 puncte**
4. Menționați o categorie socială precizată atât în textul A cât şi în textul B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține punctul de vedere conform căruia în instituțiile de învățământ se aplică cenzura, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate punctul de vedere conform căruia în instituțiile de învățământ se aplică cenzura, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale din Europa modernă şi /sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o altă politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană, în afara celor precizate în texte, numind şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Nu sunt foarte sigur, dar cred că în 1872 a avut loc prima expoziție a unui grup restrâns care a purtat, de atunci înainte numele de <impresionişti>. (...) Era ceva serios, şi Salonul* nu bănuise că putea fi ceva serios, altminteri şi-ar fi deschis larg porțile. (...) Nu voi face istoricul lor: toată lumea îi cunoaşte. Îl semnalez doar, pentru a constata unul din cele mai multe eforturi eficiente care au fost făcute în Franța de un grup de oameni a căror forță şi al căror talent a luptat împotriva unor puteri formidabile: Oficialitatea, Presa şi Banul. (...) E vorba de o artă fără sfârşit, înzestrată cu tehnici multiple, aptă să traducă emoțiile naturii şi ale omului, adaptându-se fiecărui individ, fiecărei epoci, şi la bucurie şi la durere." (Paul Gauguin, despre impresionism, 1902)
*Salonul oficial consacra marii pictori, acordându-le medalii şi nominalizări pentru viitoarele comenzi publice şi private

B. „La [galeriile] Durand-Ruel, [în 1876], se deschide o nouă expoziție despre care ni se spune că este de pictură. (…) Sunt indivizi care pufnesc în râs în fața acestor lucruri, dar eu am inima strânsă. Aceşti aşa-zişi artişti se intitulează <impresionişti, intransigenți>, ei iau pânzele, culorile şi pensulele, aruncă la întâmplare câteva culori şi semnează tabloul. (...) A-l face pe Pissarro să înțeleagă că arborii nu sunt violeți, că cerul nu are culoarea untului proaspăt, că în nicio țară nu se pot vedea lucrurile pe care le pictează el şi că nicio persoană inteligentă nu se poate adapta unor asemenea rătăciri, este imposibil". (*Le Figaro*, aprilie 1876)
*Camille Pissarro - pictor impresionist

C. „În articolul *Expoziția independenților în 1881*, Huysmans* scria: <D-nul Pissarro poate fi clasat astăzi în rândul pictorilor noştri remarcabili şi îndrăzneți. Dacă îşi va păstra ochiul la fel de receptiv, de agil şi de fin, vom avea cu siguranță în el pe cel mai original peisagist al epocii>. Laudele nu erau exagerate. Pissarro produce o impresie deosebită cu cele douăzeci şi opt de tablouri expuse, cel mai important şi mai valoros ansamblu din întreaga expoziție."
(R. E. Shikes, P. Harper, *Pissarro*)
*Huysmans - scriitor francez

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei surse. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Precizați câte o informație, din sursa A şi din sursa B referitoare la reflectarea naturii în arta impresionistă. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la activitatea impresioniştilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la activitatea impresioniştilor, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o altă politică culturală promovată în epoca modernă şi/ sau contemporană, în afara celei menționate în textul A, numind şi un stat în care a fost aplicată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Odată cu Baudelaire [care publică] *Florile răului,* în 1857 (…) o poezie a impresiei şi a simbolurilor este introdusă în doze mici în cultura [europeană] .(…) Reacționând de la bun început împotriva a tot ce putea fi convențional şi închistat în reprezentarea lumii, realizată de pictorii "realişti", care transpuneau pe pânză mai mult ce <ştiau> decât ce <vedeau>, [E. Manet*] autorul *Balconului* şi al *Dejunului pe iarbă* a fost primul care a emis ideea potrivit căreia ceea ce era mai important într-un tablou era reprezentarea impresiei trăite decât realitatea <obiectivă>(…) Nu un peisaj în sine ,ci un anume peisaj, la o anumită oră din zi, cu o anumită luminozitate deosebită, toate acestea fiind valabile atât pentru un portret, cât şi pentru un oricare alt subiect."

(S. Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

*E.Manet – pictor francez impresionist

B. "Un nou dezastru se abate asupra cartierului [Operei din Paris]. La [galeriile] Durand-Ruel se deschide o nouă expoziție, pe care am numi-o a fi de pictură. (…) Cinci sau şase alienați, atinşi de nebunia ambiției, s-au alăturat pentru a-şi expune lucrările. Aceşti aşa-zişi artişti se intitulează <intransigenții, impresionişti>; ei iau pânzele, vopseaua şi pensulele, aruncă la intâmplare câteva culori şi semnează tabloul." (*Le Figaro*, 3.04.1876)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei A, două tablouri pictate de E. Manet. **2 puncte**
3. Precizați câte un eveniment artistic desfăşurat în 1857, respectiv, în 1876, pe baza sursei A, şi a sursei B. **6 puncte**
4. Menționați punctul de vedere al sursei A, referitor la impresionism şi la reprezentanții săi, susținându-l cu câte o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați punctul de vedere al sursei B, referitor la impresionism şi la reprezentanții săi, susținându-l cu câte o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației din secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un un alt curent cultural din secolul al XIX-lea şi/ sau al XX-lea în afara celui precizat în text, numind şi statul în carte a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „1. Suveranii vor numi pentru fiecare Universitate câte un împuternicit special care va primi instrucțiuni şi puteri corespunzătoare şi va rezida în localitatea unde rezidează universitatea respectivă. Datoria acestui împuternicit va fi să vegeheze asupra respectării cât mai severe a legilor şi a prescripțiilor disciplinare, să observe cu atenție spiritul în care profesorii îşi țin prelegerile publice şi private (...) şi să acorde o atenție constantă oricărui fapt care ar putea servi la întărirea ordinii printre studenți.(...)

2. Guvernele statelor Confederației [Germane] se angajează reciproc să înlăture din universități (…) pe acei universitari, care îndepărtându-se de datoria lor, (...) s-ar dovedi că sunt nedemni să dețină funcția importantă ce le-a fost acordată. (...) Un profesor îndepărtat în acest fel nu poate să mai fie numit în nicio instituție publică de învățământ în niciun stat al Confederației."

(*Decretele de la Karlsbad,* 1819)

B. „Revoluția anului 1848 adusese universităților, din Austria, libertatea de predare în învățământ, atât de furtunos cerută de studenți şi profesori. (...) Universităților li s-a acordat autonomie ştiințifică [fapt ce a permis studii în domeniul geografiei şi realizarea unor remarcabile descoperiri în medicină, fizică, chimie] şi autonomie administrativă destul de largă. Munca de cercetare ştiințifică a devenit mai importantă în comparație cu pregătirea în vederea profesiunii viitoare, care predominase în învățământ, până atunci. În ciuda tuturor tensiunilor, s-a ajuns la un raport fructos între cercetare şi predare. Ultimele legături cu biserica erau mai mult de ordin principial; ele au provocat totuşi dificultăți cu prilejul alegerii decanilor, aşa încât au fost şi ele desființate, în anul 1873, în baza unei legi organizatorice noi." (E. Zöllner, *Istoria Austriei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați instituția politică din sursa A. **2 puncte**
3. Precizați două categorii sociale menționate atât în sursa A cât şi în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la autonomia unităților de învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la autonomia unităților de învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o practică totalitară a secolului al XX-lea, numind şi un stat în care s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "În Germania nazistă a lui Hitler se dau multe ordine, care sunt executate cu o disciplina absolută. <Führerul* are întotdeuna dreptate>. Nimeni nu discută, nimeni nu crâcneşte. Pentru cei care nu sunt de acord - stâlpul de execuție sau lagărul de concentrare. Aceasta este regula în țările de dictatură: un şef care comandă şi un popor care se supune. Nu este întotdeuna amuzant, admit adepții unui asemenea regim, dar este un mod cert mai eficace decât democrația, unde fiecare discută, contestă, protestează, manifestează, reclamă, proclamă şi se înflacărează pentru un da sau nu. " (G. Perrault, *Ziua cea mare. 6 iunie 1944*)

*Führer – conducător, în limba germană

B. „Regimul democrației liberale (...) presupune (...) garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. (...). Acest tip de democrație se vrea şi liberală, pentru că ea are drept scop menținerea şi apărarea libertăților individuale. (...) Libertățile politice [vizează] libertatea presei, întrunirilor, libertatea de conştiință, dreptul de a – şi exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv. Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale şi că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea. (...) Libertatea socială, strâns legată de libertatea economică, presupune că statul nu trebuie să intervină în raporturile dintre patroni şi salariați." (S. Bernstein, P. Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați tipul democrației menționate în sursa B. **2 puncte**
3. Precizați pe baza sursei A şi a sursei B, câte o informație referitoare la rolul conducătorului respectiv, al statului. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la democrație, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa, din secolele al XIX-lea - al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică culturală din secolele al XIX-lea - al XX-lea, numind şi statul în care este aplicată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „După [1815] nivelul ştiințific al universităților austriece a continuat mai degrabă să scadă. Statul era mai preocupat de supravegerea studenților şi profesorilor, considerați nesiguri din punct de vedere politic decât față de o promovare a ştiințelor, desigur cu excepția disciplinelor tehnice şi a ştiințelor naturale. S-a ajuns la măsuri penibile împotriva unor savanți care nu respectau în prelegerile lor manualele şi cursurile obligatorii, adesea cu mult depăşite sau care erau rău văzuți din pricina convingerilor filozofice. Izolarea temătoare față de străinătate, îndeosebi de avântul ştiințelor şi de înflorirea literaturii din spațiul german a avut consecințe nefaste."

(E. Zöllner, *Istoria Austriei*)

B. „Revoluția anului 1848 adusese universităților, din Austria, libertatea de predare în învățământ, atât de furtunos cerută de studenți şi profesori. (...) Universităților li s-a acordat autonomie ştiințifică [fapt ce a permis studii în domeniul geografiei şi realizarea unor remarcabile descoperiri în medicină, fizică, chimie] şi autonomie administrativă destul de largă. Munca de cercetare ştiințifică a devenit mai importantă în comparație cu pregătirea în vederea profesiunii viitoare, care predominase în învățământ, până atunci. În ciuda tuturor tensiunilor, s-a ajuns la un raport fructos între cercetare şi predare. Ultimele legături cu biserica erau mai mult de ordin principial; ele au provocat totuşi dificultăți cu prilejul alegerii decanilor, aşa încât au fost şi ele desființate, în anul 1873, în baza unei legi organizatorice noi." (E. Zöllner, *Istoria Austriei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse. **2 puncte**
2. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Precizați o categorie socială menționată atât în sursa A cât şi în sursa B. **3 puncte**
4. Precizați tipul unităților de învățământ menționat atât în sursa A cât şi în sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține ideea că statul adoptă o politică restricitivă în învățământ, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate ideea că statul adoptă o politică restricitivă în învățământ, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, numind şi statul care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Evenimentele interne l-au făcut pe Nicolae I* să se teamă şi mai mult [decât față de revoluția din Europa de la 1848]. Țarul a luat din nou măsuri. (…). A fost înființată o nouă comisie secretă care să zădărnicească toate influențele subversive. Formulele gen <remediul suveran> sau <forțele naturii> au fost scoase din manuale. (...) Universitățile nu au fost închise dar au fost controlate strict, atât din punct de vedere al programei cât şi al admiterilor. [De aceea] s-a înregistrat o scădere a numărului de studenți cu 25%, cifra totală ajungând la 3600. (...) [S-a declarat] că învățământul trebuie întemeiat <nu pe rațiune ci pe adevărurile religioase, puse în relație cu teologia*>. (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*Nicolae I - țar al Rusiei în perioada 1825-1855

**teologie – disciplină care se ocupă cu expunerea şi justificarea rațională a dogmelor şi riturilor unei religii

B. „Revoluția anului 1848 adusese universităților, din Austria, libertatea de predare în învățământ, atât de furtunos cerută de studenți şi profesori. (...) Universităților li s-a acordat autonomie ştiințifică [fapt ce a permis studii în domeniul geografiei şi realizarea unor remarcabile descoperiri în medicină, fizică, chimie] şi autonomie administrativă destul de largă. Munca de cercetare ştiințifică a devenit mai importantă în comparație cu pregătirea în vederea profesiunii viitoare, care predominase în învățământ, până atunci. În ciuda tuturor tensiunilor, s-a ajuns la un raport fructos între cercetare şi predare. Ultimele legături cu biserica erau mai mult de ordin principial; ele au provocat totuşi dificultăți cu prilejul alegerii decanilor, aşa încât au fost şi ele desființate, în anul 1873, în baza unei legi organizatorice noi." (E. Zöllner, *Istoria Austriei)*

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Precizați evenimentul istoric desfăşurat în 1848 la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Precizați câte o informație, din sursa A, respectiv, din sursa B, referitoare la influența bisericii asupra învățământului. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere, din sursa A, referitor la politică adoptată de stat în învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere, din sursa B, referitor la politică adoptată de stat în învățământ, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, numind şi statul care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Democrația este un sistem bazat pe principiul conform căruia nimeni nu se poate proclama conducător, nimeni nu poate deține puterea în nume personal şi în mod irevocabil. (...) Conducătorii vor deține această funcție ca urmare a desemnării libere, neîngrădite de către [cetățenii] care urmează să fie conduşi." (G. Sartori, *Teoria democrației reinterpretată)*

B. „Regimul democrației liberale (...) presupune participarea cetățenilor la viața publică şi (...) garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-şi desemneze reprezentanții. (...) Dar acest tip de democrație se vrea şi liberală pentru că ea are drept scop menținerea şi apărarea libertăților individuale (...). Libertățile politice [vizează] libertatea presei, a întrunirilor, libertatea de conştiință, dreptul de a-şi exprima în libertate opiniile, siguranța de a nu fi arestat fără motiv (...). Libertatea economică e fondată pe ideea că economia se supune unor legi naturale şi că statul nu trebuie să le perturbe pe acestea prin intervenții care ar risca să le denatureze funcționarea." (S. Bernstein, P. Milza, *Istoria secolului XX*)

C. „Într-o Europă ale cărei structuri au fost zdruncinate de [Primul Război Mondial], în 1919, idealurile şi instituțiile democrației liberale sunt cele care par să se impună. În Europa Centrală şi Orientală (…) regimurile democratice au fost înlocuite cu sisteme politice create după modelul parlamentar de tip francez." (P.Milza, S.Bernstein, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Precizați evenimentul politico-militar la care se referă sursa C. **2 puncte**
3. Menționați câte o informație, din sursa B şi din sursa C, referitoare la stat, respectiv, la instituții. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la rolul cetățenilor în cadrul regimului politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la rolul cetățenilor în cadrul regimului politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa în epoca modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare, în epoca contemporană, precizând şi statul în care ea a fost promovată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „O pictură trebuie să fie o descompunere a luminii în componentele ei, iar strălucirea se obține folosind culorile primare ce alcătuiesc spectrul. (…) Încercând astfel, să sporească luminozitatea pânzelor lor pentru a da iluzia luminii solare trecute printr-o prismă, ei obțin un adevărat carnaval al culorii, în care ochiul parcă participă la un dans de intensități luminoase vibrante. Ca rezultat al acestei reevaluări a mijloacelor tehnice, impresioniştii descoperă un nou procedeu de reprezentare vizuală. “ (W. Fleming*, Arte şi idei)*

B. „Tinerii pictori [impresioniști, la Paris] expun, în aprilie-mai 1874. (...) Adevăratul subiect al tabloului devine lumina (...). Punând în practică descoperirile legilor optice* referitoare la lumină, la culoare şi la percepția vizuală (...), impresioniştii îşi schimbă felul de a realiza amestecul culorilor. Acestea nu mai sunt combinate pe paletă, ci prin [alăturarea] pe pânză a tuşelor** celor mai pure posibil: este vorba în acest caz de un amestec <optic>.”

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*legile optice vizau difuziunea şi descompunerea luminii albe în culorile componente, prin intermediul prismei
**tuşă – fel de a aplica culoarea cu pensula pe pânza unui tablou, care defineşte stilul unui pictor

C. „La începutul anilor '60, cei mai importanți artişti din grupul impresioniştilor (...) revendicau dreptul şi plăcerea de a picta în aer liber. Se afirmă, către 1865, un principiu fundamental: alegerea subiectului nu trebuie să fie restrictivă pentru artist, care dimpotrivă, trebuie să se simtă liber să exprime propriile impresii în fața oricărei teme.”

(*Pictura modernă. Impresioniştii şi avangardele secolului al XX-lea*)

D. „Pictura [impresionistă prezintă] spații deschise: însorite pământuri, pajişti şi crânguri (…) plimbări pe malul râului, perechi dansând la baluri câmpeneşti (…) Opera , baletul (…) inspiră intrarea specatcolului în pictură. (…) Cursele [de cai] nu pun accentual pe protipendada din tribune ci pe alergători.” (V.G.Marica, *Ipostaze ale picturii moderne. Incursiunea solară*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei B, oraşul în care expun impresioniştii. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul C, şi o alta din textul D, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la rolul luminii în pictura impresionistă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la rolul luminii în pictura impresionistă, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două practici democratice, aplicate în Europa, în secolul al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați o politică culturală din epoca modernă şi/ sau contemporană, numind şi statul în care se adoptă. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Țarul a luat din nou măsuri ferme şi decisive. (…) Cenzura* s-a intensificat: în 1850, existau 12 organisme distincte cu atribuții specifice în domeniu. Turgheniev** a fost arestat la domiciliu pentru simplul fapt că [pledase în favoarea] lui Gogol**. Nici chiar slavofililor*** nu li s-a dat voie să publice o serie de articole în care să-şi exprime ideile, pe motiv că, deşi se pretau unei discuții între experți, puteau fi interpretate greşit de un public mai larg. (…) [Nicolae I] a fost dominat de teama de ideile noi şi de credința în valorile vechilor metode ale vechiului sistem. Şi mai important, credința lui de nezdruncinat în autocrație şi în metodele tradiționale nu a dat voie Rusiei să se dezvolte." (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.
**Turgheniev şi Gogol – scriitori ruşi
***slavofili – grupare, apărută după 1836, care promovează progresul însă doar în concordanță cu valorile Rusiei aşa cum le percepeau ei

B. „Prin instaurarea nazismului la putere, teroarea devine politică de stat [în Germania]. Dacă pentru adepții regimului existau avantaje şi perspective materiale, pentru oponenți se întrebuințau diverse metode de <convingere> sau intimidare: asasinatul, arestarea în masă, percheziționile la domiciliu, lagărele de exterminare fizică, retragerea cetățeniei (…). Gândirea a fost înlocuită cu lagărul, laboratorul ştiințific a folosit înarmărilor, literatura cea mai bună a fost pusă pe foc." (Em. Bold, I. Ciupercă, *Ascensiunea nazismului*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Numiți, pe baza sursei A, țarul Rusiei. **2 puncte**
3. Menționați, pe baza surselor A şi B, câte o informație referitoare la consecințele regimului politic pentru Rusia, respectiv, pentru adepții nazismului. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la metodele prin care statul a intervenit în societate, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la metodele prin care statul a intervenit în societate, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației din Europa secolului al XX-lea. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa secolelor al XIX-lea – al XX-lea, numind şi statul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „I. Se scutesc de cenzura* preliminară: (…)
2. Toate publicațiile cadrelor universitare (…).
XXVIII. Al treilea avertisment [al ministrului de interne] atrage suspendarea publicației”
(*Legile Presei*, Rusia, 1865)

*cenzură – control prealabil exercitat în unele state asupra conținutului publicațiilor, spectacolelor, corespondenței etc.

B. „Criticii susțin că [după adoptarea *Legilor Presei*] de fapt cenzura s-a menținut strictă. Este adevărat că unele publicații au primit avertismente la câteva săptămâni de la apariția primului număr. Este la fel de adevărat că în 1866, ziarul radical *Contemporanul* a fost interzis. Totuşi se pare că primele decizii au fost luate după ce editorilor li se pusese în vedere că întrecuseră măsura, iar ultima a fost luată ulterior tentativei de asasinare a țarului [Rusiei, Alexandru al II-lea]”.
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

C. „Detestata cenzură preliminară a fost în linii mari desființată [prin *Legile Presei*](…), însă prin comparație cu ceea ce se întâmplase mai înainte în Rusia [acest fapt] reprezenta o creştere considerabilă a libertății ideilor şi a expresiei. [Ca urmare], numărul cărților noi publicate anual (...) s-a triplat [până în1881]. (…) A existat o schimbare în relația dintre editor şi cenzor, în care cooperarea a înlocuit în bună măsură spiritul de represiune de până atunci.”
(R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă cele trei texte. **2 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei A, funcția deținută de cel care avea dreptul să dea avertismente publicațiilor. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, şi o alta, din textul C, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, pa baza sursei B, un punct de vedere referitor la importanța *Legilor Presei* pentru publicațiile ruseşti, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei C, un punct de vedere referitor la importanța *Legilor Presei* pentru publicațiile ruseşti, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două caracteristici ale democrației în Europa, în epoca contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa, din epoca modernă şi/ sau contemporană, numind şi statul în care a apărut. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „În anii '40 [în timpul celui de Al Doilea Război Mondial], democrația s-a îndepărtat treptat de înțelesul generic de <guvern pentru popor> pentru a fi definită pe baza existenței unor condiții imposibil de evitat: libertatea de asociere, de gândire, de informare; dreptul de vot şi alegeri libere; dreptul liderilor politici de a se confrunta între ei în vederea consensului; posibilitatea de acces în funcții publice; controlul politicii forțelor aflate la guvernare din partea opoziției şi alternarea la guvernare." (*Enciclopedia de istorie universală*)

B. „Regimul democrației liberale este fondat pe doi termeni ce pot apărea drept antagonişti, acela de democrație, care presupune participarea cetățenilor la viața publică şi acela de liberalism care subînțelege garanția tuturor formelor de libertate. (...) Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-şi desemneze reprezentanții." (S.Bernstein, P.Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Precizați evenimentul politico-militar la care se referă sursa A. **2 puncte**
3. Menționați o asemănare între sursele A şi B, referitoare la dreptul prin care cetățenii participă la viața politică. **3 puncte**
4. Menționați o asemănare între sursele A şi B, referitoare la regimul politic. **3 puncte**
5. Menționați, pe baza sursei A, un punct de vedere referitor la rolul libertății în cadrul regimului politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, pe baza sursei B, un punct de vedere referitor la rolul libertății în cadrul regimului politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două caracteristici ale unei ideologii totalitare din epoca contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați un curent cultural în Europa, din epoca modernă şi/ sau contemporană, precizând şi secolul apariției sale. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Ceea ce este comun acestor cartiere pariziene [Montparnasse şi Montmarte] cu renume mondial, este faptul că ambele au strălucit în pictură. Şi dacă este adevărat că pe Montmartre a răsărit cubismul, tot atât de adevărat este că acesta a înflorit pe Montparnasse. Nicăieri în lume n-au existat colonii de artişti atât de populate [ca aici]. Astfel, Montparnasse şi Montmartre, nu sunt doar noțiuni geografice, sunt adevărate furnale ale spiritualității franceze şi universale, a căror incandescență luminează drumurile căutărilor umane şi ale inovației artistice."

(Bajomi L.E., *Montparnasse, Montmartre şi Cartierul Latin*)

B. „Ca şi curentele de avangardă care i-au precedat - fovism, cubism, dadaism - (...) suprarealismul este în acelaşi timp o mişcare culturală transnațională (…), dar şi un fenomen <parizian> care s-a instalat pe acel <Mal stâng> ce reprezintă, la mijlocul anilor douăzeci, polul principal al artelor şi al literelor. Mărturie rămâne concentrarea deosebit de mare de creatori care s-au instalat în capitala franceză. (…) Scriitori americani, ca E. Hemigway se alătură aici exilaților care fug de represiunea dictaturilor mediteraneene şi balcanice, în aşteptarea diasporei antinaziste a anilor treizeci şi a pictorilor străini care formează marile batalioane ale aşa-numitei <Şcoli din Paris> în care figurează printre alții, italianul Modigliani, lituanianul Soutine şi rusul Chagall."

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

C. „Suprarealismul a fost o adăugire originală la repertoriul artelor de avangardă (...). Privită retrospectiv, trebuie văzută ca o mişcare deosebit de bogată, mai ales în Franța şi în țările hispanice, unde influența franceză a fost puternică. (...) [El] a îmbogățit principala artă a secolului XX, şi anume aceea a aparatului de filmat. Nu este deloc întâmplător că cinematograful îi este îndatorat suprarealismului nu numai prin Luis Bunũel, dar şi prin cel mai important scenarist din acea perioadă, Jacques Prevert." (E. Hobsbawm, *Secolul extremelor)*

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați, din sursa C, o informație referitoare la spațiul în care influența Franței "a fost puternică". **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, domeniul cultural în care se afirmă Luis Bunũel şi Jacques Prevert. **2 puncte**
3. Menționați un curent cultural precizat atât în sursa A cât şi în sursa B. **3 puncte**
4. Menționați un curent cultural precizat atât în sursa B cât şi în sursa C. **3 puncte**
5. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa A, referitor la rolul Parisului în viața culturală a omenirii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați un punct de vedere exprimat în sursa B, referitor la rolul Parisului în viața culturală a omenirii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două caracteristici ale democrației europene, în secolul al XX-lea. **6 puncte**
8. Prezentați o practică politică totalitară, precizând şi statul în care ea a fost aplicată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Fenomen complex şi multiform, romantismul exprimă la scară europeană, în domeniul artelor, muzicii şi literelor, sentimentele diverse şi adesea contradictorii ale generațiilor care au asistat la prăbuşirea ordinii sociale şi politice tradiționale şi au cunoscut tulburările perioadei revoluționare* şi imperiale**, apoi pe acelea de la începutul revoluției industriale. (...) Cât despre pictura romantică, aceasta îşi împarte influența între subiecte de inspirație literară (*Funeraliile lui Atala* de Girodet), istorică (*Moartea lui Sardanapal* de Delacroix, 1827), evenimente contemporane (*Bonaparte la Arcole*), chiar şi fapte diverse (*Pluta Meduzei* de Géricault, 1819)."

(S. Berstein, P. Milza, Istoria Europei)

*revoluția franceză începută în 1789
**Napoleon Bonaparte, împărat al Franței în perioada 1804-1815

B. „Şeful curentului romantic în pictură a fost E. Delacroix (1789-1863). (...) El este un colorist excepțional. Calitatea esențială a culorii tablourilor sale constă în faptul că la el formele apar nu numai în desen ci mai ales în raporturile cromatice. În felul acesta, pictorul reuşeşte să exprime pasiuni umane şi să creeze atmosfere afective deosebit de intense prin măiestria cu care foloseşte reflexele culorilor în redarea formelor. Este de remarcat că Delacroix a fost primul pictor care a constatat că o culoare apare ochilor noştri mereu altfel, după culorile care o înconjoară, după lumina care este proiectată asupra ei, că orice culorare este pentru ochiul uman funcție variabilă a contextului cromatic din care face parte." (M.Nicolau-Golfin, *Istoria artei*)

C. „Delacroix nu face altceva decât ce făceau înainte de el şi continuă să facă acum clasicii; el se acomodează tuturor subiectelor, cu condiția de a le trata după impresia sa personală: istorie, mitologie, subiecte biblice şi religioase, feerii şi romane, scene din viața contemporană, totul i se potriveşte.(...) Patru cincimi din opera lui Delacroix sunt pură neghiobie; cea de a cincea rămâne îndoielnică şi suspectă." (P.-J. Proudhon, *Principiul artei şi destinația ei socială*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă textul A. **2 puncte**
2. Selectați, din textul A, o caracteristică a contextului istoric în care se afirmă romantismul. **2 puncte**
3. Precizați două teme abordate de pictura romantică precizate atât în sursa A cât şi în sursa C. **6 puncte**
4. Menționați un punct de vedere, exprimat în textul B, referitor la arta lui E. Delacroix, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați un punct de vedere, exprimat în textul C, referitor la arta lui E. Delacroix, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici promovate în domeniul culturii, în epoca modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare contemporane, numind un stat care a promovat această ideologie. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II (30 de puncte)

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Mişcările de avangardă, care înfloriseră în toate domeniile la începutul Revoluției [din 1917] şi care sunt numite în continuare în Rusia <artă de stânga> au fost condamnate acum, prigonite ca < formaliste>. (...) Majoritatea scriitorilor de valoare se refugiază în tăcere sau în semităcere. Şolohov, autorul cărții *Pe Donul liniştit* nu va mai scrie nimic până la moartea lui Stalin. (...) Literatura, teatrul, cinematografia sunt strict supravegheate, cea mai mică deviere este denunțată, pedepsită. Pe scurt, de-a lungul întregii dictaturi a lui Stalin artiştii au fost aduşi la ordine ca şi restul populației sovietice. [Ca urmare] conformismul şi mediocritatea marchează întreaga producție a acestei epoci." (F. Braudel, *Gramatica civilizațiilor*)

B. „Spiritul contestatar al ordinii stabilite şi violent antiburghez al primei faze a fascismului continuă să inspire un număr de intelectuali care aderaseră la ideologia fasciilor. (...) Regimul nu-i lipseşte nici de onoruri nici de venituri. (...) Alături de o minoritate reprezentativă a unei culturi autentic <fasciste>, majoritatea intelectualilor care s-au alăturat dictaturii lui Benito Mussolini, au făcut-o pentru că îi aprobau evoluția conservatoare şi adeziunea la ideile naționalismului clasic, (...) sau din oportunism ca Pirandello (premiul Nobel pentru literatură, în 1934).(...) Prin intermediul culturii de masă, fascismul a reuşit să pătrundă adânc în societatea italiană (...) punându-se accent pe cinematografie considerată <arma cea mai puternică>." (S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse. **2 puncte**
2. Numiți conducătorul statului din sursa A şi pe cel din sursa B. **2 puncte**
3. Precizați două domenii ale culturii menționate atât în sursa A cât şi în sursa B. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la atitudinea unor scriitori față de regimul politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la atitudinea unor scriitori față de regimul politic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale din epoca modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o caracteristică a democrației europene contemporane, numind şi un stat care a promovat democrația. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. ”În problema atât de importantă a lărgirii Comunității [Economice] Europene, respectiv atitudinea față de candidaturile Marii Britanii, Danemarcei, Irlandei şi Norvegiei, am ajuns la un acord. S-a hotărât în cadrul Comunității că aceasta este gata să discute noile adeziuni şi în acest scop se va pune la punct o atitudine comună pentru negocierile ce se vor deschide, într-un spirit pozitiv. (...) Eu cred că pot să spun că această conferință a fost fericită pentru Europa, căreia îi deschide noi speranțe.”

(Declarația preşedintelui Franței, G. Pompidou, la Conferința C.E.E. de la Haga, 1969)

B. ”Negocierile începute din iulie 1970 s-au terminat cu semnarea tratatelor de aderare la Bruxelles, pe 22 ianuarie 1972. (...). Este prevăzută o perioadă de cinci ani pentru a realiza modificările necesare. În Marea Britanie, ratificarea este obținută de o mare majoritate căci aici nu depinde decât de un vot al Camerei Comunelor, iar în celelalte trei țări ea este aprobată în urma unui referendum. (...) În Irlanda 56,7% spun „da”, în Danemarca, 68 % din voturi sunt pentru (...). Cât despre Norvegia, coaliția de extremă dreaptă, o parte a stângii ostile unei Europe <a marelui capital> şi mediile tradiționaliste şi naționaliste, vor respinge contra oricărei aşteptări intrarea în Comunitatea Economică Europeană, cu aproape 54% de voturi împotrivă. ”

(S. Berstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse istorice. **2 puncte**
2. Numiți din sursa B, instituția din Marea Britanie. **2 puncte**
3. Menționați o informație, din textul A, şi o alta din textul B, aflate în relație cauză-efect. **6 puncte**
4. Menționați, din textul A, un punct de vedere al Comunității Economice Europene față de problemele extinderii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din textul B, un punct de vedere al Norvegiei față de problemele extinderii, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două politici culturale promovate în epoca modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați un curent cultural în Europa modernă şi/sau contemporană, precizând secolul în care s-a afirmat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Într-o Europă ale cărei structuri au fost zdruncinate de război, în 1919, idealurile şi instituțiile democrației liberale sunt cele care par să se impună. În Europa Centrală şi Orientală (…) regimurile democratice au fost înlocuite cu sisteme politice create după modelul parlamentar de tip francez. (…) Dar democrația îşi arată repede caracterul fragil. (…) În Italia <pacea trunchiată> dă naştere unei crize politice şi sociale care, în octombrie 1922, ia sfârşit prin venirea lui Mussolini la putere. (…) Afirmarea fascismului se înscrie în acest context."

(P.Milza, S.Bernstein, *Istoria Europei*)

B. „Fascismul neagă faptul că numărul [oamenilor], prin calitățile sale, poate dirija societățile umane; el neagă că acest număr poate guverna grație unei consultări periodice. El afirmă inegalitatea de neşters, fecundă, binefăcătoare a oamenilor, ce este imposibil de a fi nivelată printr-un fapt mecanic şi exterior precum votul universal. (...) Pentru fascist, totul se află în stat, nimic uman sau spiritual nu există în afara statului." (B.Mussolini, *Doctrina fascismului*)

C. „Regimul democrației liberale este, în primul rând, un regim democratic, ceea ce înseamnă că cetățenii participă, direct sau indirect, la putere. Cea mai bună expresie a acestei democrații pare să fie votul universal care permite tuturor cetățenilor adulți să-şi desemneze reprezentanții. (...) Dar acest tip de democrație se vrea şi liberală pentru că ea are drept scop menținerea şi apărarea libertăților individuale." (S.Bernstein, P.Milza, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa A. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa A, un spațiu istoric în care regimurile autoritare au fost înlocuite după război. **2 puncte**
3. Precizați ideologia menționată atât în sursa A cât şi în B. **3 puncte**
4. Precizați regimul politic menționat atât în sursa A cât şi în C. **3 puncte**
5. Menționați un punct de vedere al autorului sursei B referitor la votul universal, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați un punct de vedere al autorilor sursei C referitor la votul universal, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o politică în domeniul culturii din epoca modernă şi/sau contemporană numind şi statul în care se adoptă. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Revoluția anului 1848 adusese universităților, din Austria, libertatea de predare în învățământ, atât de furtunos cerută de studenți şi profesori. (...) Universităților li s-a acordat autonomie ştiințifică [fapt ce a permis studii în domeniul geografiei şi realizarea unor remarcabile descoperiri în medicină, fizică, chimie] şi autonomie administrativă destul de largă. Munca de cercetare ştiințifică a devenit mai importantă în comparație cu pregătirea în vederea profesiunii viitoare, care predominase în învățământ, până atunci. În ciuda tuturor tensiunilor, s-a ajuns la un raport fructos între cercetare şi predare. Ultimele legături cu biserica erau mai mult de ordin principial; ele au provocat totuşi dificultăți cu prilejul alegerii decanilor, aşa încât au fost şi ele desființate, în anul 1873, în baza unei legi organizatorice noi." (E. Zöllner, *Istoria Austriei*)

B. "[Prin *Regulamentul Universitar,* din 1863, din Rusia], universităților li s-a acordat practic autonomie administrativă şi deşi programa era elaborată de minister a existat o libertate mult mai mare din punctul de vedere al prezentării tematicii propuse. Rectorii erau numiți pe patru ani de către consiliul profesoral. Fiecare facultate îşi alegea un decan pentru trei ani. Predarea dreptului a fost ameliorată sau chiar reintrodusă, ca de pildă în cazul dreptului constituțional. (...) Au fost înființate burse pentru sprijinirea celor mai buni studenți. Au fost încurajate expedițiile de documentare în alte țări. [Ca urmare] universitățile au început să înflorească în această nouă atmosferă de dezbatere deschisă." (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse. **2 puncte**
2. Numiți statele precizate în sursa A, respectiv, în sursa B. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B atitudinea față de cercetarea ştiințifică. **3 puncte**
4. Menționați categoria socială precizată atât în sursa A cât şi în sursa B. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la autonomia universitară, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa B, un punct de vedere referitor la autonomia universitară, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o practică totalitară a secolului al XX-lea, numind şi un stat în care s-a aplicat. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Pentru moment, analizele următoare experienței primei conflagrații mondiale evidențiază, în primul rând, accentuarea contradicției între dimensiunile statelor naționale europene şi nivelul crescând al interdependențelor în plan economic, ceea ce impune depăşirea limitelor naționale în direcția unui stat de anvergură continentală (...).Soluțiile de ieşire din această criză de ordin economic şi politic nu pot fi decât două: fie pe calea instaurării unor regimuri autoritare de dreapta sau de stânga care să umărească unificarea <spațiului vital> economic pe calea forței şi a cuceririi, fie reorganizarea sistemului european într-o formă federativă, prin asocierea liberă şi voluntară a statelor continentului, care acceptă să transfere o parte a suveranității lor asupra unor organisme supranaționale." (L. Gyemant, *Istoria Europei*)

B. „Dacă pentru extrema dreaptă fascistă sau nazistă soluția problemelor europene sau mondiale este unificarea de tip imperialist, prin forță, a continentului şi a lumii, iar pentru extrema stângă comunistă prioritară este înlăturarea sistemului capitalist, unitatea urmând a se realiza ulterior, în condițiile victoriei totale a noii orânduiri în Europa şi pe plan global, adepții federalismului pun în prim-plan crearea unor structuri instituționale şi juridice care să garanteze pacea, stabilitatea, progresul economic şi social pentru toate elementele sale componente".
(L. Gyemant, *Istoria Europei*)

C. „În condițiile dezvoltării economice moderne, a globalizării transporturilor şi comunicațiilor, statele naționale devin un cadru strâmt şi generator de conflicte, pe când unificarea continentului ar asigura pacea şi stabilitatea, rezolvarea problemelor litigioase interne şi transformarea Europei într-o importantă putere mondială, cu păstrarea primatului său cultural".
(L. Gyemant, *Istoria Europei*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă cele trei surse. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, o informație referitoare la statele naționale. **2 puncte**
3. Menționați câte o informație, din textul A, respectiv, textul C, referitoare la viața economică. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere, referitor la soluționarea problemelor europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa B, un punct de vedere, referitor la soluționarea problemelor europene, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă sau contemporană, precizând şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. "Nu sunt singurul care-şi pune o întrebare: de unde vin banii şefilor fascismului, bani care sunt din abundentă? Pentru că nu e cheltuială oarecare să trimiți în toate colțurile Italiei cinsprezece mii de indivizi să manifeste la Roma (…). Se zicea că fascismul îşi trage principalele resurse din contribuțiile pe care le plătesc marii proprietari din Emilia*, de pe valea râului Po şi din Toscana*, pentru a fi la adăpost de atentatele sindicaliştilor agrari, atât comunişti, cât şi populari (…). Dar nu e singura sursă pentru fascism. Se spunea, de asemenea, că este finanțat de marii industriaşi din Lombardia*, în vederea combaterii duşmanului comun, comunismul, care era ca o lepră în această parte a Italiei." (Bryens, *Patru ani la Roma*)
*provincii ale Italiei

B. „Pentru fascism, totul este în stat şi nimic uman, nimic spiritual nu există şi nu are valoare în afara statului. În acest sens, fascismul este totalitar. În afara statului, [nu există] nici indivizi, nici grupuri (partide politice, asociații, sindicate, clase). De aceea fascismul se opune socialismului, care accentuează mişcările politice ale luptei de clasă şi ignoră unitatea statului care fundamentează clasele sociale pe o singură realitate economică şi morală. Şi, într-o manieră omoloagă, fascismul se opune sindicalismului." (B. Mussolini, *Fascismul*)

C. "Fascismul [este o] ideologie şi un regim politic apărute în Europa după Primul Război Mondial, în condițiile declanşării unor crize economice şi sociale, precum şi al imposibilității guvernanților de a-şi menține şi exercita puterea cu mijloace parlamentare. (…) Devenind ideologie oficială a mai multor state, s-a caracterizat prin: naționalism extremist, misticism, violență, cultul forței, intoleranță față de alte partide sau mişcări politice, mai ales a celor de extremă stângă; a presupus existența unor partide puternic centralizate, cu o largă bază socială conduse de lideri charismatici, supunerea necondiționată față de voința acestora, tendința de monopolizare a tuturor sferelor vieții sociale, promovarea rasismului, în forma antisemitismului şi şovinismului, (…). În planul politicii externe, fascismul a propovăduit aşa-numitul drept al unor rase şi națiuni la dominație mondială, justificând expansiunea şi cotropirea teritorială." (*Dicționar enciclopedic*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați spațiul istoric la care se referă sursa C. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa C, o caracteristică a contextului apariției fascismului. **2 puncte**
3. Menționați, din sursa A, o ideologie politică precizată alături de fascism, respectiv, din sursa B, o organizație profesională. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la fascism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
5. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la fascism, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/ sau contemporană. **6 puncte**
7. Prezentați o practică democratică europeană din epoca contemporană, precizând şi statul în care ea a fost aplicată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „Inițial, cuvântul romantism apare în literatură. În Germania, adjectivul *romantisch* vine în opoziție cu tot ce poartă numele de literatură clasică. În artă, romantismul respingând exemplul Antichității greco-romane, se afirmă împotriva tirani ei neoclasicismului*. Romantismul marchează ruptura completă cu ideile trecutului. El proclamă superioritatea individului şi a personalității sale. Rațiunii reci [specifice neoclasicismului] îi răspunde puterea sensibilității şi a imaginației. (…) Opera de artă romantică trebuie să fie autonomă şi unică. Această idee se opune esteticii neoclasice, pentru care rațiunea de a fi a unei opere de artă constă în ilustrarea unui program teoretic. Astfel, romantismul vrea să facă independentă creația în raport cu teoriile importante, inițiate anterior şi reclamă dreptul la <artă pentru artă>. Această revendicare apare pentru prima dată în Germania, în textele lui Schelling, Schiller, Lessing. Pentru ei arta se defineşte ca o încercare pur plastică care se adresează sensibilității noastre. Libertatea şi hazardul hrănesc inspirația."

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

*neoclasicism – curent cultural-artistic, apărut în secolul al XVIII-lea, care îşi ia ca model arta şi literatura clasică (antică)

B. „În Franța, unde apare mai târziu, romantismul se dezvoltă între 1820-1850, în contextul monarhiei restaurate de învingătorii lui Napoleon Bonaparte şi al triumfului burgheziei."

(S.Bernstein, P. Milza, *Istoria Europei*)

C. „Arhitectura romantică vrea să viseze la trecut, ceea ce motivează restaurările costisitoare de monumente. În Franța, Viollet le Duc reconstruieşte *castelul Pierrfonds*, în Germania, K.Fr. Shinkel termină *Catedrala din Köln*. Arhitectura imită lucrări construite în alte locuri, în alte timpuri. Această arhitectură ia numele de <istoricism>: [Clădirea] *Parlamentului din Londra*, monument neogotic de Sir Ch. Barry, *Burgtheater* din Viena, monument neorenascentist de G.Semper, *Biserica Sacré-Coeur* din Paris, monument neobizantin de P. Abadie."

(J.Debicki, J. Favre, D. Grünwald, A.F.Pimentel, *Istoria artei. Pictura, sculptura, arhitectura*)

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
2. Selectați, din sursa B, o caracteristică a contextului dezvoltării romantismului. **2 puncte**
3. Menționați un spațiu istoric precizat atât în sursa A cât şi în sursa C. **3 puncte**
4. Menționați un spațiu istoric precizat atât în sursa B cât şi în sursa C. **3 puncte**
5. Menționați, din sursa A, un punct de vedere referitor la curentul romantic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
6. Menționați, din sursa C, un punct de vedere referitor la curentul romantic, susținându-l cu o explicație din text. **5 puncte**
7. Prezentați câte o caracteristică a totalitarismului, respectiv, a democrației, în secolul al XX-lea. **6 puncte**
8. Prezentați o politică promovată în domeniul culturii în epoca modernă şi/ sau contemporană, precizând şi statul în care ea a fost adoptată. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2008
Proba scrisă la istorie
Proba D/E/F

SUBIECTUL II **(30 de puncte)**

Citiți cu atenție textele de mai jos:

A. „După [1815] nivelul ştiințific al universităților austriece a continuat mai degrabă să scadă. Statul era mai preocupat de supravegerea studenților şi profesorilor, considerați nesiguri din punct de vedere politic decât față de o promovare a ştiințelor, desigur cu excepția disciplinelor tehnice şi a ştiințelor naturale, [datorită preferințelor împăratului Francisc I pentru acestea]. S-a ajuns la măsuri penibile împotriva unor savanți care nu respectau în prelegerile lor manualele şi cursurile obligatorii, adesea cu mult depăşite sau care erau rău văzuți din pricina convingerilor filozofice. Izolarea tămătoare față de străinătate, îndeosebi de avântul ştiințelor şi de înflorirea literaturii din spațiul german a avut consecințe nefaste." (E. Zöllner, *Istoria Austriei*)
*Francisc I – suveran habsburgic

B. "[Prin *Regulamentul Universitar,* din 1863, din Rusia], universităților li s-a acordat practic autonomie administrativă şi deşi programa era elaborată de minister a existat o libertate mult mai mare din punctul de vedere al prezentării tematicii propuse. Rectorii erau numiți pe patru ani de către consiliul profesoral. Fiecare facultate îşi alegea un decan pentru trei ani. Predarea dreptului a fost ameliorată sau chiar reintrodusă, ca de pildă în cazul dreptului constituțional. (...) Țarul Alexandru al II-lea* s-a preocupat personal şi îndeaproape de elaborarea Regulamentului şi de promovarea universităților. Au fost înființate burse pentru sprijinirea celor mai buni studenți. Au fost încurajate expedițiile de documentare în alte țări. [Ca urmare] universitățile au început să înflorească în această nouă atmosferă de dezbatere deschisă." (R. Sherman, *Rusia, 1815-1881*)
*Alexandru al II-lea – suveran rus

Pornind de la aceste texte, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Precizați secolul la care se referă ambele surse. **2 puncte**
2. Numiți statele la care se referă sursa A, respectiv, sursa B. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei A, respectiv, a sursei B atitudinea suveranilor față de învățământ. **3 puncte**
4. Precizați tipul unităților de învățământ menționat atât în sursa A cât şi în sursa B. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține ideea că statul asigură libertatea în învățământ, selectând două informații aflate în relație cauză-efect. **5 puncte**
6. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care combate ideea că statul asigură libertatea în învățământ, selectând două informații în acest sens. **5 puncte**
7. Prezentați două curente culturale în Europa modernă şi/sau contemporană. **6 puncte**
8. Prezentați o caracteristică a unei ideologii totalitare din secolul al XX-lea, numind şi statul care a promovat-o. **4 puncte**

pdf descarcat de pe site-ul eBacalaureat.ro